कर्नाटक सरकार

शाळा शिक्षण आणि साक्षरता विभाग

पाठ्यक्रम आधारित मूल्यमापन सामग्री

LBA

2025-26

विषय – गणित

इयत्ता - चौथी

राज्य शिक्षण संशोधन व प्रशिक्षण संस्था बेंगळूरू

560085

जिल्हा शिक्षण आणि प्रशिक्षण संस्था म णूर बेळगावी

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಾಮಗ್ರಿ

2025-26

ವಿಷಯ – ಗಣಿತ

ವರ್ಗ - 4 ನೇ

ರಾಜ್ಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560085

ಜಿಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಳಗಾವಿ

Concept and Guidance

Smt Rashmi Mahesh V, IAS
Principal Secretary to Government
Department of School Education and Literacy

Dr. Trilok Chandra K.V IAS Commissioner Department of School Education, Bangalore	**Shri. Gopalakrishna H.N** Director, DSERT Bangalore

DIET Co-operation

Shri. Basavaraj Nalatawad D.D.P.I (Dev) DIET, Belagavi	**Smt. Bharati B Dasog** LBA Nodal Diet, Belagavi	**Shri R.S. Bhandari** **Mentors and Examiners,** Lecturer DIET, Belagavi

Composition

Smt. Radha P.
Senior Assistant Director
DSERT Bangalore

" परिवर्तनकारी शिक्षण भविष्य घडविते. "

Lesson Based Assessment Material Creation Resource Team

ಪಾಠ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ಸಾಮಗ್ರಿ ರಚನಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ತಂಡ

1. ಶ್ರೀಮತಿ ಉಜ್ವಲ ಗುರವ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕಿ, ಶಾಸಕರ ಮಾದರಿ ಶಾಲೆ ಕಾರವಾರ	11. ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಹೆಗಡೆ ಬಿ.ಆರ್. ಪಿ. ಕುಮಟಾ
2. ಶ್ರೀಮತಿ ಅಮಿತಾ ನಾಯ್ಕ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕಿ, ಕೆ.ಪಿ.ಎಸ್, ಶಿರವಾಡ, ಕಾರವಾರ.	12. ಶ್ರೀ ದಿನೇಶ ಪಟಗಾರ, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕ, ಸ.ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ಅಡಕಾರ.
3. ಶ್ರೀಮತಿ ಚಂದ್ರಕಲಾ ದೇಶ ಭಂಡಾರಿ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕಿ, ಸ.ಹಿ.ಪ್ರಾ ಶಾಲೆ ಕೆಕ್ಕಾರ 2, ಹೊನ್ನಾವರ.	13. ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎಮ್. ಗೌಡ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕ, ಸ.ಕಿ. ಪ್ರಾ ಶಾಲೆ ಹೂವಿನ ಹಿತ್ಲ.
4. ಶ್ರೀ ಜನಾರ್ಧನ ನಾಯ್ಕ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕ, ಸ.ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ಕಡ್ಲೆಕೊಪ್ಪ ,ಹೊನ್ನಾವರ.	14. ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾಲತಿ ಕಲಭಾಗ, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕಿ, ಸ.ಹಿ. ಪ್ರಾ ಶಾಲೆ ಆಡುಕಳ.
5. ಶ್ರೀಮತಿ ಸುವರ್ಣ ನಾಯಕ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕಿ, ಸ.ಕಿ.ಪ್ರಾ. ಶಾಲೆ ಮಂದ್ರಾಳಿ,	15. ಶ್ರೀಮತಿ ಮಂಗಲಾ ನಾಯ್ಕ. ಸಹಶಿಕ್ಷಕಿ, ಸ.ಹಿ.ಪ್ರಾ. ಶಾಲೆ ಹಾಮಕ್ಕಿ.
6. ಶ್ರೀಮತಿ ಸಂಪೂರ್ಣಾ ಹಬ್ಬು, ಸಹಶಿಕ್ಷಕಿ, ಸ.ಹಿ. ಪ್ರಾ ಶಾಲೆ ತೊಡೂರು, ಕಾರವಾರ.	16. ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಹೆಗಡೆ, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕ, ಸ.ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ಹೊಂಡದಹಕ್ಲ
7. ಶ್ರೀಮತಿ ರೂಪಾ ನಾಯ್ಕ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕಿ, ಸ. ಹಿ.ಪ್ರಾ ಶಾಲೆ ಬಂಟಲ್ ಭಾಗ್.	17. ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾಲತಿ ನಾಯ್ಕ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕಿ, ಸ.ಕಿ.ಪ್ರಾ. ಶಾಲೆ ಪ್ಲ್ಯಾಟ್ ಮನೆ.
8. ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾಯ್ಕ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕಿ, ಸ. ಹಿ. ಪ್ರಾ ಶಾಲೆ ಅರಗಾ, ಕಾರವಾರ.	18. ಶ್ರೀಮತಿ ಮಂಜುಳಾ ಗೌಡ, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕಿ, ಸ.ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ಹೆಗ್ರೆ.ಅಂಕೋಲಾ
9. ಶ್ರೀಮತಿ ಶೋಭಾ ವೆರ್ಣೇಕರ್, ಸಹಶಿಕ್ಷಕಿ, ಸ.ಕಿ.ಪ್ರಾ. ಶಾಲೆ ದೇವತೆ ವಾಡ.	

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜ್ ಹೊಸುರ್ಕರ್.
ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಹೆಗ್ಗನಹಳ್ಳಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ

ಪರಿಶೀಲಕರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ಕೆ.ಸಿ
ಸ.ಹಿ.ಪ್ರಾ ಶಾಲೆ ಅಂಚೆಪಾಳ್ಯ .ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ

MARATHI TRANSLATION COMMITTEE

SL.	NAME OF THE TEACHER	SCHOOL NAME	PAGE NO.
1	Shri. SATISH N. PATIL	CRP HINDALGA , Belagavi Rural	DTP WORK 62-81
2	Shri M.M.KUMBHAR	GOVT. MHPS HUNCHENHATTI Belagavi Rural	1-21
3	Shri JOTIBA KALASEKAR	GOVT. MHPS NAGENHATTI Belagavi Rural	22-41
4	Shri NAMDEV VADDEBAILKAR	GOVT. MHPS NANDIHALLI Belagavi Rural	42-61
5	Shri P.L.PATIL	GOVT. MLPS MALENHATTI Belagavi Rural	82-101
6	Shri. SATERI PAKHARE	GOVT. MODEL MHPS YELLUR Belagavi Rural	102-121
7	Shri.S.D.PAKHARE	GOVT. MHPS HOSUR NO 8 Belagavi City	122-141
8	Smt MEGHA DESAI	GOVT. MODEL MHPS YELLUR Belagavi Rural	162-179
9	Shri MALLAPPA KAKATKAR	GOVT. MHPS BASWAN KUDACHI Belagavi City	142-161 180-191

ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ನುಡಿ

ಆತ್ಮೀಯರೇ,

2025 26 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರ ನಿರ್ದೇಶನ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ಪಾಠ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನದ **4**ನೇ , **5** ನೇ , **6** ನೇ , **7** ನೇ ತರಗತಿಯ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು **16** ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೋಠಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೋಠಿ ರಚನೆ ಕಾರ್ಯ ಬೆಳಗಾವಿ ಡಯಟ್ ಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಅದರಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ತರಗತಿ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮೌಲಂ್ಯಕನ ಕಲಿಕಾ ಫಲ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಂದಿನ ಜಾಗತಿಕದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಕಲಿಕಾ ಫಲ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಯಶಸ್ವಿಗಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆರಂಭದ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕಾ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಂದರೆ ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಸಾಧಾರಣ ಮತ್ತು ಸುಲಭ, ಕಠಿಣ, ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಠಿಣತೆಯ ಮಟ್ಟ ಆಧರಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಕಿರು ಉತ್ತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ವಿವರಾಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಅನ್ವಯಿಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೋಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಓದು ಬರಹದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ.

ಪಾಠ ಆಧರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೋಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಪಾಠ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ನೋಡಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು (ಆ) ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಬೆಳಗಾವಿ, ಹಿರಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾದ ಶ್ರೀ ಆಂಜನೇಯಲು ಆರ್ ಕೆ, ಶ್ರೀ ಯು ಡಿ ಹುನಕುಪ್ಪಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಡಿ ನದಾಫ್ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ವಿಷಯವಾರು ನೋಡಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲ ಡಯಟನ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಖಾನಾಪುರ್, ಬೆಳಗಾವಿ ಗ್ರಾಮೀಣ, ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರ , ಬಿ.ಆರ್.ಸಿ , ಬಿ.ಆರ್.ಪಿ, ಸಿ.ಆರ್.ಪಿ, ಸಿ.ಆರ್.ಸಿ ಪಾಠ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನದ ನೋಡಲ ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ.ಭೀ.ದಾಸೋಗ ಹಾಗೂ ಡಯಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮತಿ ಶ್ರುತಿ ದುಗ್ಗಾಣಿ, ದ್ವಿದ.ಸ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸದುಪಯೋಗವಾಗಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರಲು ಕಾರಣೀಭೂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವು "ಬದಲಾವಣೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಭವಿಷ್ಯದ ನಿರ್ಮಾಣ" ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶುಭ ಹಾರೈಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ,

ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ. ಎಮ್. ನಾಲತವಾಡ
ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು (ಅ)

ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಎಚ್ ಎನ್
ನಿರ್ದೇಶಕರು

		संख्याचे वाचन व लेखन करतील.		
10	आर्थिक बेरीज आणि वजाबाकी	पैशाशी सबंधित गणिताच्या चार मुलभूत क्रिया वापरून दैनंदिन जीवनातील उदाहरणे सोडवतील आणि दरपट्टी आणि पावती चे विवरण करतील	77-79	166-169
11	लांबीचे मापन	लांबीची मुलभूत एकके समजून घेतील * मीटर आणि सेंटी मीटर यांचा संबध ओळखतील * मीटरचे सेंटीमीटरचे आणि सेंटीमीटरचे मीटरमध्ये रुपांतर करतील *लांबीची बेरीज * लांबीची वजाबाकी करतील * एका वस्तूची लांबी आणि दोन ठिकाणामधील अंतर मोजतील .	80-84	169-172
12	वजनाचे मापन	अध्ययन फल /संकल्पना : किलोग्रमचे ग्राममध्ये रुपांतर करतील . विद्यार्थी दैनंदिन जीवनातील वजनावर आधारित व्यवहारी उदाहरणे सोडवतील व्यवहारी वेगवेगळी वजने ओळखतील .वजनाची अचूक आणि अंदाजे वजन कसे मोजायचे शिकतील	85-89	172-174
13	घनफळाचे मापन	लिटर आणि मिलीलीटर सबंध ओळखतील * लिटरचे मिलीलीटर आणि मिलीलीटरचे लिटरमध्ये रुपांतर करतील * आकारमानाची बेरीज आणि वजाबाकी करतील * आकारमानाचे अंदाजे मापन करतील .दैनंदिन जीवनातील घनफळाशी सबंधित उदाहरणे सोडवतील	90-98	174-181
14	वेळ	घड्याळातील वेळ तास आणि मिनिटात व्यक्त करतील तसेच लिहितील . घड्याळातील वेळ सकाळ (am)व दुपार, (pm) अशी व्यक्त करतील वेळ 24 तास आणि 12 तासाच्या घड्याळाप्रमाणे सबंध समजून घेतील वेळेशी सबंधित दैनंदिन जीवनातील उदाहरणे सोडवतील	99-101	181-183
15	माहिती संकलन आणि विवरण	माहिती संग्रहित करतील .संग्रहित माहीतचे विवरण कोष्टक व स्तंभांलेखाद्वारे करतील	102-105	183-185
16	नमुने आणि सममिती	ओरिगामी /कागद कापून शाई व डिंक यांचा वापर करून सममितीबाबत संकल्पना समजून घेतील .भौमितिक आकारावर आधारित सामामितीचे निरीक्षण आणि विवरण करतील	106-110	185-188
17	टॅनग्रॅम आणि विशिष्ठ रचना	भौमितिक आकार ओळखून त्यांना नावे देतील .	111-114	188-190

18	घनाकृती	जालाकृतीचा वापर करून घन,घनायत तयार करतील	115-119	191-195

अध्याय 1 ला.
1.साध्या आकृत्यांची परिमिती आणि क्षेत्रफळ

अध्ययन निष्पत्ती:

- एका साध्या आकृतीची परिमिती शोधा .
- विद्यार्थी परीघाची संकल्पना विकसित करण्यासाठी मोजमाप करतील.
- त्यांना सरळ रेषांच्या क्षेत्रफळाचा अर्थ समजेल .
- त्यांना दिलेल्या आकृत्यांच्या क्षेत्राफळाचा अर्थ समजेल

उद्देशआधारित

क्र.स	उद्दिष्टये	प्रश्नसंख्या	अंक	शेकडा
1	ज्ञान	10	10	8.77%
2	ग्रहण (आकलन)	33	53	46.49%
3	उपयोजन	06	24	21.05%
4	कौशल्य	09	27	23.68%
	एकूण	58	114	100%

काठीण्यता आधारित

क्र सं.	काठीण्यता	प्रश्न संख्या	गुण	शेकडा
1	सुलभ	19	22	19.30%
2	साधारण	19	51	44.74%
3	कठीण	20	41	35.96%
	एकूण	58	114	100%

प्रश्न स्वरूप आधारित

क्र सं	प्रश्न प्रकार	प्रश्न संख्या	गुण	शेकडा
1	1 गुण प्रश्न	29	29	25.44%
2	2 गुण प्रश्न	09	18	34.21%
3	3गुण प्रश्न	13	39	15.78%
4	4गुण प्रश्न	07	28	24.56%
	एकूण	58	114	100%

अध्याय 2 रा संख्या

अध्ययन निष्पत्ती:

- 9999 पर्यंतच्या संख्या क्रमाने वाचतील आणि लिहितील.
- चार अंकी संख्या एका कोष्टकात लिहिल्या जातील.
- चार अंकी संख्यामधील कमाल आणि किमान संख्या ओळखतील.
- दिलेल्या संख्या चढत्या आणि उतरत्या क्रमाने लिहितील .

क्र स	प्रश्न संख्या	उद्देश				एकूण प्रश्न	एकूण गुण
		ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य		
1	बहुपर्यायी	13	2	-	-	15	15
2	मोकळ्या जागा भरणे	10	-	-	-	10	10
3.	1 गुण	1	7	2	-	10	10
4.	2 गुण	4	9	2	-	15	30
5.	3 गुण	2	2	3	-	7	21
6.	4 गुण	-	2	1	-	3	12

7.	एकूण	30	22	8	-	60	98

काठीण्य पातळी

प्रश्न प्रकार	**एकूण प्रश्न**	**शेकडा**
सोपे	32	53
साधारण	16	26
कठीण	12	20

अध्याय: 3

बेरीज

अध्ययनांश / परिकल्पना ;

- चार अंकी संख्यांचे गट न करता बेरीज करणे.
- हातचा घेऊन चार अंकी संख्यांची बेरीज करणे .
- दैनंदिन जोवनातील शाब्दिक उदाहरणे स्थानमुल्य तक्त्यानुसार सोडविणे .
- बेरीजच्या पद्धती समजून घेऊन बुद्धिचातुर्याने बेरीज करणे.

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	**उद्देश**				
	ज्ञान	**आकलन**	**उपयोजन**	**कौशल्य**	**एकूण प्रश्न**
1 अंकी प्रश्न	10	10			20
2 अंकी प्रश्न		15			15
3 अंकी प्रश्न			5		5
4 अंकी प्रश्न			6		6
एकूण	10	25	11		46

काठीण्यता आधारित

काठीण्यता	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	20	43%
साधारण	15	33%

कठीण	11	24%
एकूण	46	100%

अध्याय : 4

वजाबाकी

अध्ययनअंश / अध्ययन निष्पती

- हातचा न घेता चार अंकी संख्यांची वजाबाकीची उदाहरणे सोडविणे .
- हातचा घेऊन चार अंकी संख्यांची वजाबाकीची उदाहरणे सोडविणे.
- दैनंदिन व्यवहारातील वजाबाकीची शाब्दिक उदाहरणे सोडविणे .
  उत्तराचा ताळा तपासणे.
- वजाबाकीच्या पद्धती समजून घेऊन मनाने व त्वरित वजाबाकी करणे.

1 अंकी प्रश्न	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
2 अंकी प्रश्न	8	4	_	_	12
3 अंकी प्रश्न	2	7	3		12
4 अंकी प्रश्न	_	1	3	2	6
एकूण	10	12	6	2	30

काठीन्यतापातळी

प्रश्न प्रकार	प्रश्न संख्या	शेकडा
सोपे	09	30%
साधारण	14	47%
कठीण	07	23%

अध्याय 5

गुणाकार

अध्यायन अंश:-

- गुणाकार म्हणजे पुनरावर्तीत बेरीज हि संकल्पना समजून घेणे.
- गुणाकारात वापरले जाणारे विविध घटक समजून घेणे.
- गुणाकारातील मुल घटकांची तत्वे समजून घेणे.
- जाली पद्धतीने(लाटीस पद्धत)गुणाकार करणे.
- एक अंकी आणि दोन अंकी संख्यांचा गुणाकार करणे.बद्ध

-
- दैनंदिन जीवनातील गुणाकाराची संबंधित उदाहरणे सोडविणे

काठीण्यता पातळी

काठीण्यता	प्रश्न संख्या	शेकडा
सुलभ	38	56%
साधारण	18	26%
कठीण	12	18%
	68	100%

प्रश्न प्रकार	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
बहुपर्यायी	13	18	05	02	38
जोड्या जुळविणे	05	-	-	-	05
2 गुणाचे प्रश्न	01	10	02	03	16
3 गुणाचे प्रश्न	01	03	-	01	05
4 गुणाचे प्रश्न	01	02	-	01	04
	21	33	07	07	68

अध्याय : 6

भागाकार

अध्ययन निष्पती / संकल्पना :

- संख्याचा गट करून भागाकार करणे..
- भागाकार म्हणजे पुनरावर्तीत वजाबाकी होय याबद्दल अर्थ समजून घेणे.
- गुणाकार आणि भागाकाराची तुलना करणे.
- भाज्याला एक अंकी संख्येने भागणे कि बाकी शिल्लक राहू नये.
- भाज्याला एक अंकी संख्येने भागणे कि बाकी शिल्लक राहील.
- दैनंदिन जीवनातील भागाकाराची व्यवहारी उदाहरणे सोडवतील

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण

बहुपर्यायी	4	3	3	7	17
1 गुण	3	1	-	-	4
2 गुण	-	5	4	2	11
3 गुण	-	2	1	3	6
4 गुण	-	1	3	1	5
एकूण	07	12	11	13	43

काठीण्यता पातळी

काठीण्यता	प्रश्न संख्या	शेकडा
सुलभ	20	46%
साधारण	17	40%
कठीण	6	14%
एकूण	43	100%

अध्याय 7

वर्तुळ

अध्ययन निष्पती / परिकल्पना

- मुले आपल्या परिसरातील आकृत्या ओळखतील.
- वर्तुळातील वर्तुळ केंद्र ,त्रिज्या आणि व्यास ओळखतील

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
बहु पर्यायी	5	5	-	-	10
चूक /बरोबर	8	2	-	-	10
रिकाम्या जागा भरणे	5	3	2	-	10
2 गुण	1	4	2	2	09
3 गुण	2	2	1	5	10
4 गुण	-	5	1	3	09

एकूण	21	21	6	10	58

काठीण्यता पातळी

काठीण्यता	प्रश्न संख्या	शेकडा
सुलभ	22	38%
साधारण	27	46%
कठीण	09	16%
एकूण	58	100%

अध्याय -8

बौद्धिक गणित

अध्ययनांश :

- 10 आणि 100 च्या पटीतील बेरीज,वजाबाकी आणि गुणाकाराची उदाहरणे मनाने सोडविणे..
- एका संख्येने दुसऱ्या संख्येला विविध प्रकारे बेरीज,वजाबाकी आणि गुणाकार करणे
- दैनंदिन जीवनाशी सबंधित बेरीज,वजाबाकी आणि गुणाकार या मुलभूत क्रिया आधारित उदाहरणे सोडविणे

उद्देश आधारित

उद्देश	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
बहु पर्यायी	6	5	3	-	14
रिकाम्या जागा भरा	3	9	-	3	15
2 अंकी प्रश्न	2	3	2	1	8
3 अंकी प्रश्न	-	7	-	6	13
4 अंकी प्रश्न	-	-	3	1	4
एकूण	11	24	8	11	54

काठीण्यता पातळी आधारित शेकाडावार गुण विभागणी

काठीण्यता	प्रश्न संख्या	गुण	शेकडा
सुलभ	32	53	51

साधारण	18	35	34
कठीण	05	16	15
एकूण	55	104	100

अध्याय 09

अपूर्णांक आणि दशांश संख्या

- अध्ययन परिकल्पना :

1) अपूर्णांकचा अर्थ समजून घेणे.

2) अपूर्णांकाचा अंश व छेद ओळखणे.

3) दिलेल्या यादीतील सममूल्य अपूर्णांक ओळखणे.

4) 0.1, 0.2, 0.3 दशांश संख्या ओळखणे.

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	K	U	S	A	प्रश्न संख्या
रिकाम्या जागा भरणे	8	7	-	-	15
योग्य चित्र ओळखणे	-	5	-	-	5
वेगळा कोणता शोधा	-	5	-	-	5
बहुपर्यायी	9	9	-	-	18
1 अंकी प्रश्न	7	4	-	-	11
2 अंकी प्रश्न	1	5	6	1	13
3 अंकी प्रश्न	1	7	-	-	8
4 अंकी प्रश्न	3	3	3	6	15
एकूण	29	45	09	07	90

काठीण्यता पातळी

काठीण्यता	प्रश्न संख्या	%
सुलभ	48	53
साधारण	26	29
कठीण	16	18

एकूण	90	100

अध्याय : 10

पैशाची बेरीज व वजाबाकी

अध्ययनांश / परीकल्पना :

- पैशाची बेरीज व वजाबाकी
- एकापेक्षा जास्त वस्तूची किंमत शोधणे .
- एक वस्तूची किंमत शोधणे.
- किंमत यादी आणि पावती

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
जोड्या जुळवा	4	1	-	-	5
बहुपर्यायी	5	7	-	-	12
2 अंकी प्रश्न	2	2	2	2	8
3 अंकी प्रश्न	-	-	3	3	6
4 अंकी प्रश्न	-	2	2	2	6
एकूण					37

काठीण्यता पातळी

काठीण्यता	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	18	49
साधारण	13	35
कठीण	6	16
एकूण	37	100

अध्याय 11

मोजमाप -लांबी

अध्ययनांश / परीकल्पना :

- लांबीची मुलभूत एकके
- मीटर आणि सेंटी मीटर यांचा संबध ओळखतील.
- मीटरचे सेंटीमिटर आणि सेंटीमिटरचे मीटरमध्ये रुपांतर करतील.
- लांबीची बेरीज व लांबीची वजाबाकी करतील.
- एका वस्तूची लांबी आणि दोन ठिकाणामधील अंतर अंदाजे मोजतील .

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
बहुपर्यायी	5	7	3	-	15
जोड्या जुळवा	5	-	-	-	5
चूक कि बरोबर	-	5	-	-	5
2 अंकी प्रश्न	-	2	4	-	6
3 अंकी प्रश्न	-	1	1	-	2
4 अंकी प्रश्न	-	-	1	-	1
एकूण					34

काठीण्यता पातळी आधारीत

काठीण्यता	प्रश्न संख्या	शेकडा
सुलभ	21	51.06%
साधारण	11	38.29%

कठीण	02	10.63%
एकूण	34	100%

अध्याय : 12

मोजमाप (वजन)

अध्ययनांश / परीकल्पना :

- विद्यार्थी वेगवेगळी वजने ओळखतात .
- तराजूचा वापर कसा करावा हे समजून घेतील
- किलोग्रमचे ग्राममध्ये रुपांतर करतील .
- वजनाची बेरीज आणि वजाबाकी करतील .

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
1 गुण प्रश्न	12	03	-		15
2 गुण प्रश्न	02	05	02		09
3 गुण प्रश्न	-	02	02	01	05
4 गुण प्रश्न	-	01	03	01	05
एकूण	14	11	07	02	34

काठीण्यता आधारे

काठीण्यता	प्रश्नसंख्या	शेकडा
सुलभ	15	44%
साधारण	12	35%

कठीण	07	21%
एकूण	34	100

अध्याय 13

घनफळाचे मापन

अध्ययनांश / परीकल्पना :

- आकार आणि आकारमान ओळखतील
- लिटर आणि मिलीलीटर सबंध लिटरचे मिलीलीटर आणि मिलीलीटरचे लिटरमध्ये रुपांतर करतील
- आकारमानाची बेरीज आणि वजाबाकी करतील
- आकारमानाचे अंदाजे मापन करतील

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
बहुपर्यायी	9	8	-	-	17
जोड्या जुळवा	-	12	-	-	12
2 गुण प्रश्न	3	5	2	-	10
3 गुण प्रश्न	-	2	6	5	13
4 गुण प्रश्न	-	-	4	4	8
एकूण	12	27	12	9	60

काठीण्यता आधारे

काठीण्यता	प्रश्न संख्या	शेकडा
सुलभ	12	20%

साधारण	36	60%
कठीण	12	20%
एकूण	60	100%

अध्याय 14

वेळ (काळ)

अध्ययनांश / परीकल्पना :

- एका वर्षातील दिवस तसेच आठवडे मोजतील
- घड्याळातील वेळ तास आणि मिनिटे याप्रमाणे वाचतील .
- सकाळची आणि दुपारची वेळ व्यक्त करतील
- वेगवेगळ्या दोन तारखामधील दिवस मोजतील .

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
बहुपर्यायी	10	5	-	-	15
रिकाम्या जागा भरा	1	3	-	-	4
1 गुण प्रश्न	-	4	-	-	4
2 गुण प्रश्न	-	-	3	-	3
3 गुण प्रश्न	-	1	3	6	10
एकूण					36

काठीण्यता आधारे

काठीण्यता	प्रश्न संख्या	शेकडा

सुलभ	19	53
साधारण	14	39
कठीण	3	8
एकूण	36	100

अध्याय 15

माहिती संग्रह आणि विवरण

अध्ययनांश / परीकल्पना :

* संग्राहीत माहितीचे सारणी (कोष्टक)स्वरुपात व्यक्त करतील.

* माहिती संकलन स्तम्भालेखावर दाखवतील .

* आलेखावरील माहितीचे स्पष्टीकरण करतील .

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
1 गुण प्रश्न	4	12	-	-	16
2 गुण प्रश्न	3	6	1		10
3 गुण प्रश्न			02		02
4 गुण प्रश्न				02	02
एकूण	07	18	03	02	30

काठीण्यता आधारे

काठीण्यता	प्रश्न संख्या	शेकडा
सुलभ	16	32
साधारण	09	40
कठीण	05	28

एकूण	30	100

अध्याय: 16

नमुने व सममिती

अध्ययनांश / परीकल्पना :

- गुणाकार आणि भागाकाराचे नमुने ओळखतील
- संख्यांचे विविध नमुने ओळखतील .
- विविध संख्यांना 10 व 100 ने भागातील .
- सममिती आधारे भौमितिक आकार ओळखतील

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
1 गुण प्रश्न	08	12	04		24
2 गुण प्रश्न	03	06			09
3 गुण प्रश्न	02	05	03	01	11
4 गुण प्रश्न				02	02
एकूण	13	23	07	03	02

काठीण्यता आधारे

काठीण्यता	प्रश्न प्रकार	शेकडा
सुलभ	24	29
साधारण	17	54
कठीण	05	17
एकूण	46	100

अध्याय 17

टॅनग्रॅम आणि विशिष्ट रचना

अध्ययनांश / परीकल्पना :

- टॅनग्रॅमचा वापर करून साधे आकार तयार करणे .
- परिचित आकाराच्या चादरी वापरून विविध आकार तयार करणे.
- षटकोन आणि समभूज त्रिकोण वापरून विविध आकार तयार करणे

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
1 गुण प्रश्न	5	5	-	-	10
2 गुण प्रश्न	-	-	-	3	3
3 गुण प्रश्न	-	-	-	4	4
4 गुण प्रश्न	-	-	4	3	7
					24
एकूण	5	5	4	10	

काठीण्यता पातळी

काठीण्यता	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	13	54.16%
साधारण	5	28.84%
कठीण	6	25%
एकूण	24	100

अध्याय: 18

घनाकृती

अध्ययनांश / परीकल्पना :

- विविध भौमितिक आकार आणि दैनंदिन जीवनात आम्ही पाहातअसलेले भौमितिक आकार यांच्यातील फरक शोधतील .
- घनाकृतींचे पृष्ठभाग ,कडा आणि शिरोबिंदू ओळखतील.
- सपाट भौमितिक आकृत्या आणि भौमितिक घनाकृती यांच्यातील फरक समजून घेतील .
- त्रिमिती आकृत्या काढतील.
- वैशिष्ट्यपूर्ण जाल वापरून 4 पृष्ठभाग , 5 पृष्ठभाग आणि 6 पृष्ठभाग असणाऱ्या घनाकृती काढतील.

उद्देश आधारित

प्रश्न प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण
1 गुण प्रश्न	08	12	04		24
2 गुण प्रश्न	03	06			09
3 गुण प्रश्न	02	05	03	01	11
4 गुण प्रश्न				02	02
एकूण	13	23	07	03	02

काठीण्यता आधारे

काठीण्यता	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	13	37.14
साधारण	15	42.85
कठीण	07	20.01
एकूण	25	100

***

प्रकरण 1

साध्या भौमितिक आकृत्यांची परिमिती आणि क्षेत्रफळ

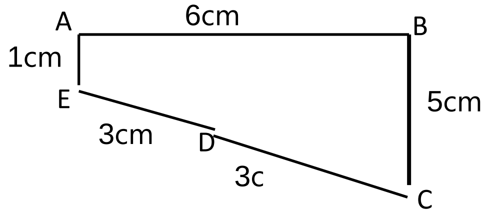
अध्ययन निष्पत्ती: साध्या भौमितिक आकृत्यांची परिमिती आणि क्षेत्रफळ शोधतात (आयत त्रिकोण चौरस)

I. योग्य उत्तर निवडून लिहा (1 गुणांचे प्रश्न)

1. एखाद्या आकृतीच्या सर्व बाजूंची बेरीज म्हणजेच . (सोपे)

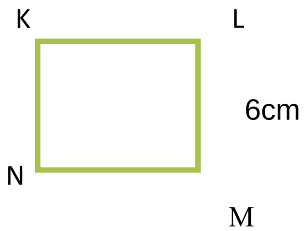
A) क्षेत्रफळ B) बाजू C) परिमिती D) लांबी

2. दिलेल्या आकृतीची परिमिती (साधारण)

A) 30cm B) 18cm C) 12cm D) 20cm

3. या आकृतीची एका बाजूची लांबी 6 सेंटीमीटर आहे जर सर्व बाजू समान असतील तर या आकृतीची परिमिती सांगा .(सोपे)

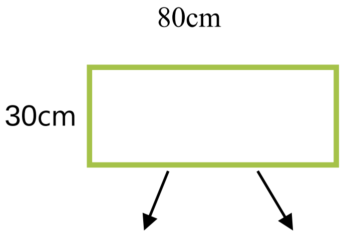

A)24cm B) 36cm C) 12cm D) 6cm

4. एखाद्या आकृतीने व्यापलेली जागा म्हणजेच (सोपे)

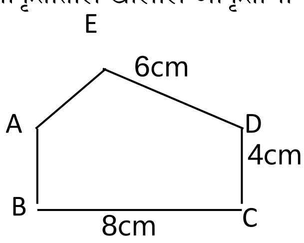
A) क्षेत्रफळ B) परिमिती C) रुंदी D) लांबी

5. खालील ब्लॅकबोर्डला रेडियम स्टिकर्सने सजवावे लागेल तर त्याच्याभोवती किती लांबीचे रेडियम स्टिकर लागेल. (कठीण)

A) 320 cm   B) 240 cm   C) 220 cm   D) 110 cm

6. आकृतीतील खालील आकृतीची परिमिती 30 सेंटीमीटर असेल तर AE बाजूची लांबीची   (साधारण)

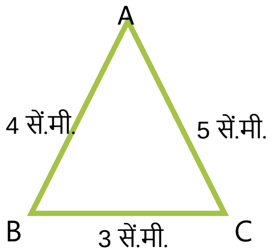

A) 6 cm   B) 8 cm   C) 4 cm   D) 10 cm

7. 10 सेंटिमीटर लांबी आणि 7 सेंटीमीटर रुंदी असणाऱ्या आयताचे क्षेत्रफळ . (सोपे)

A) 70 चौ सेंटीमीटर   B) 34 चौ सेंटीमीटर   C) 100 चौ सेंटीमीटर   D) 17 चौ सेंटीमीटर

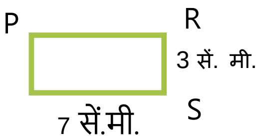
8. या त्रिकोणाची परिमिती   (सोपे)

A) 10 सेंटीमीटर सेंटीमीटर   B) 15 सेंटीमीटर सेंटीमीटर   C) 9 सेंटीमीटर सेंटीमीटर   D) 12 सेंटीमीटर सेंटीमीटर

9. एका चौरसाच्या बाजूची लांबी 20 सेंटिमीटर असेल तर त्या चौरसाची परिमिती   (सोपे)

A) 20 सेंटीमीटर   B) 80 सेंटीमीटर   C) 400 सेंटीमीटर   D) 100 सेंटीमीटर

10.

या आकृतीची परिमिती   (सोपे)

A) 21सेंटीमीटर   B) 14 सेंटीमीटर   C) 20 सेंटीमीटर   D) 9 सेंटीमीटर

11. एका चौरसाकार बागेची लांबी 100 मीटर असेल तर त्या बागेचे क्षेत्रफळ. (साधारण)

A) 200 सेंटीमीटर B) 100 सेंटीमीटर C) 400 सेंटीमीटर D) 10,000 सेंटीमीटर

12. 40 मीटर परिमिती असणाऱ्या चौरसाची बाजूची लांबी (साधारण)

A) 20 मी B) 10 मीC 10) सेंटीमीटर D) 80 सेंटीमीटर

13. दहा मीटर बाजू असणाऱ्या चौरसाकार बागेला कुंपण घालण्यासाठी लागणाऱ्या तारेची लांबी. (कठीण) A) 80 मी B) 40 मी C) 100 मी D) 400 मी

14. एका आयताकार जमिनीची लांबी 100 मीटर आणि रुंदी 30 मीटर आहे तर त्या जमिनीचे क्षेत्रफळ . (कठीण)

A) 3000 चौ मीटरB) 130 चौ मीटर C) 260 चौ मीटर D) 300 चौ मीटर

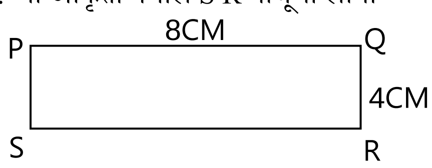
15. 8 मीटर बाजू असणाऱ्या चौरसाकृती भिंतीला रंग लावायचा आहे तर रंग लावावयाच्या भिंतीचे क्षेत्रफळ. (कठीण)

A) 16 चौ मीटर B) 8 चौ मीटर C) 64 चौ मीटर D) 32 चौ मीटर

16. नेहा आणि स्नेहा 40 मीटर लांबी आणि 10 मीटर रुंदी असणाऱ्या आयताकृती बागेला दोन फेऱ्या मारतात तर प्रत्येक दिवशी त्या किती अंतर चालतात. (कठीण)

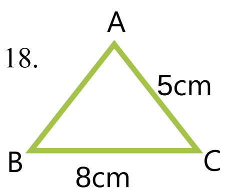
A) 100 मीटर B) 50 मीटर C) 150 मीटर D) 200 मीटर

17. या आकृती मधील S R बाजूची लांबी (सोपे)

A) 4 सेंटीमीटर B) 8 सेंटीमीटर C) 32 सेंटीमीटर D) 4.8 सेंटीमीटर

18.

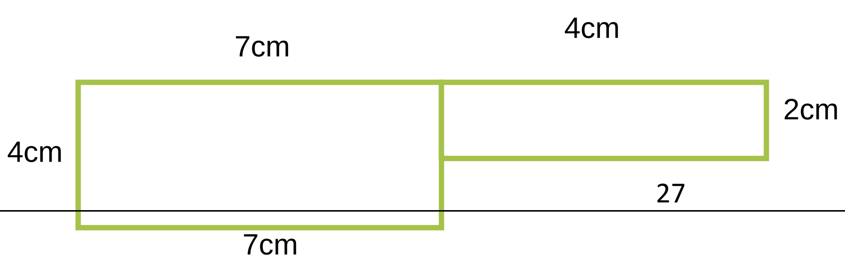
त्रिकोण ABC ची परिमिती 21 सेंटीमीटर असेल तर AB बाजूची लांबी. (सोपे)

A) 8cm B) 5cm C) 13cm D) 6cm

19. आकृतीने व्यापलेली जागा म्हणजेच

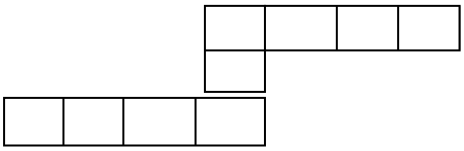
A) परिमिती B चौरस C) अपूर्णांक D) क्षेत्रफळ (सोपे)

20. या आकृतीची परिमिती (सोपे)

A) 32cm B) 37cm C) 32cm D) 36cm

21. या आकृतीमधील प्रत्येक चौरसाचे क्षेत्रफळ एक चौरस सेंटीमीटर असेल तर आकृतीचे क्षेत्रफळ . (सोपे)

A) 10 चौ से मी B) 9 चौ से मी C) 8 चौ से मी D) 9 चौ से मी

22. एका आयताकार जमिनीची लांबी 18 मीटर आणि रुंदी 6 मीटर असेल तर त्या जमिनीची परिमिती. (साधारण)

A) 48 मी B) 108 मी C) 24 मी D) 72 मी

II. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (1 गुणाचे प्रश्न)

23.. परिमिती म्हणजे काय ? (साधारण)

24. क्षेत्रफळ म्हणजे काय? (साधारण)

25. चौरसाची परिमिती काढण्याचे सूत्र लिहा? (साधारण)

26. आयताचे क्षेत्रफळ काढण्याचे सूत्र लिहा ? (साधारण)

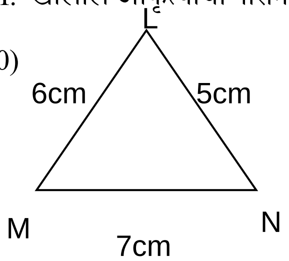
27. चौरसाचे क्षेत्रफळ काढण्याचे सूत्र लिहा ? (साधारण)

28. आयताची परिमिती काढण्याचे सूत्र लिहा ? (साधारण)

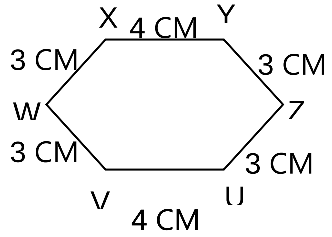
29. समभुज त्रिकोणाची परिमिती काढण्याचे सूत्र लिहा ? (साधारण)

III. खालील आकृत्यांची परिमिती शोधा ? (2 गुणांचे प्रश्न) (सोपे)

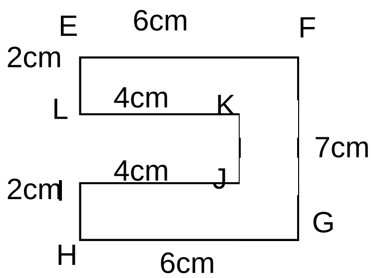
30)

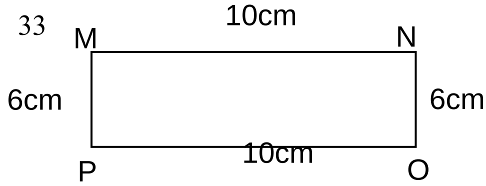
3 1)

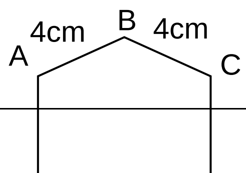
32

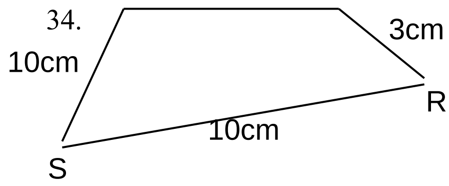
33

P 5cm Q

34.

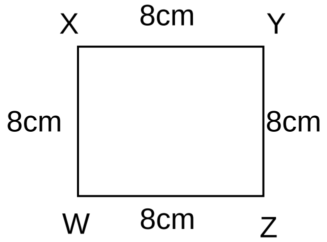

35.

3cm 3cm

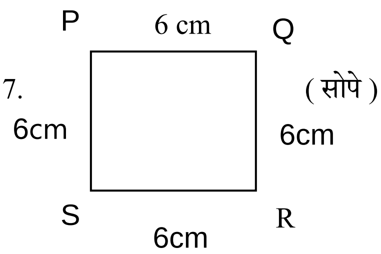
E 6cm D

36.

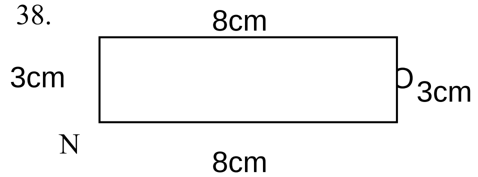
IV. खालील आकृत्यांचे क्षेत्रफळ शोधा ? (2 गुणांचे प्रश्न) (साधारण)

37.

(सोपे)

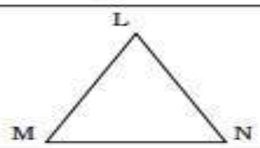
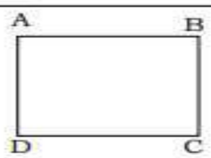
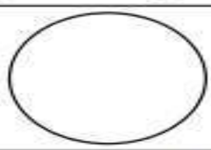
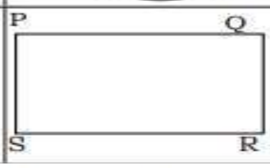
38.

V

1. ಈ ಕೆಳಗಿನ **A** ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ರೇಖಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ **B** ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿ **C** ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರೆ.

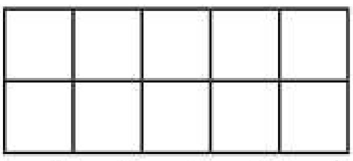
(सामान्य)

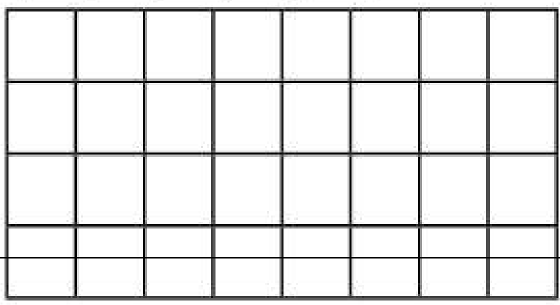
	ಭಾಗ – **A**	ಭಾಗ – **B**	ಭಾಗ – **C**
a.		ವೃತ್ತ	
b.		ಆಯತ	
c.		ತ್ರಿಭುಜ	
d.		ಚೌಕ (ವರ್ಗ)	

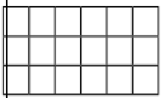
2. ಕೆಳಕಂಡ ಆಕೃತಿಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕಂಡುಹಿಡಿ.

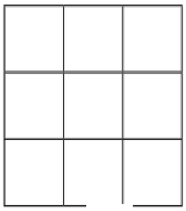
ಮಾದರಿ :

VI (2 गुणांचे प्रश्न) (साधारण)

1) = 10 ಚದರ ಮಾ

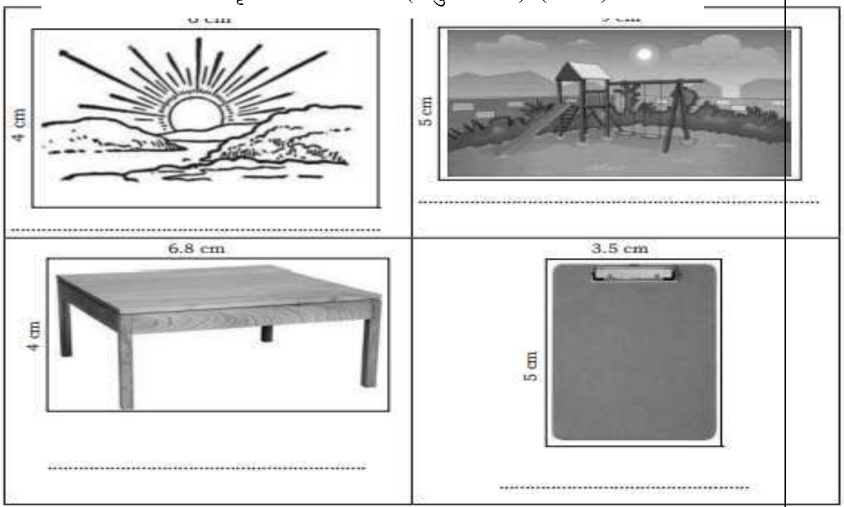
2)

3)

4)

VII.

3. खाली दिलेल्या चित्राकृतींचेक्षेत्रफळ काढा.(3 गुणांचे प्रश्न) (कठीण)

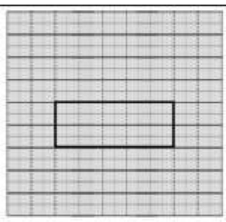
48.

VIII.

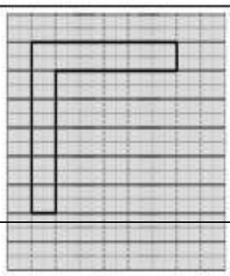
2. ಸರಳ ರೇಖಾಕೃತಿಗಳ ಸುತ್ತಳತೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 5/9

1. ಗ್ರಾಫ್ ಹಾಳೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಕೃತಿಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕಂಡುಹಿಡಿ. [ಒಂದು ಚೌ
ಮಾದರಿ :

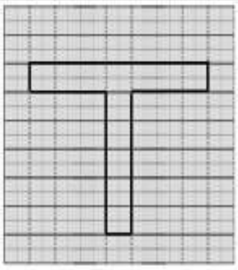
ग्राफमध्ये दिलेल्या आकृतींचे क्षेत्रफळ काढा.(scale- 1 sq lenth = width 1cm)(3 गुणांचे प्रश्न) (कठीण)

a)

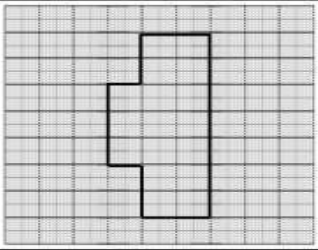
ಆಕೃತಿಯೊಳಗಿರುವ ಚೌಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ = 10
∴ ಆಕೃತಿಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ = 10 cm^2

b)

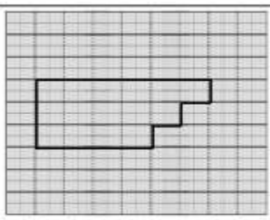
c)

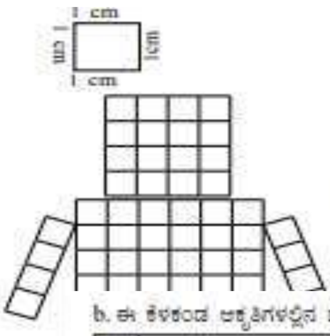
d)

e)

IX. 53. माझे नाव नेसर आहे, चौरस मोजा आणि माझ्या शरीराच्या वेगवेगळया भागांची परिमिती शोधा? (4 गुणांचे प्रश्न) (कठीण)

ಉದಾ :

a) ನನ್ನ ಕೈಗಳ ಸುತ್ತಳತೆ = 4 + 1 + 4 + 1 = 10 cm

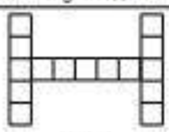
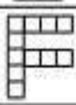
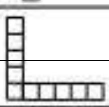
b) ನನ್ನ ತಲೆಯ ಸುತ್ತಳತೆ = ...

c) ನನ್ನ ದೇಹದ ಭಾಗದ ಸುತ್ತಳತೆ = ...

d) ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳ ಸುತ್ತಳತೆ = ...

54. (कठीण)

b. ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಆಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಚೌಕಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ ಸುತ್ತಳತೆಯನ್ನು ಬರೆ.(1 ಚೌಕ =cm 1 ಗೆ ಸಮ)

		ಸುತ್ತಳತೆ (cm ನಲ್ಲಿ)	ಕಚ್ಚಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ
a)			
b)			
c)			
d)			

X. खालील समस्या सोडवा (4 गुणांचे प्रश्न)

55. सुमंतला त्याच्या टेबलाभोवती टेप चिटकवायचा आहे टेबलाची लांबी 3 मीटर आणि रुंदी 2 मीटर आहे सुमंतला किती टेपची आवश्यकता आहे ते शोधा ? (सामान्य)

56.. प्रिया तिच्या घरासाठी कुटुंबाचा फोटो वापरत आहे. आणि तिला फोटोभोवती लाकडी चौकट लावायची आहे. फोटो 40 सेंटीमीटर लांब आणि 30 सेंटिमीटर रुंद आहे. फोटो भोवती लागणाऱ्या लाकडाच्या तुकड्याची लांबी किती आहे ? (कठीण)

57. सागर कडे लिहिण्याचा बोर्ड आहे. पण त्याला काठावर रंगीत पट्टी चिकटवायची आहे. बोर्डची लांबी 4 मीटर आणि रुंदी 6 मीटर आहे तर त्याला किती लांबीची रंगीत पट्टी लागेल ?

58 सुमा आणि उमा 10 मीटर लांबी आणि 9 मीटर रुंदी असणाऱ्या आयताकृती बागेला 5 फेऱ्या मारतात तर प्रत्येक दिवशी त्या किती अंतर चालतात

@@@@@

प्रकरण -2
संख्या

अध्ययन निष्पत्ती: 1000 पर्यंतच्या संख्या मोजणे**.** मोठ्या संख्या वाचणे आणि लिहिणे**.**

I. योग्य उत्तर निवडून लिहा? (1 गुणांचे प्रश्न)

1. सर्वात मोठी चार अंकी संख्या (सोपे)
   A)1000 B)9009 C)9999 D)1001
2. सर्वात लहान चार अंकी संख्या (सोपे)
   A) 2000 B)1000 C)100 D)9999
3. 1000 च्या पुढील संख्या (सोपे)
   A)2000 B)1100 C)1001 D)1010
4. 5863 च्या मागील संख्या (सोपे)
   A) 5862 B)5864 C) 6862 D) 6862
5. 3998 आणि 4000 च्या मधील संख्या (सोपे)
   A)3990 B)3991 C)3999 D)4862
6. तीन हजार दहा अंकात असे लिहितात. (सोपे)
   A)3010 B)310 C)300010 D)4001

7. 2769 मध्ये सहस्त्र स्थानी असणारा अंक. (सोपे)

A)9 B)6 C)7 D) 2

8. एखाद्या संख्येची किंमत बदलत नसेल तर त्याला असे म्हणतात (सोपे)

A) स्थानिक किंमत B) दर्शनी किंमत C) मांनलेली किंमत D) खरेदी किंमत

9. 4378 मधील 3 ची दर्शनी किंमत (सोपे)

A)30 B)300 C)13 D)3

10. 6974 मधील 7 ची स्थानिक किंमत (सोपे)

A)7 B)70 C)700 D)7000

11. 1694 मध्ये स्थानिक किंमत आणि दर्शनी किंमत समान असलेला अंक (सोपे)

A)0 B)1 C)4 D)6

12. संख्या श्रेणीमध्ये पुढील संख्या शोधा . (सोपे)

5240, 5250, 5260, ______

A)5241 B)5261 C)5270 D)5280

13. 3480,3500,3520 यामधील प्रत्येक संख्येतील फरक (सोपे)

A)10 B) 20 C)30 D)40

14. 8000 च्या मागील संख्या (सोपे)

A) 7900 B)7990 C)7999 D)7000

15. 999 च्या पुढील संख्या (सोपे)

A) 910 B)1000 C)900 D)909

II. रिकाम्या जागा भरा (1 गुण)

16. चार अंकी सर्वात लहान संख्या ---------- (सोपे)

17 चार अंकी सर्वात मोठी संख्या ----------- (सोपे)

18. 7305 ही संख्या अक्षरी लिहा _________ (साधारण)

19.नऊ हजार आठशे नऊव्यानो ही संख्या अंकात लिहा …… (सोपे)

20. 4738 च्या पुढील संख्या ____________ (सोपे)

21. 2900 च्या मागील संख्या ____________ (सोपे)

22. 3999 आणि 4001 च्या मधील संख्या ______ (सोपे)

23. 5847 मधील 5 ची स्थानिक किंमत_________ (सोपे)

24. 3695 मधील 6 दर्शनी किंमत ___________

25. 4,0,3,7 हे अंक वापरून सर्वात लहान आणि सर्वात मोठी संख्या तयार करा --------------- . (सोपे)

III. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (1 गुण)

26. अक्षरी लिहा 9000 (सोपे)

27. अंकात लिहा→आठ हजार पंधरा

28. 2948 मधील 2 ची दर्शनी किंमत आणि स्थानिक किंमत लिहा → (साधारण)

29. श्रेणी मधील पुढील संख्या लिहा →5010, 6010, 7010 -----------,---------(सोपे)

30. मोठ्या संख्येला गोल करा →7400, 4700, 3228, 3295 (साधारण)

31. लहान संख्येला गोल करा → 3247, 3280, 7004, 4007 (साधारण)

32. 5,1,0,4 दिलेल्या अंकांची पुनरावृत्ती न करता या अंकापासून सर्वात लहान संख्या तयार करा ? (कठीण)

33. 7,5,0,3 दिलेल्या अंकांची पुनरावृत्ती न करता या अंकापासून सर्वात मोठी संख्या तयार करा? (कठीण)

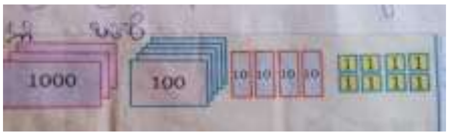
34. दर्शनी किंमत म्हणजे काय? (साधारण)

35. 8425, 8450, 8475 या श्रेणीमधील संख्येमध्ये कितीचा फरक आहे ? (कठीण)

IV. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या ? (2 अंकी प्रश्न)

36. 1701 पासून 1720 पर्यंतच्या संख्या लिहा? (साधारण)

37. स्थानमूल्य कोष्टकामध्ये दर्शवलेली संख्या लिहा?

ह	श	द	सु

38. स्थानमूल्य तक्त्यामध्ये लिहा. (साधारण)

5926 =

ह	श	द	सु

39. 8549 चे स्थान मूल्यावरून विस्तार करा . (साधारण)

40. विस्तार रूपातील संख्या सामान्य रूपात लिहा . (साधारण)

5 X 1000 + 4 X 10 + 3 X 1

41. 8351 मधील 3 ची स्थानिक किंमत आणि दर्शनी किंमत यामधील फरक किती आहे ? (साधारण)

42. 9076 या संख्येतील 9 आणि 7 ची स्थानिक किंमत किती ? (सोपे)

43. दिलेल्या श्रेणीतील पुढील संख्या लिहा? (कठीण)

2100, 2125, 2150, _________ ,_________ ,__________ ,_________

44. दिलेल्या श्रेणीतील सोडलेल्या संख्या लिहा? (साधारण)

4308,__________, 4508, _________, 4708 _____________

45. सर्वात मोठी आणि सर्वात लहान संख्या ओळखा? (साधारण)

7692	7940	7629	7094

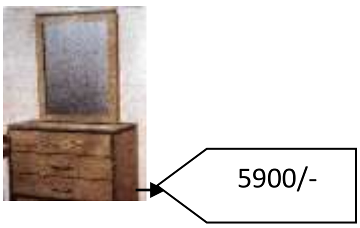
46. चढत्या क्रमात लिहा (साधारण)

2027, 1450, 6520, 3800

47. उतरत्या क्रमात लिहा (साधारण)

6320, 6315, 6346, 6328

48. टेबलची किंमत वाचा आणि अक्षरी लिहा . (सोपे)

49. 5, 8,1, 0 हे अंक वापरून बनवता येणारी (सोपे)

सर्वात मोठी चार अंकी संख्या ________

सर्वात लहान चार अंकी संख्या __________

50. पुढील क्रमातील 4 संख्या लिहा (सोपे)

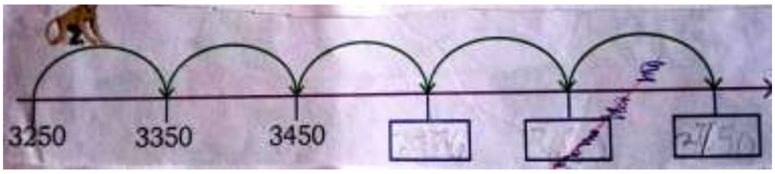
200 ◯ ◯ ◯ ◯

V. खालील समस्या सोडवा (3 गुण)

51. खालील दुधाची भांडी चढत्या क्रमात लावा

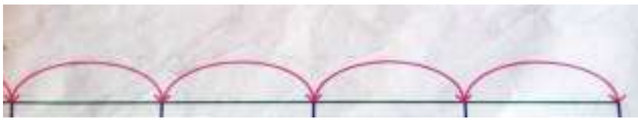

52. संख्या रेषेमधील रिकाम्या जागी योग्य संख्या भरा (कठीण)

53. संख्यारेषेमधील

रिकाम्या जागी योग्य संख्या भरा . (कठीण)

8700, 8500, 8600

			8800	8900

54. 2496 =_____ सहस्त्र +_______ शतक दशक+___________ दशक +______ सुटे हार (साधारण)

55. खालील विस्तारित रूपाचे सामान्य रूप लिहा . (कठीण)

8X1000+4X100+0X10+1X5

=____+___+______+___________

=_____________

स	श	द	सु

56. खाली विविध पर्वतांची उंची दिलेली आहे ते चढत्या क्रमाने मांडा (कठीण)

K2 - 8611 मी

माऊंट एव्हरेस्ट - 8848 मी

मलयगिरी - 1276 मी

कांचनगंगा - 8586 मी

57. वस्तूंच्या किमतीनुसार उतरत्या क्रमाने लिहा (कठीण)

टीपॉय रु .1900

डायनिंग टेबल- रु .9500

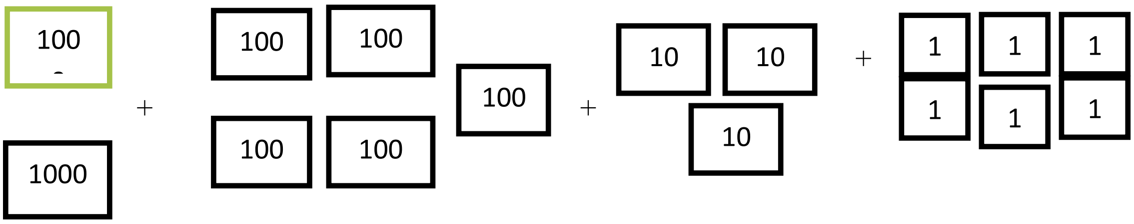
टि व्ही रु .9999

गॅस स्टोव्ह –रु 4500

VI. खालील समस्या सोडवा. (4 गुणांचे प्रश्न)

58. 4938 या संख्येतील प्रत्येक अंकांची स्थानिक किंमत लिहा. (साधारण)

59. संख्या कार्डावरून संख्या तयार करा. (कठीण)

60. 5,2,3,4 या अंकांच्या स्थानिक किमतीनुसार वरीलप्रमाणे संख्या कार्ड तयार करा. (कठीण)

@@@@@

प्रकरण -3

बेरीज

अध्ययन निष्पत्ती **:** एका संख्येमध्ये दुसरी संख्या मिळवतात**.** हातचा न घेता आणि हातचा घेऊन संख्यांची बेरीज करतात**.**

I. रिकाम्या जागा भरा. **10 X 1 = 10**

1. 3000 + 2000 =…………….. (सोपे)

2. 4000 + 5000 =……………. .(सोपे)

3. 7200 + 1300 =……………. (सोपे)

4. 1800 + 6100 =…………… (सोपे)

5. 5020 + 2060 =…………..... (सोपे)

6. 6050 + 2030 =…………..... (सोपे)

7. 5008 + 1001 =…………… (सोपे)

8. 4005 + 3002 =………….. (सोपे)

9. 7435 + 1244 =…………… (सोपे)

10. 3842 + 4035 =……………. (सोपे)

II. जोड्या जुळवा. **5 X 1 = 5**

	A	B	
11.	5000+3000	8400	(सोपे)
12.	5002+3002	9000	(सोपे)
13.	5020+3020	8040	(सोपे)
14.	5200+3200	8000	(सोपे)
15.	2000+7000	8004	(सोपे)

III. योग्य उत्तराने रिकाम्या जागा भरा. **5 X 1 = 5**

16. 4000+20+900+5=…………… (सोपे)

A) 4295 B) 4592 C) 4925 D) 5924

17) 7200+175=…………….. (सोपे)

A) 8950 B) 7375 C) 7275 D) 7951

18) 800+30+1+9000=…………. (सोपे)

A) 8319 B) 3819 C) 1839 D) 9831

19) 3700+ 4253=…………… (सोपे)

A) 7953 B) 3597 C) 4253 D) 3700

20) 4000+ 2000+300+5=……………. (सोपे)

A) 4235 B) 6305 C) 6350 D) 4250

IV. खालील संख्यांची स्थानमुल्य तक्त्यामध्ये लिहून बेरीज करा. **5 X 2 = 10**

21) 1234 + 5645 (कठीण)

22) 7351 + 245 (कठीण)

23) 45 + 8092 (कठीण)

24) 9673 + 9 (साधारण)

25) 8 + 6197 (साधारण)

V. बेरीज करा. **(दोन गुणांचे प्रश्न)**

26) 8540 (सोपे)

+ 1237

----

27) 2596 (सोपे)

+ 6057

----

28) 5048 (सोपे)

+ 3788

----

29) 5739 (सोपे)

3850

314

26

+ 5

----

30) 7 (सोपे)

23

854

+ 9041

VI. बेरीज करा. **5 X 2 = 10**

31) 4526 + 3243 = (साधारण)

32) 2731 + 6307= (साधारण)

33) 6543 + 1352= (साधारण)

34) 3783 + 4764= (साधारण)

35) 5895 + 1329= (साधारण)

VII. **खालील वस्तू खरेदी करण्यासाठी दुकानदाराला किती रक्कम द्यावी लागेल?** **5 X 3 =15**

₹ 3675 ₹ 2150 ₹ 850 ₹ 950 ₹ 2499 ₹ 175 ₹ 3750

36) फॅन + इस्त्री पेटी + टेबल (कठीण)

37) खुर्ची + स्कूलबॅग + कंपास पेटी (कठीण)

38) टेबल + खुर्ची + स्कूलबॅग (कठीण)

39) टेबल + खुर्ची + फॅन (कठीण)

40) कंपास पेटी + इस्त्री पेटी + टेबल (कठीण)

VIII. खालील उदाहरणे सोडवा **6 X 4 = 24**

41) मानसीच्या कॅनरा बँक च्या खात्यात 2370 रुपये, सुरजच्या बँक खात्यात 3530 रुपये, कार्तिकच्या बँक खात्यात 1653 रुपये आणि मनुच्या बँक खात्यात 1500 रुपये आहेत. या चार विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यात एकूण किती रक्कम आहे ? (साधारण)

42) अर्पिताने खोली बांधण्यासाठी 3250 रु. चे दगड 2459 रु. ची वाळू 1254 रु. चे सिमेंट आणि 2345 रु. चे लाकूड खरेदी केले तर तिने एकूण किती खर्च केला ? (साधारण)

43) नागेंद्रने त्याच्या नारळ बागेतून जानेवारीमध्ये 1675, मार्चमध्ये 2736, मेमध्ये 3294 आणि जुलैमध्ये 1607 नारळ विकले तर त्याने एकूण किती नारळ विकले ? (साधारण)

44) कनिकाच्या शिक्षणासाठी कनिकाच्या वडीलाने पहिल्या वर्षी 1538 रुपये दुसऱ्या वर्षी 2976 रुपये, तिसऱ्या वर्षी 4002 रुपये, आणि चौथ्या वर्षी 999 रुपये खर्च केले. तर तिच्या वडिलांनी तिच्या शिक्षणासाठी एकूण किती रक्कम खर्च केली? (कठीण)

45) प्रमिलाच्या बॅगमध्ये □ 3545 होते. तिच्या आईने तिला □ 1,254 दिले. आणि तिच्या वडिलांनी तिला □4,258 दिले. आत्ता तिच्या बॅगमध्ये एकूण किती पैसे आहेत ? (कठीण)

46) कुमठा उत्सवाच्या पहिल्या दिवशी, मानकी मैदानावर 1,250 लोक, दुसऱ्या दिवशी 2679 लोक, तिसऱ्या दिवशी 1675 लोक आणि चौथ्या दिवशी 3730 लोक जमले होते. या चार दिवसात एकूण किती लोक जमले होते? (कठीण)

@@@@

प्रकरण- 4

वजाबाकी

अध्ययन निष्पत्ती : एका संख्येला दुसऱ्या संख्येने विविध प्रकारे भागा. अंदाज लावा, वजाबाकी करा, आणि गुणाकार करा. पैसे लांबी वस्तुमान आणि आकार इत्यादींसाठी चार मूलभूत क्रिया वापरून वास्तविक जीवनातील समस्या तयार करा आणि सोडवा.

I. खालील प्रश्नांसाठी योग्य शब्द वापरून रिकाम्या जागा भरा.

1) व्यवकल्य – व्यवकलक = --------- (सोपे)

A) बेरीज B) वजाबाकी C) गुणाकार D) भागाकार

2) वजाबाकी मध्ये व्यवकलन हे व्यवकल्यापेक्षा- (सोपे)

A) जास्त असते. B) मोठे असते. C) जास्त नसते . D) कमी नसते.

3) 9462 – 0 = ---------- (सोपे)

A) 0 B) 9461 C) 1 D) 9462

4) जर 2836 – 1329 = 1507 तर 1329 + 1507 = (सोपे)

A) 2836 B) 1329 C) 1507 D) 5662

5) 2000 मधून एक वजा करून मिळणारी संख्या = (साधारण)

A) 999 B) 1989 C) 1990 D) 1999

II. रिकाम्या जागा भरा.

6 व्यवकल्य =व्यवकलन + -------- (सोपे)

7 4500 -3500 = ---------(सोपे)

8 8670 – 8470 = ---------(सोपे)

9 5890 – 4650 = 1240 यामध्ये व्यवकलक= ------- (सोपे)

10 673- 241 यामध्ये व्यवकलकाचा विस्तार= 200 + ---- + ---- (साधारण)

11 . रिकाम्या रकान्यात योग्य अंक भरा.
(साधारण)

	स	श	द	सु
	7	4	8	5
—	6	0	3	2
	1	4		3

12 (साधारण)

	स	श	द	सु
	8	9	9	0
–	5	3	9	7
	3	5		3

III. सोडवा. (दोन गुणांचे प्रश्न)

13 (साधारण)

	स	श	द	सु
	3	8	6	5
-	2	4	3	0

14 (साधारण)

	स	श	द	सु
	9	5	7	6
-	2	3	4	5

15 (साधारण)

	स	श	द	सु
-	6	9	0	7
	3	2	4	5

16 (साधारण)

	स	श	द	सु
-	8	0	0	4
	3	1	0	8

17 (साधारण)

	स	श	द	सु
-	8	3		9
	5	0	4	
			2	6

18 (साधारण)

	स	श	द	सु
-	3	9	2	
	2		9	3
		3		5

19 तुमचे वय किती आहे? (साधारण)

		स	श	द	सु
हे चालू वर्ष		2	0	2	5
मी जन्मलेले वर्ष	_				
माझे वय					

20 5647 मधून 3143 वजा करा . (सोपे)

21 3900 हे 6827 मधून वजा करा. (साधारण)

22 9000 – 5348 = ? व्यवकलकाचा विस्तार करून वजाबाकी करा. (साधारण)

23 स्थानमूल्य तक्त्यामध्ये पुढील संख्या लिहून दोन संख्यांमधील फरक शोधा. 3587, 8000 . (साधारण)

24 शालेय ग्रंथालयाच्या पुस्तकांच्या खरेदीसाठी 6000 रुपये मंजूर झाले जर यातून 3400 रुपयांची गोष्टींची पुस्तके खरेदी केली तर किती पैसे शिल्लक राहतात? (कठीण)

IV.. समस्या सोडवा.

25. अंकिताच्या बँक खात्यात 4357 आणि आनंदच्या खात्यात 3563 रुपये आहेत. तर कोणाच्या खात्यात जास्त पैसे आहेत? किती जास्त आहेत ते शोधा. (कठीण)

26 पुढील स्थानमूल्य तक्त्यामध्ये दोन- दोन संख्या लिहा ज्यांच्यामधील फरक 4538 इतका येईल. (कठीण)

	स	श	द	सु
-				

	स	श	द	सु
-				

27 7000 मधून 2593 वजा करा आणि ताळा करून तपासा. (कठीण)

28 . शाळेतील पाण्याची टाकी भरण्यासाठी 2000 लिटर पाणी लागते. जर सध्या त्यात 1398 लिटर पाणी असेल तर टाकी भरण्यासाठी अजून किती लिटर पाणी लागेल?(कठीण)

29. 9750 – 5918 या संख्या वापरून लेखी समस्या तयार करा आणि उत्तर शोधा.(कठीण)

30. 5, 2, 7, 4 या अंकांपासून बनवता येणाऱ्या सर्वात मोठया आणि सर्वात लहान चार अंकी संख्या लिहा आणि त्यांच्यातील फरक शोधा. (कठीण)

@@@@@

प्रकरण 5

गुणाकार

अध्ययन निष्पत्ती : 2 आणि 3 अंकी संख्यांचा गुणाकार करणे.

I. योग्य उत्तर निवडून रिकाम्या जागा भरा.

1. कोणत्याही संख्येला शून्य ने गुणल्यास उत्तर……………. येते.

A) एक B) शून्य C) तीच संख्या D) दहा (सोपे)

2. गुण्य ×__________ =गुणलब्ध (सोपे)

A) संकलन B) व्यवकलक C) भाजक D) दहा

3. दोन संख्यांचा गुणाकार करून मिळणाऱ्या संख्येला ……………म्हणतात. (सोपे)

A) भागलब्ध B) गुणलब्ध C) बेरीज D) वजाबाकी

4. 9+9+9 = 9x ☐ = 27. रिकाम्या रकान्यात येणारी संख्या (सोपे)

A) 3 B) 9 C) 27 D) 4

5. गुणाकार म्हणजे एकाच संख्येची पुनरावर्तीत (सोपे)

A) भागाकार B) गुणाकार C) बेरीज D) वजाबाकी

6. 6 x 8 = 48 यामधील गुण्य (सोपे)

A) 48 B) 6 C) 8 D) 68

7. 5+5+5+5+5+5 = 5 x 6 = ☐ रिकाम्या रकान्यात येणारी संख्या (सोपे)

A) 5 B) 6 C) 30 D) 56

8. 85 x __________ =85. रिकाम्या जागी येणारी संख्या (सोपे)

A) 5 B) 8 C) 85 D) 1

9. 36 x 0 = ________ रिकाम्या जागी येणारी संख्या (सोपे)

A) 1 B) 0 C) 36 D) 6

10. 26 x 42 = 42 x ______ (सोपे)

A) 42 B) 4 C) 2 D) 26

11. 9 आणि 1000 चा गुणाकार. (सोपे)

A) 9 B) 9000 C) 900 D) 90

12. 630 ला 1 ने गुणल्यानंतर येणारा गुणाकार (सोपे)

A) 306 B) 63 C) 630 D) 603

13. 2 x ________ = 6000 गुणकच्या जागी येणारी संख्या (साधारण)

A) 3000 B) 30 C) 300 D) यापैकी नाही.

14. 400 x 2=800 यामधील गुणलब्ध. (सोपे)

A) 2 B) 400 C) 800 D) 1200

15. ज्या संख्येला गुणतो त्या संख्येला म्हणतात. (सोपे)

A) भाज्य B) संकल्य C) गुण्य D) व्यवकल्य

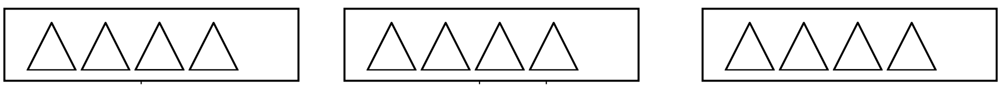
16. 5x3= 3x5 हा गुणाकाराचा …………गुणधर्म आहे. (साधारण)

A) साहचर्य B) संवृत्तता C) वितरण D) क्रमनिरपेक्ष

17. 1560 ला शून्यने गुणल्यानंतर येणारा गुणाकार (सोपे)

A) 1 B) 56 C) 0 D) 1560

18.

आकृतीतील त्रिकोणांची संख्या गुणाकार स्वरूपात अशी लिहितात. (कठीण)

A) 4 x 3 B) 3 x 3 C) 3 x 4 D) 3 x 8

19. 24 x 10 चा गुणाकार. (सोपे)

A) 24 B) 240 C) 10 D) 42

20. एका पेटीत 100 आंबे मावतात तर अशा 15 पेट्यांमध्ये किती आंबे मावतील? (सोपे)

A) 150 B) 1500 C) 15 D) 105

21. एका अंड्याची किंमत रु.6 असेल, तर एक डझन अंड्यांची किंमत किती ? (साधारण)

A) रु.72 B) रु.62 C) रु.82 D) रु.92

22. 26 x 13 यामधील गुण्याची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत (कठीण)

A) 25 B) 13 C) 26 D) 30

23. 24 x 200 = (कठीण)

A) 2400 B) 4800 C) 2000 D) 2420

24. एका छत्रीची किंमत रु.400 असेल तर 10 छत्र्यांची किंमत ? (सोपे)

A)रु.40 B) रु.400 C) रु.4000 D) रु. 4

25. 31 x 4 = (सोपे)

A) 154 B) 144 C) 134 D) 124

26. 335 x 23 यामधील गुणकाची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत (कठीण)

A) 30 B) 20 C) 35 D) 25

27. 1 x 888 = (सोपे)

A) 8 B) 88 C) 81 D) 888

28. कोणत्याही संख्येला एक ने गुणल्यास येणारा गुणाकार (सोपे)

A) शून्य B) एक C) तीच संख्या D) यापैकी नाही.

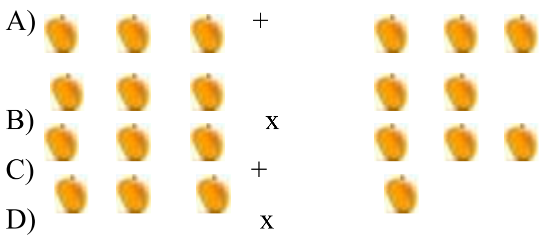
29. 10+10+10+10+10+10 =10 x ...... = 60 (सोपे)

A) 6 B) 60 C) 10 D) यापैकी नाही.

30. एका पाकीटमध्ये दहा पेन मावतात. तर अशा 20 पाकीटमध्ये असणाऱ्या पेनांची संख्या किती? (साधारण)

A) 20 B) 200 C) 2000 D) 10

31. 3 x 2 दर्शविणारे चित्र ओळखा . (कठीण)

32. कोणत्याही संख्येला 100 ने गुणल्यास संख्येच्या उजव्या बाजूला ठेवायच्या शून्याची संख्या. (कठीण)

A) 4 B) 3 C) 2 D) 1

33. 7 x 400 = (साधारण)

A) 28 B) 2800 C) 280 D)208

34. 15 x __________ = 20 x 15 (साधारण)

A) 20 B) 15 C) 21 D) 51

35. ___________ x 80= 400. गुन्ह्याच्या ठिकाणी येणारी संख्या __________ (सोपे)

A) 8 B) 5 C) 4 D) 3

36. 1425 ला शून्याने गुणल्यास येणारा गुणाकार ________ (सोपे)

A) 1 B) 1425 C) 0 D) 25

37.

वरील चित्रातील आईस्क्रीमची संख्या गुणाकार स्वरूपात अशी लिहितात. (सोपे)

A) 3+3 B) 3 x2 C)3+6 D)3 x3

38. जर एक ग्लास भात शिजवण्यासाठी 2 ग्लास पाणी लागते. तर 15 ग्लास भात शिजवण्यासाठी लागणारे पाणी किती ? (साधारण)

A) 15 ग्लास B) 2 ग्लास C) यापैकी नाही. D) 30 ग्लास

39. योग्य उत्तरे जुळवा आणि ती लिहा.

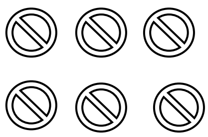
2+2+2+2	-	12 x 2	________________	(सोपे)
7+7+7	-	9 x 5	________________	(सोपे)
1+1+1+1	-	7 x 3	________________	(सोपे)
9+9+9+9+9	-	1 x 4	_____________	(सोपे)
12+12	-	2 x 4	_______________	(सोपे)

खालील समस्या सोडवा. (दोन गुणांचे प्रश्न).

40. 395 x 24. गुणाकार करा. (साधारण)

41. एक मीटर कापडाची किंमत रु.52 आहे. तर 3 मीटर कापडाची किंमत किती होईल?. (साधारण)

42 खालील चित्रांचे निरीक्षण करून पुनरावृत्तीत बेरीज आणि गुणाकाराचे स्वरूप लिहा. (कठीण)

____

=

____

43.. एक मुलगा दरमहा 35 रुपये वाचवतो. तर एका वर्षात त्याची किती बचत होईल ? (कठीण)

44. चौरसाकृती पद्धत वापरून गुणाकार करा. 712 x 5. (कठीण)

45 86 x 53 यामधील गुण्य आणि गुणकाची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत काढून गुणाकार करा. (साधारण)

46. एक किलोग्रॅम साखरेचा दर 44 रुपये असेल तर 8 किलोग्रॅम साखरेसाठी लागणारी रक्कम किती? (साधारण)

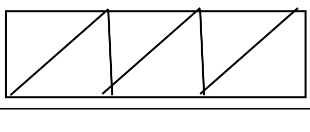
47. रामय्या एका दिवसामध्ये 235 लाडू तयार कर तो तर 25 दिवसांमध्ये तो किती लाडू तयार करेल? (साधारण)

48. 432 x 22 गुणाकार करा. (सोपे)

49. एका फॅनची किंमत रु.765 आहे. तर 13 फॅनची किंमत किती होईल? (साधारण)

50. 672 x6 चौरसाकृती पद्धतीचा वापर करून गुणाकार करा. (कठीण)

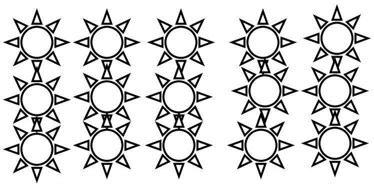
6 7 2

6

672 x 6 = ___________

51. एका शालेय कार्यक्रमासाठी 900 रुपये खर्च येतो. तर अशा 11 शालेय कार्यक्रमासाठी किती खर्च येईल ? (सोपे)

52.. खालील चित्रांचे निरीक्षण करून पुनरावृत्तीत बेरीज आणि गुणाकाराचे स्वरूप लिहा. (साधारण)

____

=

____

53 एका पिशवीमध्ये 74 नारळ मावतात. तर अशा 8 पिशव्यांमध्ये किती नारळ मावतील? (सोपे)

54. 57 x 48 = 2736 यामधील गुण्य गुणक आणि गुणाकार ओळखा. (सोपे)

55. 486 x 6 गुणाकार करा. (सोपे)

3 गुणांचे प्रश्न.

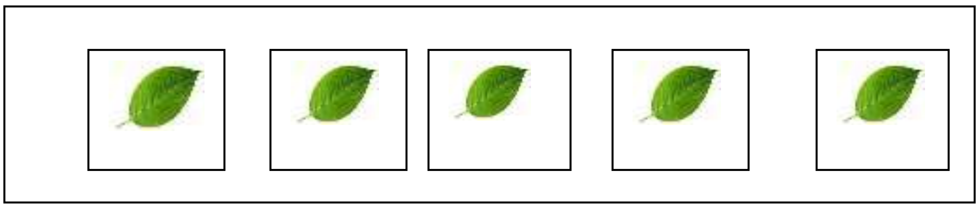
56. 25Kg तांदळाच्या पोत्याची किंमत 975 रुपये असेल तर अशा 8 पोत्यांची किंमत किती? (कठीण)

57. कुसुम फुलांचा व्यापार करून दररोज 675 रुपये नफा मिळवते तर एका आठवड्यात तिला मिळणारा नफा किती? (साधारण)

58.. राधिका एका गोष्टीच्या पुस्तकाची दररोज 35 पाने वाचते तर 28 दिवसात ती किती पाने वाचेल? (सोपे)

59.. एक ट्रक सफरचंदाच्या 240 पेट्या वाहून नेऊ शकतो. तर 18 ट्रक सफरचंदाच्या किती पेट्या वाहून नेतील? (साधारण)

60.. चित्र पहा आणि प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (सोपे)

1. चित्रांमध्ये एकूण किती चौरस आहेत?

____

. 2. प्रत्येक चौरसामध्ये किती पाने आहेत?

____

3.. सर्व चौरसांमध्ये एकूण किती पाने आहेत?

____

4 गुणांचे प्रश्न.

61. गीता एका महिन्याला 200 बाहुल्या तयार करते. तर 3 वर्षांमध्ये ती किती बाहुल्या तयार करेल?(सोपे)

62.. 273 x 36 चौरसाकृती पद्धतीने गुणाकार करा. (कठीण)

63.. तुमच्या दैनंदिन जीवनातील चार परिस्थितींची यादी करा जिथे तुम्ही अंदाजे मूल्य वापरता. (सोपे)

64. खालील गुणाकार तक्ता पूर्ण करा. (साधारण)

X	0	1	2	3	4	5	6	7
0	0	0						
1			2					
2						10		
3		3						
4								28
5				15				
6						30		
7		7						

@@@@@

प्रकरण – 6

भागाकार

अध्ययन निष्पत्ती: चित्रांचे समान संख्यामध्ये गट करून ते पुनरावर्तीत वजाबाकी पद्धतीने भागाकार करतील. दोन, तीन आणि चार अंकी संख्यांना दैनंदिन जीवनाशी संबंधित एक आणि दोन अंकी संख्यानी भागतील. त्यांना भागाकार आणि गुणाकार यांच्यातील संबंध समजेल.

I. योग्य उत्तर निवडून लिहा. **(1 गुणांचे प्रश्न)**

1. वस्तूंचे समान भाग करण्याची किंवा त्यांचे विभाजन करण्याची पद्धत म्हणजे- (सोपे)
   A) बेरीज B) वजाबाकी C) गुणाकार D) भागाकार
2. 48÷ 8 = 6, यामधील भाज्य संख्या (सामान्य)
   A) 48 B) 8 C) 6 D) 0
3. जर खाली दिलेल्या आठ काठ्या चार जणांमध्ये समान वाटल्या तर प्रत्येकाला किती काट्या मिळतील? (सोपे)
   | | | | | | | |
   A) 1 B) 3 C) 2 D) 8
4. खालीलपैकी कोणत्या संख्येला 8 ने नि:शेष भाग जातो? (सामान्य)
   A) 21 B) 24 C) 25 D) 28
5. त्याच संख्येने त्याच संख्येला भागल्यानंतर उत्तर तीच संख्या मिळते अशी संख्या? (सामान्य)
   A) 2 B) 1 C) 4 D) 3
6. ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ 3 तीन चे गट केल्यानंतर मिळणाऱ्या गटांची संख्या . (सोपे)
   ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

7. भागाकार म्हणजे पुनरावर्तीत (सोपे)

A) बेरीज B) गुणाकार C) वजाबाकी D) भागाकार

8. 20 ÷ 10 = 2, यामधील 10 ला काय म्हणतात? (सामान्य)

A) भाज्य B) भाजक C) भागलब्ध D) बाकी

9. भाज्य = (______________ x भाजक) + बाकी

A) भाज्य B) भाजक C) भागलब्ध D) यापैकी नाही (सामान्य)

10. सोहानीकडे 25 काजू आहेत जर ती दररोज पाच काजू खात असेल तर ती किती दिवस खाऊ शकेल? (सामान्य)

A) 25 B) 4 C) 20 D) 5

11. "÷" या चिन्हाचे गणित…. …. (सोपे)

A) बेरीज B) भागाकार C) गुणाकार D) वजाबाकी

12. प्रद्युम्नकडे 16 चेंडू आहेत जर त्याने ते 4 मित्रांमध्ये समान वाटले तर प्रत्येकाला किती चेंडू मिळतील ____

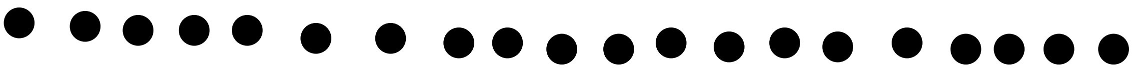

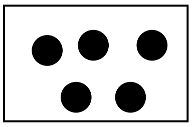
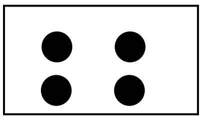
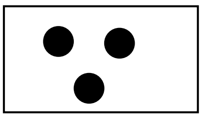
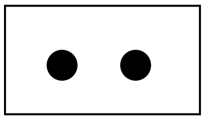
A) 4 B) 5 C) 16 D) 12 (सामान्य)

13. भागाकाराची विरुद्ध क्रिया ही आहे . (सोपे)

A) बेरीज B) वजाबाकी C) गुणाकार D) भागाकार

14. जर खाली दिलेली ठिपके समान रीतीने पाच गटात विभागले असतील तर प्रत्येक गटातील ठिपक्यांची संख्या______ (सोपे)

A B) C) D)

15. 40 ÷ ___________ = 5 (कठीण)

A) 8 B) 5 C) 40 D) 1

16. 510 ÷ 5 = __________ (सामान्य)

A) 104 B) 12 C) 102 D) 120

17.भागाकारामध्ये बाकी ही भाजकापेक्षा___________असते. (सोपे)

A) मोठी. B) लहान C) समान D) यापैकी नाही

II. एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (1 गुणाचे प्रश्न)

18) भाज्य म्हणजे काय? (सोपे)

19) भाजक म्हणजे काय? (सोपे)

20) भागलब्ध म्हणजे काय? (सोपे)

21) बाकी म्हणजे काय? (सोपे)

III. खालील प्रश्न सोडवा. (2 गुणांचे प्रश्न)

22) जर एका बाकावर चार विद्यार्थी बसू शकतात तर 72 विद्यार्थ्यांना बसण्यासाठी किती बाकांची आवश्यकता आहे? (सामान्य)

23)रहीम एका मिनिटाला 9 मीटर धावतो. या वेगाने 54 मीटर धावण्यासाठी त्याला किती वेळ लागेल? (सोपे)

24)मेरी कडे 60 अंडी आहेत. तिला एका बॉक्समध्ये 10 अंडी ठेवायची आहेत. तर 60 अंडी ठेवण्यासाठी तिला किती बॉक्स लागतील? (सोपे)

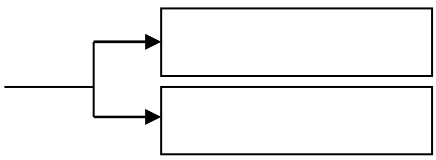
25)56 आंबे 8 पिशव्यांमध्ये समान संख्येने ठेवलेले असतील तर एका पिशवीत असणाऱ्या आंब्यांची संख्या किती? एका शाळेत 121. (सामान्य)

26)विद्यार्थी आहेत. जर त्यांना सहलीसाठी 11 गटात विभागले असेल तर प्रत्येक गटात किती विद्यार्थी असतील? (सामान्य)

27) जर 27 मीटर लांबीच्या दोरीचे 9 समान तुकडे केले तर दोरीच्या प्रत्येक तुकड्याची लांबी किती असेल? (सोपे)

28)भागाकाराचे दोन अवयव लिहा. (कठीण)

7 x 3 = 21

29) 49 ला 8 ने भागा व भागाकार आणि बाकी शोधा. (सोपे)

30) विज्ञान प्रदर्शन पाहण्यासाठी 255 विद्यार्थी जाणार आहेत. जर ते 5 बसेस मधून प्रवास करत असतील तर प्रत्येक बस मध्ये किती विद्यार्थी असतील? (सामान्य)

31)जर सुवर्णाने 11 पेन खरेदी करण्यासाठी दुकानदाराला 110 रुपये दिले तर प्रत्येक पेनाची किंमत किती असेल? (सोपे)

32) 210 ला 2 ने भागा. (कठीण)

IV. खालील समस्या सोडवा. (3 गुणांचे प्रश्न)

33. एका कामगाराला आठवड्याला 3430 रुपये मिळतात तर त्याची रोजची कमाई किती आहे? . (कठीण)

34. 911 ला 6 ने भागा व भागाकार आणि बाकी शोधा. (सामान्य)

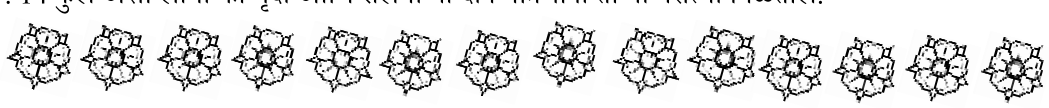
35. पुनरावर्तीत वजाबाकी पद्धतीने भागाकार करा. (सामान्य)

24 ÷ 8 = ☐

	-		=	
	-		=	
	-		=	

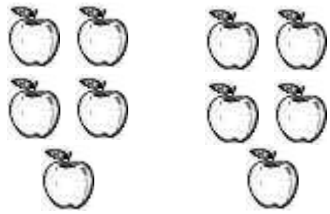
36. एक बेकर 792 कपकेक बनवतो. त्याला ते कपकेक 6 बॉक्समध्ये ठेवायचे असतील तर एका बॉक्समध्ये किती कपकेक ठेवावे लागतील? (सामान्य)

37. 14 फुले अशी लावा की वृंदा आणि सलमा या दोन मैत्रिणींना ती योग्यरीत्या मिळतील.

वृंदा सलमा

प्रत्येकीला मिळणाऱ्या फुलांची संख्या________ (सोपे)

38) सफरचंदांच्या गटांची संख्या_______________

प्रत्येक गटातील सफरचंदाची संख्या_____________

एकूण सफरचंदाची संख्या __________ (सोपे)

V. खालील समस्या सोडवा. (4 गुणांचे प्रश्न)

39)सात किलो तांदळाची किंमत 1029 रुपये असेल तर 25 किलो तांदळाची किंमत किती होईल? (सामान्य)

40) भागाकार करा व भागाकार आणि बाकी ओळखा. (सामान्य)

$9567 \div 9$

41. खाली दिलेल्या ओळीतील प्रत्येक संख्येला स्तंभातील प्रत्येक संख्येने भागा आणि उत्तर भरा. (सोपे)

÷	18	24
2		
3		

42. एका शाळेच्या ग्रंथालयात दोन कपाटांमध्ये 210 पुस्तके ठेवली आहेत. अशाप्रकारे 32 कपाटामध्ये किती पुस्तके ठेवता येतील? (कठीण)

43. एका टोपलीत 17 सफरचंद होते. त्यातील विलास, रहिमा आणि जॉन या तिन्ही मित्रांनी सारखीच फळे वाटून खाल्ली तरीही काही फळे शिल्लक होती. जर उरलेली फळे त्यांनी गौतमला दिली तर त्या प्रत्येकाला किती फळे मिळाली? (कठीण)

@@@@@

प्रकरण–7

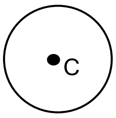
वर्तुळे

अध्ययन निष्पत्ती: समोरच्या सभोवतालच्या वस्तू समजून घेणे. वर्तुळाचे केंद्र त्रिज्या आणि व्यास ओळखणे.

I) योग्य उत्तर निवडून लिहा. (1 गुणाचे प्रश्न)

1. ही कोणत्या आकाराची आकृती आहे ? (सोपे)

   A) चौकोण **B)** त्रिकोण C) आयत D) वर्तुळ

2.

   वर्तुळातील C हे ______________ दर्शविते. (सोपे)

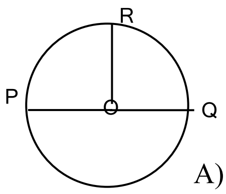
   A) वर्तुळ केंद्र B) त्रिज्या C) ज्या D) व्यास

3. एका वर्तुळामध्ये ___________________ वर्तुळ केंद्र असतात. (सोपे)

   A) 3 B) 1 C) 4 D) 2

4. वर्तुळ केंद्र म्हणजे वर्तुळातील ___________________ (सामान्य)

   A) परीघ B) त्रिज्या C) व्यास D) स्थिर बिंदू

5.

   या आकृतीतील वर्तुळाचा व्यास______________ (सोपे)

   A) OQ B) PQ C) OR D) OP

6. वर्तुळातील व्यास हा त्रिज्येच्या _______________ असतो. (सामान्य)

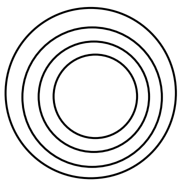
   A) अर्धा B) दुप्पट C) चारपट D) तिप्पट

7. वर्तुळाला दोन समान भागांमध्ये विभागणारा वर्तुळाचा भाग___________ (सोपे)

   A) त्रिज्या B) वर्तुळ केंद्र C) परीघ D) व्यास

8. आकृतीमध्ये किती वर्तुळे आहेत?

   A) 5 B) 4 C) 3 D) 6

9. वर्तुळाच्या परिघावरील सर्व बिंदू वर्तुळकेंद्रापासून______________ अंतरावर असतात. (सामान्य)

   A) समान B) असमान C) परिघाच्या आत D) परिघाच्या बाहेर

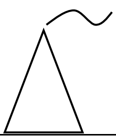
10. वर्तुळ केंद्र आणि वर्तुळावरील बिंदू यांच्यामधील अंतर म्हणजेच________ (सामान्य)

    A) परीघ B) व्यास C) त्रिज्या D) ज्या

II) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा. (1 गुणाचे प्रश्न)

11. वर्तुळातील सर्व त्रिज्या समान असतात. (सामान्य)

12. 6 सेंटीमीटर त्रिज्या असणाऱ्या वर्तुळाचा व्यास 12 सेंटीमीटर असतो. (सामान्य)

13. ही आकृती वर्तुळासारखी दिसते.

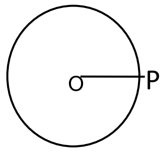
14. वर्तुळाची त्रिज्या ही व्यासाच्या अर्धी असते. (सामान्य)

15. एका वर्तुळामध्ये असंख्य वर्तुळकेंद्रे असतात. (सामान्य)

16. एका वर्तुळामध्ये फक्त एकच व्यास असतो. (सामान्य)

17. वर्तुळातील दोन व्यास ज्या ठिकाणी छेदतात, तो छेदनबिंदू म्हणजेच वर्तुळकेंद्र होय. (सामान्य)

18. दिलेल्या चित्रामध्ये OP हा व्यास आहे. (सोपे)

19. वर्तुळातील स्थिर बिंदू म्हणजेच वर्तुळकेंद्र होय. (सोपे)

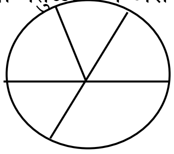
20. व्यास हा त्रिज्येच्या तीन पट असतो. (सोपे)

III) योग्य उत्तर लिहून रिकाम्या जागा भरा.

21. वर्तुळाकार असलेल्या एका वस्तूचे नाव ______________ . (सोपे)

22. वर्तुळाला दोन समान भागांमध्ये विभागणारा वर्तुळाचा भाग _____________. (सामान्य)

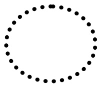
23. या वर्तुळामध्ये असणाऱ्या त्रिज्यांची संख्या _________________. (सामान्य)

24. वर्तुळ केंद्र वर्तुळाच्या_______________ बाजूला असते. (सामान्य)

25. वर्तुळ रचण्यासाठी वापरले जाणारे भौमितिक साहित्य_______________ (सोपे)

26. दिलेल्या बिंदूंना जोडून तयार होणारी आकृती_______________ (सोपे)

27. जेव्हा शांत पाण्याच्या तळ्यात एक छोटा दगड टाकला जातो तेव्हा तिथे येणाऱ्या लाटा _________ आकारासारख्या दिसतात. (सामान्य)

28. एका वर्तुळाची त्रिज्या चार सेंटीमीटर असेल तर त्याचा व्यास _________ असतो. (सामान्य)

29. वर्तुळातील त्रिज्या ही व्यासाच्या _________पट असते. (सामान्य)

30. वर्तुळ परिघावरील बिंदू आणि वर्तुळ केंद्र यांच्यामधील अंतरास ____________म्हणतात. (सामान्य)

IV) दिलेल्या सूचनेनुसार खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (2 गुणांचे प्रश्न)

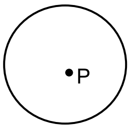
31.वर्तुळाकार असणाऱ्या चित्रांना गोल करा. (सोपे)

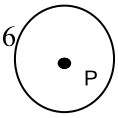
32. तुमच्या सभोवताली असणाऱ्या वर्तुळाकार दिसणाऱ्या वस्तूंची यादी करा. (सोपे)

33. बांगडी चा वापर करून वर्तुळ रचा. (सोपे)

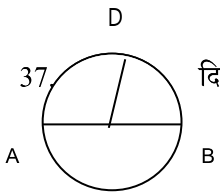
34. ₹ 2 चे नाणे वापरून वर्तुळ रचा. (सोपे)

35.

दिलेल्या वर्तुळाचा व्यास काढा आणि त्याला नाव द्या. (सोपे)

36

दिलेल्या वर्तुळाची त्रिज्या काढा आणि त्याला नाव द्या. (सोपे)

37.

दिलेल्या वर्तुळातील त्रिज्या सांगा. (सोपे)

38. वर्तुळ केंद्र म्हणजे काय ? व्याख्या लिहा? (सामान्य)

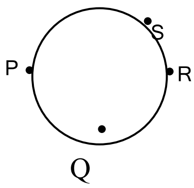
V) **खालील प्रश्न सोडवा.** (3 **गुणांचे प्रश्न**)

39. •P हा बिंदू वर्तुळ केंद्र स्थानी ठेवून एक वर्तुळ तयार करा. (सोपे)

40. कंपास चा वापर करून तीन सेंटीमीटर त्रिजेचे एक वर्तुळ रचा. (सामान्य)

41. 2.5 सेंटीमीटर त्रिजेचे एक वर्तुळा रचा. . (सामान्य)

42. 4 सेंटीमीटर परिघाचे एक वर्तुळ रचा. (सोपे)

43. आकृतीत दाखवलेले बिंदू जोडून त्रिज्या आणि व्यास ओळखा.

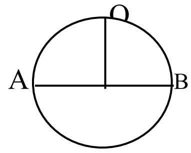
44. दिलेले बिंदू R आणि Q हे केंद्रस्थानी मानून दोन वर्तुळे अशी रचाकी ती एकमेकांना छेदणार नाहीत. (कठीण)

•R •Q

45. व्यास म्हणजे काय? (सामान्य)

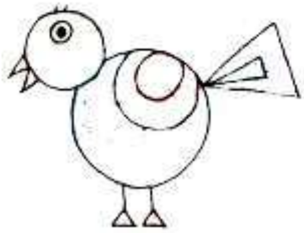
46. त्रिज्या म्हणजे काय? (सामान्य)

47. दिलेल्या वर्तुळाची त्रिज्या आणि व्यास ओळखून नावे लिहा. (कठीण)

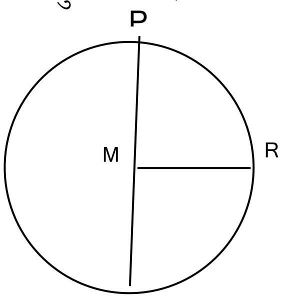
48. कंपासाच्या सहाय्याने खालील चित्रे काढा आणि तुमच्या पसंतीने रंग भरा. (कठीण)

VI) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (4 गुणांचे प्रश्न)

49.दिलेल्या वर्तुळाचे निरीक्षण करा आणि रिकाम्या जागा भरा. (सामान्य)

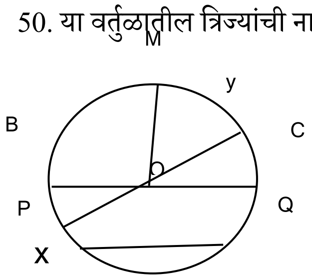
वर्तुळ केंद्र = _______

त्रिज्या =_____________

व्यास =______________

वर्तुळातील एकूण त्रिज्यांची संख्या =________

50. या वर्तुळातील त्रिज्यांची नावे लिहा.

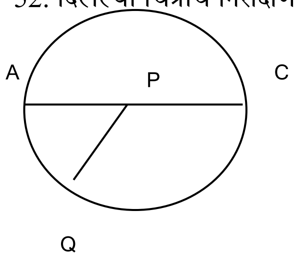
1) ________ 2) ________ 3) _________ 4) _________ 5) _______

या वर्तुळातील व्यासांची नावे लिहा.

1) ___________ 2) ______________ y

51. 4 सेंटीमीटर त्रिजेचे वर्तुळ रचून वर्तुळ केंद्र त्रिज्या आणि व्यास दर्शवून नावे लिहा. (कठीण)

52. दिलेल्या चित्राचे निरीक्षण करून खालील भागांची नावे लिहा. (सोपे)

AC = ________________

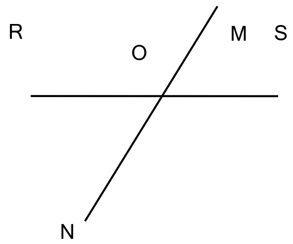
P = __________________

PQ = _________________

AP = __________________

PC = __________________

53.दिलेल्या वर्तुळासारखेच वर्तुळ रचा आणि त्रिज्या व व्यास मोजून.

OM = ________________ सेंटीमीटर

ON = ________________ सेंटीमीटर

OS = ________________ सेंटीमीटर.

OR = ________________ सेंटीमीटर

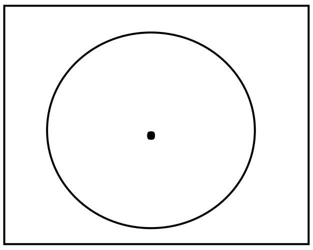
RS = ________________ सेंटीमीटर.

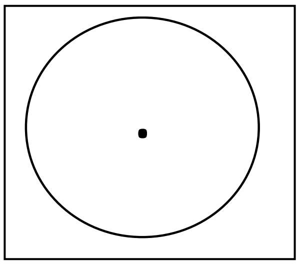
MN = ________________ सेंटीमीटर.(सामान्य)

54. कंपासच्या सहाय्याने दिलेल्या मापाचे वर्तुळ रचा (सोपे)

त्रिज्या = 2 सेंटीमीटर. त्रिज्या = 3.5 सेंटीमीटर

55. दिलेल्या चौकोनात सर्वात मोठे वर्तुळ रचा . (कठीण)

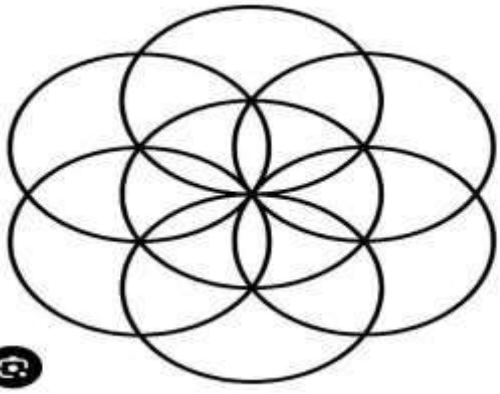

56. खालील विधानाच्या जोड्या जुळवा . (कठीण)

1) कंपास	a) अर्धा व्यास
2) चक्र	b) वर्तुळातील स्थिर बिंदू
3) वर्तुळ केंद्र	c) त्रिज्येची दुप्पट
4) त्रिज्या	d) वर्तुळ रचण्याचे साधन
5) व्यास	e) वर्तुळाचे उदाहरण

57.खालीलप्रमाणे समान त्रिज्या असलेले वर्तुळ रचा. (कठीण)

प्रकरण – 8
बौद्धिक अंकगणित

अध्ययन निष्पत्ती: एक संख्या दुसऱ्या संख्येच्या विविध विधानावरून बेरीज वजाबाकी गुणाकार करणे. दैनंदिन जीवनाशी संबंधित हिशोब गणिताच्या मूलभूत क्रिया बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार मनाने करणे

I . योग्य उत्तर निवडून रिकाम्या जागा भरा. (1 गुणाचे प्रश्न)

1. 625 ला गुणल्यास येणारा गुणाकार________ (सोपे)
   A. 625 B) 0 C) 1 D) 620
2. ____X 6 = 600 रिकाम्या जागी येणारी संख्या _____ (सोपे)
   A. 6 B) 1 C) 10 D) 100
3. 3 x 54 = 3 x 50 + _____ x 4 रिकाम्या जागी येणारी संख्या______ (साधारण)
   A. 2 B) 30 C) 3 D) 54
4. 400 x 100 चा गुणाकार ________ (सोपे)
   A. 400 B) 4000 C) 40,000 D) 500
5. एका डब्यात 200 गोळ्या आहेत अशा दोनशे डब्यात असणाऱ्या गोळ्या ________ (सोपे)

A. 400 B) 2000 C) 40,000 D) 4

6. एका नारळाच्या बागेत प्रत्येक आडव्या ओळीत 40 नारळाची झाडे आहेत उभ्या ओळीत 8 नारळाची झाडे आहेत तर त्या बागेतील एकूण झाडे किती_________ (सोपे)

A. 320 B) 32 C) 48 D) 840

7. 5 x ….. = 500 येथे गुणक संख्या कोणती _______ ((सोपे)

A. 50 B) 100 C) 5 D) यापैकी नाही

8. 50 मध्ये 60 मिळविल्यास येणारी किंमत ________ (सोपे)

A. 100 B) 110 C) 120 D) 90

9. 40+30= ___________ (सोपे)

A. 60 B) 70 C) 50 D) 40

10. 7 दशकामध्ये 7 सुटे मिळविल्यास येणारे किंमत_______ (सोपे)

A. 77 B) 7 C) 70 D) 707

11. 900 - 100 = ________ (सोपे)

A. 700 B) 600 C) 800 D) 100

12. 800 मधून 200 वजा केल्यास येणारे उत्तर________ (सोपे)

A. 600 B) 300 C) 100 D) 700

13. राजू जवळ 500 रुपये आहेत. दोनशे रुपयाची पुस्तके घेतल्यास त्याच्याजवळ असलेले रुपये _____ (सोपे)

A. रु. 400 B) रु. 300 C) रु. 100 D) रु. 200

14. रंगपाने 300 बकरी पाळल्या होत्या त्याने बाजारात 150 बकरी विकल्या तर त्याच्याकडे शिल्लक बकरी किती_________ (सोपे)

A) 100 B) 250 C) 150 D) 50

II रिकाम्या जागा भरा. (1 गुणाचे प्रश्न)

15. 30 मध्ये 40 मिळविल्यास येणारी संख्या _______ ((सोपे)
16. 43 मध्ये _______ दशक आणि _______ सुटे आहेत. (सोपे)
17. 30 मिली लिटर आणि 20 मिलिमीटर मिळवल्यास_______ (सोपे)
18. एक किलोग्रॅम काकडीची किंमत 40 रुपये आणि एक किलोग्रॅम गाजर 50 रुपये असेल तर दुकानदाराला द्यावयाची एकूण रक्कम ____ (सोपे)
19. 62 मध्ये 26 मिळविल्यास येणारे उत्तर________ (सोपे)
20. 54 मध्ये 40 मिळविल्यास येणारे उत्तर______ (सोपे)
21. 25 मधून 10 वजा केल्यास येणारे उत्तर ________ (सोपे)
22. रंगनने आपल्या बागेत पाचशे झाडे लावली आहेत, त्यातील 100 झाडे खराब झाल्यास राहिलेल्या झाडांची संख्या ____ (सोपे)
23. 300 मधून 200 वजा केल्यास येणारे उत्तर _______ (सोपे)
24. एका साडीची किंमत 200 रुपये आहे तर दोन साड्यांची किंमत ________ (सोपे)

25. 35 x 6 = 30 x 6 + 5 x _____ (साधारण)

26. 100 + 100 + 100 = _______ (सोपे)

27. 600 – 400 = _______ (सोपे)

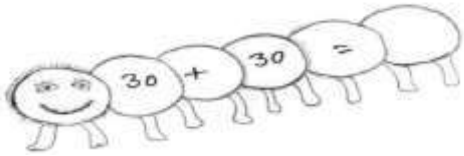
28. 5 x 9 = 5 x 3 + 5 x _______

29. 600 x 3 = _______ (सोपे)

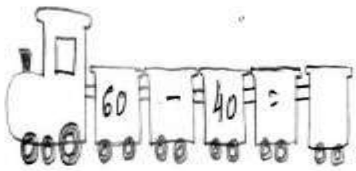
III. सूचनेप्रमाणे उदाहरणे सोडवा. **(2 गुणांचे प्रश्न)**

30. 40 + 20 स्थानमूल्य कोष्टकात लिहून बेरीज करा. (साधारण)

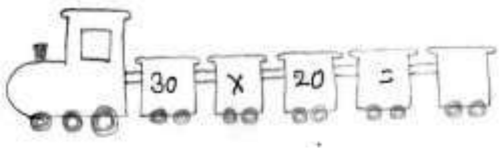
31. बेरीज करा. (सोपे)

32. वजाबाकी करून उत्तर लिहा. (सोपे)

33. गुणाकार करून उत्तर लिहा. (सोपे)

34. 8 x 5 = 2x 5-x 5+ ____x 5 रिकाम्या जागेत योग्य संख्या भरा. (सोपे)

35. 30x 5+5x 5= _____ + _____ = ______ गुणाकार करून बेरीज करा. (सोपे))

36. एका रेल्वे डब्याला 8 चाके आहेत अशा 15 रेल्वे डब्यांना एकूण किती चाके होतील?

37. 600+800 स्थान मूल्य कोष्टकात लिहून बेरीज करा. (सोपे)

IV . खालील उदाहरणे सोडवा. **(तीन गुणांचे प्रश्न)**

38. रंगपाने त्याच्या घरात 40 गाई, 20 मेंढ्या, 30 डुकरे पाळली तर त्याच्या घरात त्याने एकूण किती जनावरे पाळली? (साधारण)

39. सोमाने जत्रेत 60 रुपयांना खेळण्यातील घोडा आणि तीस रुपयांना खेळण्याची गाडी खरेदी केली तर त्याने खरेदी करण्यासाठी किती रुपये खर्च केले? (साधारण)

40. संजीवनी मंजू एका पुस्तकांच्या दुकानात गेले आणि 45 रुपयांचे ऍक्टिव्हिटी बुक आणि 30 रुपयांची पुस्तके खरेदी केली तर त्यांनी एकूण किती खर्च केला ? (साधारण)

41. रंगप्पा सोमवारी 20 लिटर दूध मंगळवारी 30 लिटर दूध डेरी मध्ये घालतो दोन दिवसात त्यांनी एकूण किती लिटर दूध टाकले? (साधारण)

42. रीटाने जत्रेत 30 रुपयांना एक चित्राचे पुस्तक विकत घेतले आणि पीटर नेते पन्नास रुपयांना विकत घेतले तर त्यांना एकत्र किती रुपये द्यावे लागतील? (साधारण)

43. मंगलम्मा एका साडीच्या दुकानात गेली आणि तिने 500 रुपयाची एक साडी आणि 300 रुपयांना दुसरी साडी खरेदी केली तर तिने दोन्ही साड्यांचे एकूण किती रुपये खर्च केले? (साधारण)

44. रामाने त्याच्या घरासाठी दोन घागरी विकत घेतल्या एक 200 रुपये ला आणि दुसरी 300 रुपये ला तर रामाने दोन घागरी ना किती रुपये खर्च केले? (साधारण)

45. जया दरमहा आठ हजार रुपये कमावते आणि जर ती तिच्या खर्चासाठी 7000 रुपये खर्च करते तर तिच्याकडे किती पैसे शिल्लक असतील? (साधारण)

46. राजू ने 4 बिस्कीट पॅकेट खरेदी केले जर प्रत्येक पॅकेटमध्ये 10 बिस्किटे असतील तर किती बिस्किटे खरेदी केली? (कठीण)

47. रामू पन्नास रुपये घेऊन जत्रेला गेला आणि जत्रेत 30 रुपयांची खेळणी खरेदी केली तर त्याच्याकडे किती पैसे शिल्लक होते? (साधारण)

48. रंगपाने त्याच्या बागेतून 400 नारळ बाजारात विकण्यासाठी आणले जर त्यातील 200 नारळ विकले तर उरलेले नारळ किती? (साधारण))

49. प्रामुख्याने त्याच्या मुलीच्या लग्नासाठी प्रत्येकी 300 किमतीच्या 20 साड्या खरेदी केल्या तर त्या साड्यांची एकूण किंमत किती? (साधारण)

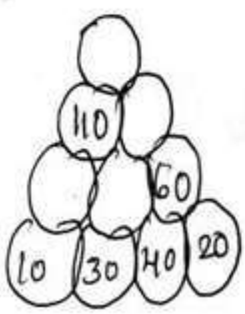
50. एका कंपासाची किंमत 100 रुपये आहे तर अशा 10 कंपासांची किंमत किती? (साधारण)

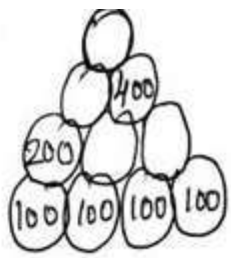
V सूचना वाचा व सूचनेनुसार सोडवा. (4 गुणांचे प्रश्न)

51. खाली दिलेल्या संख्या वापरा आणि त्यांना कोणत्याही दिशेने बेरीज समान येईल अशा पद्धतीने उर्वरित रिकाम्या जागा भरा. (कठीण)

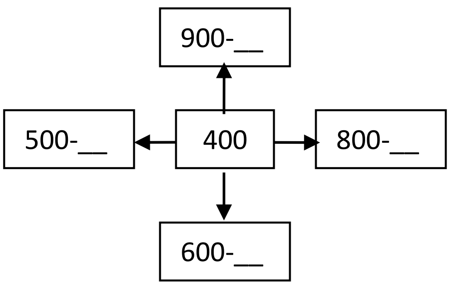
20		30
	30	
		40

52. प्रत्येक संख्या ही खालील दोन संख्यांची बेरीज आहे मनात विचार करून रिकाम्या जागा भरा. (कठीण)

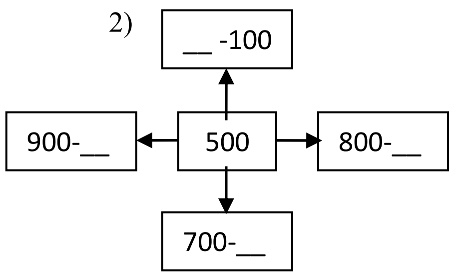

53. खाली दिलेल्या बॉक्स मधील मध्यभागी असलेली संख्या उत्तर येण्यासाठी किती वजा केले पाहिजे. (कठीण)

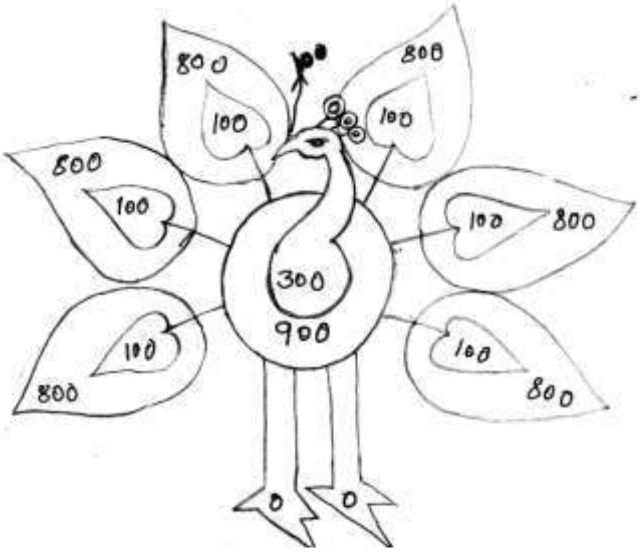

2)

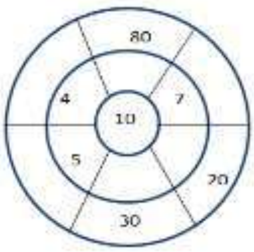

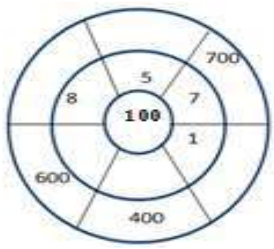
54. खालील तोंडी गणिते सोडवल्यानंतर उत्तरासमोर दिलेला रंग भरा .   कठीण)

1) 100 x3 = लाल
2) 200x 4 = निळा
3) 400x 0 = फिकट हिरवा
4) 100x 1 = केशरी
5) 300x 3 = हिरवा
6) 10x 100 = तपकिरी

55. निरीक्षण करून गट पूर्ण करा.   (साधारण)

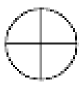

प्रकरण-9

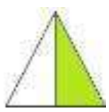
अपूर्णांक आणि दशांश अपूर्णांक

अध्ययन निष्पत्ती: अर्धा एक चतुर्थांश तीन चतुर्थांश या दिलेल्या वस्तू मधील दिलेल्या वस्तू किंवा चित्रात शोधणे अर्धा एक चतुर्थांश तीन चतुर्थांश हे चिन्हात लिहिणे 0.1 , 0.2 , 0.3 इत्यादी दशांश संख्या वाचणे व लिहिणे.

I. **रिकाम्या जागी योग्य उत्तर लिहून रिकाम्या जागा भरा.**   **1** गुणाचे प्रश्न

1. या चित्रातील समान भागांची संख्या ______________________ (सोपे)

2. या चित्रातील समान भागांची संख्या ________आणि रंगवलेल्या भागांची संख्या ______(सोपे)

3. खालील चित्रातील रंगवलेला भाग दर्शविणारा अपूर्णांक __________ (सोपे)

4. दोन पंचमांश संख्या सूचक __________________ (सोपे)

5. $\frac{4}{7}$ हा अपूर्णांक अक्षरी ________________________ असा लिहितात. (सोपे)

6. $\frac{3}{4}$ या अपूर्णांकामधील अंश ______________ (सोपे)

7. $\frac{3}{7}$ या अपूर्णांकामधील छेद ___________________________ (सोपे)

8. अंश आणि छेद यामधील रेषा ___________________ (कठीण)

9. $\frac{1}{2}$ च्या पुढील समान अपूर्णांक _______________________ (सोपे)

10. $\frac{2}{3}, \frac{4}{6},$ ____________________ (सोपे)

11. शून्य बिंदू शून्य सात दशांश अपूर्णांकात_________________ ((साधारण)

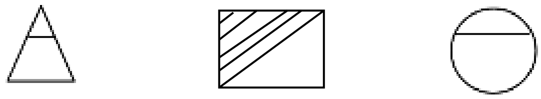
12. 0.14 हा दशांश अपूर्णांकात अक्षरात _______________ असे वाचतात. (साधारण)

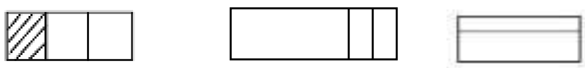
13. 0.2 हे अपूर्णांकात -------------असे लिहावे. (सोपे)

14. $\frac{1}{10}$ हे दशांश अपूर्णांकात _______________(साधारण)

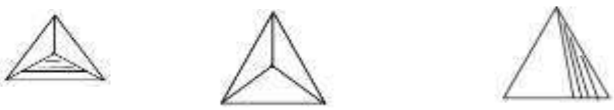
15. दशांश बिंदूच्या डाव्या बाजूला असलेल्या अंकाची स्थान मूल्य किंमत उजवीकडून डावीकडे_______ पटीने वाढते. (कठीण)

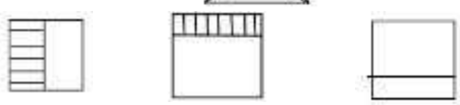
II. बरोबर असलेले चित्र निवडून गोल करा, (साधारण) (1 गुणाचे प्रश्न)

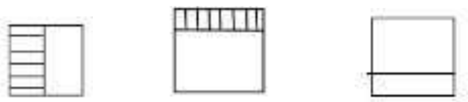
16.

17.

18.

19.

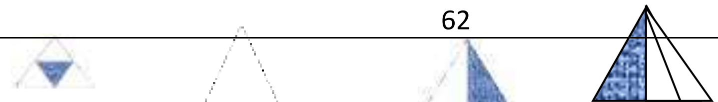
20.

21.

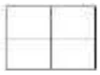
III. गटात न जुळणारे शोधून लिहा. 1 (गुणाचे प्रश्न)

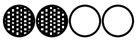
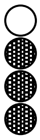
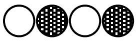
21. $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{6}$ (साधारण)

22. 0.2, 0.4, 0.05 , 0.3 (सोपे)

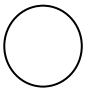
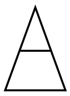
23.

.24.

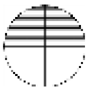
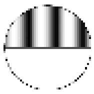
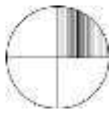
25.

IV. बरोबर उत्तर शोधा. 1 गुणाचे प्रश्न

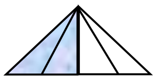
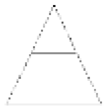
26. अपूर्णांकात असणारे चित्र (साधारण)

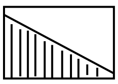
1) 2) 3) 4)

27. $\frac{3}{4}$अपूर्णांक सुचविणारे चित्र (सोपे)

1) 2) 3) 4)

28. अपूर्णांकात नसलेले चित्र (सोपे)

1) 2) 3) 4)

29. हे चित्र कोणता अपूर्णांक सुचवते ? (सोपे)

1) $\frac{3}{4}$ 2) $\frac{1}{4}$ 3) $\frac{1}{3}$ 4) $\frac{1}{2}$

30. $\frac{7}{10}$ या अपूर्णांकात रंगवण्यास निवडलेला भाग (सोपे)

1) 6 2) 10 3) 4 4) 7 (सोपे)

31. खालीलपैकी एक तृतीयांश अपूर्णांक ओळखा.

1) $\frac{2}{3}$ 2)$\frac{3}{3}$ 3)$\frac{1}{3}$ 4)$\frac{3}{4}$

32. $\frac{3}{8}$या अपूर्णांकात अंश सुचवणारा अंक (सोपे)

1) 6 2) 8 3) 3 4) 4

33. $\frac{2}{5}$या अपूर्णांकात छेद सुचवणारा अंक (सोपे)

1) 1 2) 2 3) 4 4) 5

34. अंश **8** छेद **9** असणारा अपूर्णांक (सोपे)

1) $\frac{9}{8}$ 2) $\frac{7}{8}$ 3) $\frac{8}{9}$ 4) $\frac{3}{8}$

35. $\mathbf{\frac{2}{3}}$ चा पुढील समान अपूर्णांक **(साधारण)**

1) $\frac{1}{3}$ 2) $\frac{4}{3}$ 3) $\frac{3}{6}$ 4) $\frac{4}{6}$

36. $\mathbf{\frac{1}{5} = \frac{\square}{10}}$

1) 3 2) 5 3) 2 4) 1

37. खालील समान अपूर्णांकांचा गट ओळखा. **(साधारण)**

1) $\frac{2}{3}, \frac{4}{6}$ 2) $\frac{3}{2}, \frac{5}{4}$ 3) $\frac{3}{4}, \frac{10}{12}$ 4) $\frac{1}{5}, \frac{3}{10}$

38. शून्य बिंदू शून्य पाच याचा संख्या सूचक (सोपे)

1) 0.005 2) 0.05 3) 0.5 4) 0.50

39. 0.21 हे अक्षरात लिहिल्यास (सोपे)

1) शून्य बिंदू एकवीस 2) शून्य बिंदू दोन

3) शून्य एकवीस 4) शून्य बिंदू दोन एक

40. सुटे आणि दशांश मधील बिंदू **(साधारण)**

1) दशांश 2) पूर्ण भाग 3) दशांश बिंदू 4) पूर्णांक

41. $\frac{2}{100}$ याचे दशांश रूप **(साधारण)**

1) 0.2 2) 0.02 3) 0.20 4) 02.0

42. 0.3 याचे अपूर्णांकी रूप (सोपे)

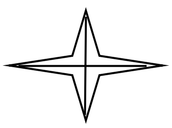
1) $\frac{10}{3}$ 2) $\frac{3}{10}$ 3) $\frac{03}{10}$ 4) $\frac{30}{10}$

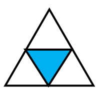
43. 0.35 मध्ये **3** चे स्थान **(कठीण)**

1) सुटे 2) दशक 3) दशांश 4) शतांश

1 **गुणाचे प्रश्न**

IV. उत्तरे लिहा.

44. $\frac{1}{2}$ भागाला रंग द्या. (सोपे)

45. रेखांकित भाग अपूर्णांकात लिहा. (सोपे)

46. तीन पंचमांश दर्शविणारा अपूर्णांक लिहा. (कठीण)

47. $\frac{1}{4}$हा अपूर्णांक अक्षरी लिहा. (सोपे)

48. पाच अष्टमांश संख्या सूचकात लिहा. ((सोपे

49. $\frac{4}{5}$हा अपूर्णांक चित्ररूपात दाखवा. (साधारण)

50. $\frac{7}{8}$ अंश व छेद ओळखा. (सोपे)

51. 0.04 अपूर्णांकात लिहा. (सोपे)

52. $\frac{5}{10}$. हा अपूर्णांक दशांशमध्ये लिहा (सोपे)

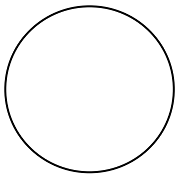
53. शून्य बिंदू शून्य चार हे अंकात लिहा. (सोपे)

54. 0.15 हि दशांश सख्या अक्षरी लिहा. (सोपे))

1 **गुणाचे प्रश्न**

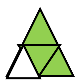
V. **उत्तरे द्या**

55. चित्रांकित भाग अपूर्णांकात लिहा या अपूर्णांकाला आणखी एक चित्र काढा.

56. या चित्रात चार समान भाग करून तीन भाग रंगवा. (साधारण)

57. $\frac{5}{6}$ या अपूर्णांकाला संबंधित चित्र काढून रंग भरा. (सोपे)

58. $\frac{1}{4}$ या अपूर्णांकाचा अर्थ सांगा. (कठीण)

59. रेखांकित भाग अपूर्णांकात लिहून अंश व छेद दाखवा (साधारण)

60. अपूर्णांकातील अंश काय सुचवतो.? (साधारण)

61. अपूर्णांकातील छेद काय सुचवितो ? (साधारण)

62. $\frac{1}{4}$ या अपूर्णांकाला दोन समान अपूर्णांक लिहा. (सोपे)

63. दशांश चा अर्थ सांगा ? (कठीण)

64. दशांश बिंदू म्हणजे काय उदाहरणासह स्पष्ट करा ? (साधारण)

65. दशांश अपूर्णांक म्हणजे काय उदाहरणासह स्पष्ट करा ? (साधारण)

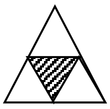
66. दशांश अपूर्णांकामध्ये छेद किती असतो ? (सोपे)

67. दशांश अपूर्णांक आपण कोठे कोठे उपयोग करतो ? (सोपे)

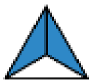
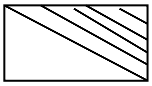
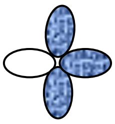
3 गुणांचे प्रश्न

VI. **उत्तरे लिहा.**

68. खालील प्रत्येक आकृतीमध्ये समान भाग आणि रंगवलेला भाग अपूर्णांकात लिहा . (सोपे)

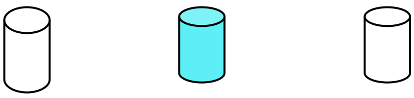
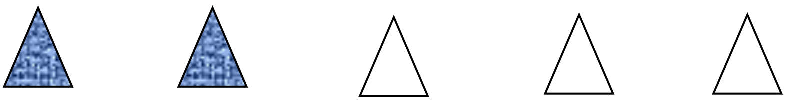
नमुना - समान भाग 4 , रंगवलेला भाग-1

1.
2.
3.

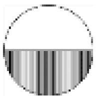
69. दिलेला अपूर्णांक चित्ररूपात काढून रंग भरा(सोपे)

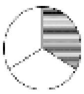
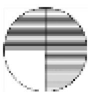
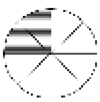
1. $\frac{3}{4}$
2. $\frac{2}{5}$
3. $\frac{2}{3}$

70. खालील आकृती मधील रंगवलेल्या आकृत्या अपूर्णांकात मांडून अंश व छेद लिहा(सोपे)

1.
2.
3.

71. चित्राला बरोबर असलेला अपूर्णांक लिहा. (सोपे)

उदा- = $\frac{1}{2}$ = एक द्वितीयांश

1.
2.
3.

72. खाली दिलेल्या अपूर्णांकाचे अंश आणि छेद लिहा. (सोपे)

1) $\frac{1}{2}$

2) $\frac{4}{5}$

3) $\frac{7}{8}$

73. खाली दिलेल्या अपूर्णांकाला समान अपूर्णांक लिहा. (सोपे)

1) $\frac{2}{5}$

2) $\frac{2}{3}$

3) $\frac{3}{4}$

74. अंकात लिहा. (सोपे)

1) शून्य बिंदू तीन

2) शून्य बिंदू शून्य चार

3) शून्य बिंदू शून्य सात

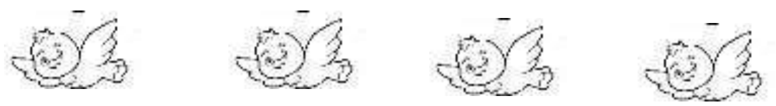
75. अक्षरी लिहा. (कठीण)

1) 0.7

2) 0.21

3) 0.15

76. सूचनेप्रमाणे रंग भरा (साधारण)

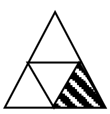
1. $\frac{1}{4}$

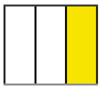
2. $\frac{1}{2}$

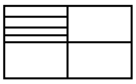
3. $\frac{3}{4}$

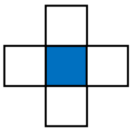
4. $\frac{2}{3}$

77. दिलेल्या चित्रावरून योग्य अपूर्णांकाला गोल करा. (सोपे)

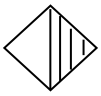
1. $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$

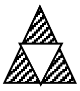
2. $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$

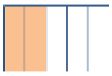
3. $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$

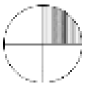
4. $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{3}$

78. खाली दिलेल्या चित्राचे अपूर्णांकात रूपांतर करा. (सोपे)

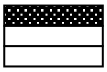
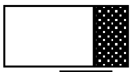
1. .

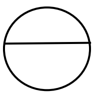
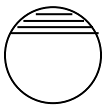
2. .

3. .

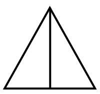
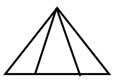
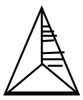
4. .

79. अपूर्णांक दर्शविणारे चित्र ओळखा आणि बरोबर खून करा (✓) (कठीण)

1) A) ☐ B) ☐ C) ☐

2)

A) ☐ B) ☐ C) ☐

3)

A) ☐ B) ☐ C) ☐

4)

A) ☐ B) ☐ C) ☐

80. अक्षरी लिहा. (साधारण)

1) $\frac{1}{2}$

2) $\frac{3}{4}$

3) $\frac{5}{6}$

4) $\frac{3}{5}$

81. अपूर्णांक म्हणजे काय आकृतीसह स्पष्ट करा? (कठीण)

82. सम अपूर्णांक म्हणजे काय आकृतीसह दाखवा. (कठीण)

83. खालील अपूर्णांकाला समान अपूर्णांक लिहा (साधारण)

$\frac{1}{4}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{3}{5}$

84. समान अपूर्णांक ओळखून रंग भरा. (साधारण)

$\frac{1}{2}$ च्या समान अपूर्णांकाला लाल रंग. $\frac{2}{3}$ च्या समान अपूर्णांकाला निळा रंग

$\frac{1}{2}$	$\frac{10}{15}$	$\frac{6}{9}$	$\frac{3}{6}$
$\frac{4}{6}$	$\frac{12}{18}$	$\frac{2}{4}$	$\frac{8}{12}$
$\frac{6}{12}$	$\frac{4}{8}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{5}{10}$

85. खालील तक्ता पूर्ण करा. (कठीण)

अपूर्णांक	दशांश	अंश	छेद
$\frac{1}{10}$			
$\frac{3}{10}$			
$\frac{2}{100}$			
$\frac{5}{100}$			

86. संख्यारेषेवर एक आणि दोन च्या मधील दशांश संख्या लिहा. (कठीण)

87. पूर्णांक, दशांश चिन्ह आणि दशांश अपूर्णांक कोष्टकानुसार दाखवा. (कठीण)

88. राजू आपल्या जवळील 15 बिस्किटांमधील सहा बिस्किटे आपल्या मित्र रामला देतो रामाला दिलेली बिस्किटे व त्याच्या जवळील बिस्किट अपूर्णांकात लिहा व अंश आणि छेद दाखवा. (कठीण)

89. लता जवळील एका मोसंबी चे चार समान भाग करून एक भाग लहान बहिणीला दिली तिच्याजवळ असलेल्या मोसंबीचे भाग व बहिणीला दिलेल्या भागाचे अपूर्णांकात लिहून अक्षरे लिहा. (कठीण)

90. राम एका चपाती मध्ये दोन समान भाग करून एक भाग आपल्या आवडत्या कुत्र्याच्या पिल्लाला देतो पिलाने खाल्लेल्या चपातीचे व त्याच्या जवळील चपातीचे अपूर्णांक लिहा व आकृतीसह दाखवा. (कठीण)

@@@@@@

प्रकरण 10 -

अर्थिक बेरीज व वजाबाकी

. अध्ययन फलः पैशाला संबंधीत गणिताच्या मूलभूत क्रिया उपयोग करून दैनंदिन जीवनातील समस्या रचणे व सोडविणे.

. दरफलक आणि बिलांचे विवरण करतील.

A योग्य उत्तर निवडून लिहा.

1. 1 रूपयाचे पैसे किती?

A 10. B 100. C.1000. D 20

2. 6.25 हे पैसामध्ये रुपांतर केल्यास.

A. 6 पैसे. B) 625 पैसे c) 600 D) 66 पै.

3. रु. 1, रु. 7 , रु. 4 मिळविल्यास –

A रु.10. B रु.15. C. रु. 12. D रु. 3

4.शिल्लक पैसे शोधण्यास पैशाची ही क्रिया करतात.

A) बेरीज B) वजाबाकी c) गुणाकारD.भागाकार

5. रुपयाचे पैशात रूपांतर करतांना रुपयांना या संखेने गुणले पा पाहिजे.

A. 1. B) 10. C) 1000. D)100

6.एका वस्तूची किंमत माहित असेल आणि त्याच प्रकारच्या अनेक वस्तूची किंमत काढायची असेल तर ही क्रिया करतात.

A) बेरीज. B) गुणाकार. Cभागाकार (. D) वजाबाकी.

7 पैशाचे रुपयात रूपांतर करताना पैशाना याने भागणे.

A) 100. B) 10. C) 1000. D) O

8. एकापेक्षा जास्त वस्तूची किंमत माहित असल्यास एका वस्तूची किंमत काढण्यास ही क्रिया करतो. (साधारण)

A) गुणाकार. B) वजाबाकी. C) भागाकार. D) वजाबाकी.

9.2000 पैसे रुपयांना समान असतात

A) 2. B) 20. C) 200. D) 10

10.50 पैसे + 50 पैसे = किती पैसे?

A) 10. β) 50 C) 100. D) 20

11 पावती मधील एकूण रक्कम अंकात आणि यामध्ये लिहितात.

A.अक्षर. B) चित्र. Cग्राफ (. D) संख्या.

12. रु..20 - रु.17 केल्यास.

A) 1 रु. B) 25 रुपये. C.3 रुपये. D) 45 रुपये

II. जोड्या जुळवा.

A		B
13.15ब रुपये	-	6 रुपये 75 पैसे
14.75.15 - 33.25.	-	9.25 रुपये
15. 500 पैसे	-	1500 पैसे
16. 4 रुपये + 5.25ब.	-	52.50 रुपये

17. 657 पैसे. - 5 रुपये.

III. खालील समस्या सोडवा-

18. 32 रुपये 49 पैसे + 62 रुपये 51 पैसे. (सोपे)

रुपये	पैसे
32 62	49 51

19. 79 रुपये 50 पैसे - 41 रुपये 25 पैसे. (सोपे)

रुपये	पैसे
79 + 41	50 25

20. 69 रुपये 60 पैसे + 61 रुपये 75 पैसे +78 रुपये 50 पैसे (सोपे)

1.
```
     रु.  69.60
   + रु.  61.75
        ₹ 78.50
   ____________
```

21.76 रुपये 25 पैसे - 44 रुपये 50 पैसे

```
     रु.  76.25
   - रु.  44.50
   ____________
     ₹
```

(साधारण)

22. 45.75 रुपये हे 32.29 रुपये मध्ये मिळवा.

23. 79.80 मधून 69.90 वजा करा.

24. पावती म्हणजे काय?

25. दरफलक म्हणजे काय?

IV) खालील उदाहरणे सोडवा.

IV. खालील समस्यांवर उपाय शोधा ?

26.अमुल्याजवळ रुपये 25.50 आहेत.तिच्या मावशीने तिला रुपये 50 दिले तर अमूल्याजवळ एकूण किती रक्कम आहे?

27.थॉमसने गणित पुस्तक रु. 47.50, विज्ञान पुस्तक रु. 35.25 आणि एक वही रुपये 18 ला विकत घेतली. तर एकूण किती रक्कम दुकानदाराला द्यावी लागेल ?

28.सौम्याजवळ रु. 37.50 आहेत, तिने रु. 23.50 ची भाजी विकत घेतली तर तिच्याजवळ किती रक्कम शिल्लक राहिली?

29.लक्ष्मण पोस्ट ऑफिस मध्ये 52.50 रुपयाचे स्टॅम्प विकत घेतो .त्याच्याजवळ 100 रुपये आहेत. पोस्टातून लक्ष्मणला किती रुपये परत मिळातील ?

30.अमितने 18.50 रु.ला एक पुस्तक,19.50 रु.ला रंगीत पेन्सिल घेतली, तर त्याला एकूण किती रुपये द्यावे लागतील?

31.पुनमकडे 158.50 रु.आहेत .तिने 49.75 रु.च्या बांगड्या विकत घेतल्या, तर शिल्लक रक्कम किती?

V. खालील उदाहरणे सोडवा . **4 x 4 = 16**

33.एका खेळण्यातील बाहुलीची किंमत 45 रुपये आहे. तर अशा तीन बाहुल्याची किंमत किती?

34. एक व्यक्तीला आपल्या आहारासाठी दररोज 95.50 खर्च येतो तर एका आठवड्याचा खर्च किती?

35.आठ वह्यांची किंमत 72 रुपये आहे, तर एका वहीची किंमत किती?

36. चार पेनची किंमत 40 रुपये असल्यास एका पेनची किंमत किती?

37. एका पुस्तकाची किंमत 23.75 रु आहे तर पाच पुस्तकांची किंमत किती?

38. चार साबणांची किंमत 20 रुपये असल्यास एक साबणाची किंमत किती?

@@@@@@

प्रकरण 11 वे

लांबीचे मापन

अध्ययन निष्पत्ती :-

*मीटर हे सेंटी मीटर मध्ये ,सेंटी मीटर हे मीटरमध्ये रूपांतर करणे.

*दैनंदिन जीवनाशी संबंधीत लांबीच्या मूलभूत क्रिया सोडविणे .

*वस्तूची लांबी आणि दोन स्थळातील अंतर यांचा अंदाज कराल.

1. योग्य उत्तर निवडून रिकाम्या जागा भरा. (1 गुणाचे प्रश्न)

1 एक मीटर म्हणजे_____सेंटीमीटर.

A 10. B. 200. C.100. D.150.

2. कापड दुकानात वापरली जाणारी मोजपट्टी_____

A .सेंटीमीटर . B.किलोमीटर. C .मीटर. D .कोणतीही नाही

3. मीटर चे सेंटीमीटर मध्ये रूपांतर करताना 100 ला_____

A .गुणावे . B.भागावे . C.बेरीज करावी. D .वजाबाकी करावी.

4. 9 मीटर म्हणजे किती सेंटीमीटर?

A. 90 . B.9000. C.9. D.900

5.सेंटीमीटर चे मीटर मध्ये रूपांतर करण्यास 100 ची____ क्रिया करावी.

A .बेरीज . B.वजाबाकी . C.गुणाकार. D .भागाकार

6. 3000 सेंटीमीटर बरोबर किती मीटर?

A .100. B .30 . C.300. D.39.

7.950 सेंटीमीटर म्हणजे किती मीटरला समान?

A .9 मीटर 50 सेंटीमीटर. B .95 मीटर 0 सेंटीमीटर . C.950 मीटर . D.8 मीटर 50 सेंटिमीटर

8. 25 मीटर आणि 163 मीटर =____

A)178 सें.मी. B) 158 सें.मी. C)189 सें.मी. D)188 सें.मी.

9) 92 सें.मी. व 88 सेमी यामध्ये असणारा फरक. (सुलभ)

A)5 सें.मी. B) 6 सें.मी. C)4 सें.मी. D)3 सें.मी.

10)1/2(अर्धा) मीटर सेंटीमीटर मध्ये लिहिताना. (साधारण)

A)50 B) 100 C)150 D)500

11)3/4 मीटर सेंटीमीटर मध्ये लिहिताना. (साधारण)

A)25 B) 50 C)75 D)750

12) तुझ्या घरापासून शाळेचे अंतर 1किलोमीटर आहे तर ते किती मीटर होते. (साधारण)

A)100 B) 1000 C)500 D)750

13) एका गावापासून दुसऱ्या गावापर्यंतचे अंतर या मापनात व्यक्त करतात. (साधारण)

A) मीटर B) सेंटीमीटर C) उंची D) किलोमीटर

14) तुझ्या शाळेच्या मैदानाचे मोजमाप करताना वापरता येणारे योग्य मापन. (साधारण)

A) सेंटीमीटर B) मीटर C) किलोमीटर D) पाऊले

15)1/4 किलोमीटर म्हणजे ______ मीटर होय. (सुलभ)

A)25 B) 250 C)2500 D)2500

II जोड्या जुळवून लिहा . (सुलभ)

16) 4 मीटर.	25 सें.मी.
17) 7मी. 20 सें.मी.	1000 मी.
18) 1/4 मी.	400 सें.मी.
19) 3/4. कि.मी.	720 सें.मी.
20) 1 कि.मी.	750 मीटर

III. चूक की बरोबर ओळखून लिहा. **(सुलभ)**

21)20 मीटर =. 1000 सें.मी. ☐

22) 150 सें.मी. =.1.1/2 मीटर ☐

23) 8 मीटर =.800 सें.मी. ☐

24) 9000 मीटर =.90 किलोमीटर ☐

25) 5 किलोमीटर =.5000 मीटर ☐

IV दिलेली उदाहरणे सोडवा (2 गुण) (साधारण)

26) (साधारण)

25 मी. 46 सें.मी. +. 5 मी. 28 सें.मी.

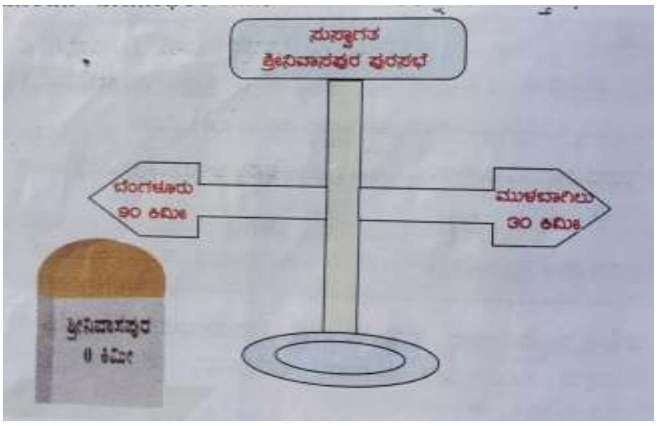
27) (साधारण)

365 मी. 86 सें.मी. - 224 मी. 75 सें.मी.

28) धीरज कडे 150 मीटर लांबीचा दोरा व धन्वंतरी कडे 25 मीटर लांबीचा दोरा आहे. तर त्या दोघांच्याकडे असलेल्या दोऱ्याचे एकूण लांबी किती? (साधारण)

29) राजेश कडे त्याच्या बागेला कुंपण घालण्याकरिता 217 मीटर 70 सेंटिमीटर लांबीची तार आहे त्यापैकी 190 मीटर चाळीस सेंटीमीटर तारेचा उपयोग झाला आहे तर शिल्लक राहिलेल्या तारेची लांबी किती? (साधारण)

30) सूचनाफलक पाहून उत्तरे लिही. (साधारण)

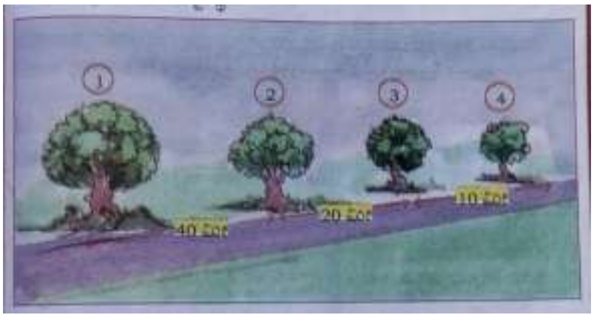
1) श्रीनिवासपूर येथून बेंगलोर पर्यंतचे अंतर. ````````````

2) श्रीनिवासपूर येथून मूळबागीली पर्यंतचे अंतर ````````````

31) काही वेळा मापन अचूकपणे सांगणे शक्य नाही अशा वेळी आपण ते अंदाजे सांगतो अशा चार प्रसंगांचे म्हणजेच उदाहरणांची यादी करा. (साधारण)

V. खाली दिलेली उदाहरणे सोडवा.(3 गुण प्रश्न)

32) चित्र पाहून रिकाम्या जागा भरा. (साधारण)

1) पहिल्या व दुसऱ्या क्रमांकाच्या झाडांमध्ये असलेले अंतर _________
2) पहिल्या व तिसऱ्या क्रमांकाच्या झाडांमध्ये असलेले अंतर _________
3) पहिल्या व चौथ्या क्रमांकाच्या झाडांमध्ये असलेले अंतर . _________

33) दुकानदार सकाळी 50 मी.20 सें.मी. दुपारी 60 मी.40 सें.मी. आणि संध्याकाळी 5 मी.30 सें.मी. लांबीचा दोरा विकतो. तर त्याने विकलेल्या एकूण दोऱ्याची लांबी किती. (कठीण)

VI. खाली दिलेली उदाहरणे सोडवा (4 गुण प्रश्न)

34) दिलेल्या तक्त्यामधील वस्तूंची लांबी विविध मापन परिमाणे वापरून मोजून/अंदाज करून लिही. (कठीण)

अ. क्र.	वस्तूं	सेंटीमीटर (सें.मी.)	मीटर (मी)	किलोमीटर (कि.मी.)
1	पेन्सिल ची लांबी			
2	तुझ्या गणित पुस्तकातील एका पानाची लांबी			
3	तुझ्या वर्गखोली पासून रस्त्यापर्यंतचे अंतर			
4	तुझ्या गावापासून शेजारी असलेल्या गावापर्यंतचे अंतर			

@@@@@@@@

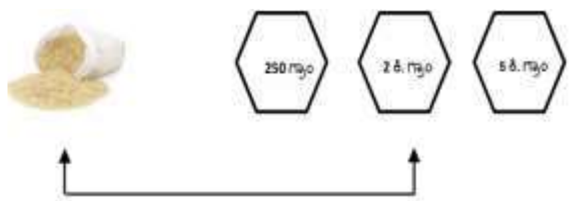
प्रकरण - 12

मापने (वजन)

अध्ययन निष्पत्ती- किलोग्रॅम चे ग्रॅम मध्ये रूपांतर करणे. दैनंदिन जीवनातील वजन मापन समस्या मूलभूत क्रियाद्वारे सोडविणे. वजनाचे अचूक मापन आणि अंदाजे मापन अशी विधाने समजून घेणे.

I. योग्य उत्तर निवडा

1. चित्र पाहून तांदळाचे वजन ओळखा . (साधारण)

A) 6 कि. 250. ग्रॅम. B) 8 कि. 250. ग्रॅम. C) 7 कि. 250 ग्रॅम. D) 5 कि. 250 ग्रॅम.

2. ग्राम मध्ये या वस्तूचे वजन करतात. (साधारण)

A) ऊस B) तांदूळ C) सोन D) दूध

3. 12 कि. ग्रॅम साखर मधील 8 कि. ग्रॅम साखर घेतल्यास शिल्लक साखर- (साधारण)

A) 7 कि.. ग्रॅम. B) 5 कि. ग्रॅम. C) 4 कि. ग्रॅम. D) 6 कि. ग्रॅम

4. दैनंदिन जीवनामध्ये वजन करण्याचा प्रसंग सरास येथे आढळतो. (सुलभ)

A) दूध डेअरी B) कापड दुकान C) किराणा दुकान D) हॉटेल

II. दिलेली उदाहरणे सोडवा. (1 गुण प्रश्न)

5. वजन करण्यास कशाचा उपयोग करतो? (सुलभ)

6. वस्तूचे वजन कोणत्या परिमाणात सुचविता. (सुलभ)

7. एक किलोग्रॅम म्हणजे किती ग्रॅम? (सुलभ)

8. अर्धा किलो ग्रॅम म्हणजे किती ग्रॅम ? (सुलभ)

9. पाव किलो ग्रॅम म्हणजे किती ग्रॅम ? (साधारण)

10. पाऊन किलो ग्रॅम म्हणजे किती ग्रॅम ? (साधारण)

11. ग्रॅम मध्ये वजन केल्या जाणाऱ्या दोन वस्तू लिही. (सुलभ)

12. किलो ग्रॅम मध्ये वजन केल्या जाणाऱ्या दोन वस्तू लिही. (सुलभ)

13. दोन किलोग्रॅम चे ग्रॅम मध्ये रूपांतर लिहा. (सुलभ)

14. चार किलोग्रॅम चे ग्रॅम मध्ये रूपांतर लिहा. (सुलभ)

15. 2 किलोग्रॅम मध्ये 250 ग्रॅम मिळविल्यास एकूण वजन किती? (सुलभ)

16. [500 GM] + [200 GM] + [50 GM] = ……………

17.8 किलोग्रॅम चे ग्रॅम मध्ये रूपांतर करा. (सुलभ)

18. 5 किलोग्रॅम चे ग्रॅम मध्ये रूपांतर करा. (सुलभ)

19. 5 किलो 500ग्रॅम चे ग्रॅम मध्ये रूपांतर करा. (सुलभ)

20. 6 किलो 650ग्रॅम चे ग्रॅम मध्ये रूपांतर करा. (सुलभ)

21. वजन एकत्र मिळवा. (सुलभ)

130 किलोग्रॅम

+. 55 किलोग्रॅम

____

22. 160 किलोग्रॅम

+. 230 किलोग्रॅम

____

23) दिलेल्या उदाहरणांची वजाबाकी करा. (सुलभ)

34 किलोग्रॅम

- 13 किलोग्रॅम

____

24). 435 किलोग्रॅम

- 347 किलोग्रॅम

____

III. दिलेले उदाहरण सोडवा

25) एकूण वजन करून लिही.

भाज्यांची नावे	वजन
टोमॅटो	8 कि. 550. ग्रॅम.
वांगी	12 कि. 750. ग्रॅम.
फुलकोबी	10 कि. 300. ग्रॅम.
एकूण वजन	

26) यांची बेरीज करा. (साधारण)

45 किलो 117 ग्रॅम

+ 68किलो. 256 ग्रॅम

____

27) 435 किलो 550 ग्रॅम (साधारण)

\+ 218 किलो 056 ग्रॅम

____

यांची वजाबाकी करा. (कठीण)

28)

86 किलो 550 ग्रॅम

\- 48 किलो 048 ग्रॅम

____

29). (कठीण)

386 किलो 118 ग्रॅम

\- 198किलो. 118 ग्रॅम

____

IV. खाली दिलेली समस्या उदाहरणे सोडवा. (4 गुण प्रश्न)

30) एका फुले विक्रेत्याकडे 12 किलो 700 ग्रॅम मोगरा 4 किलो 550 ग्रॅम चाफा आणि 9 किलो ग्रॅम झेंडू आहे तर त्याच्याकडे असलेल्या एकूण फुलांचे वजन किती? (कठीण)

31) महेश ने एका समारंभाकरिता 12 किलो ग्रॅम जलेबी, 18 किलोग्रॅम मैसूर पाक आणि 16 किलोग्रॅम बुंदी लाडू आणले तर त्याने एकूण किती किलो गोड पदार्थ आणले? (कठीण)

32) गृहप्रवेश कार्यक्रमाला 18 किलो ग्रॅम सफरचंद आणले त्यापैकी 12 किलोग्रॅम सफरचंद वाटण्यात आली तर शिल्लक राहिलेल्या सफरचंदांचे प्रमाण किती? (कठीण)

33) महेश चे वजन 28 किलो 500 ग्रॅम, किरण चे वजन 26 किलो 130 ग्रॅम आहे तर कोणाचे वजन जास्त आहे? (कठीण)

34) खाली दिलेल्या तक्त्यातील वस्तूंचे अंदाजे वजन लिहा. (सुलभ)

अ.क्र	वस्तूंचे नाव	वस्तूंचे वजन
01	पेन्सिल	

02	पाण्याचा ग्लास	
03	गणित पुस्तक	
04	कंपास पेटी	
05	प्लास्टिक खुर्ची	
06	तुझी स्कूल बॅग	
07	पेन	
08	जेवणाचे ताट	

@@@@@@@@@@@@

प्रकरण -13

आकारमापन

अध्ययन निष्पत्ती-लिटर चे मिली लिटर मध्ये आणि मिली लिटर चे लिटर मध्ये रूपांतर करणे. दैनंदिन जीवनातील आकारमान मापन समस्या मूलभूत क्रियेद्वारे सोडविणे. आकारमानाचे अचूक मापन आणि अंदाजे मापन अशी विधाने समजून उपयोगात आणणे.

I. योग्य उत्तर निवडून लिहा. (1गुण प्रश्न)

1. द्रव पदार्थ या परिमाणामध्ये मोजतात. (सुलभ)

A) लिटर B) मिली लिटर C) मीटर D) ग्रॅम

2. एक लिटर म्हणजे ------ मिली लिटर (सुलभ)

A) 500 मिली B) 1000 मिली C) 750 मिली D) 250 मिली

3. एका संग्रहित पात्रामध्ये द्रव भरल्यास त्याला ------- असे म्हणतो.

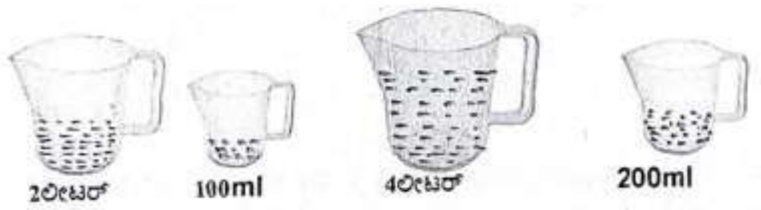
A) वजन B) उंची C) आकारमान D) रुंदी

4. चित्रात दिलेल्या आकारमान पात्रातील पाण्याचे प्रमाण- (सुलभ)

A) 100ml B) 200ml C) 400ml D) 300ml

5. चित्रात दिलेल्या पात्रातील जास्त धारण क्षमता असलेले पात्र हे आहे. - (सुलभ)

A) 2 लिटर B) 100ml C) 4 लिटर D) 200ml

6. 2 लिटर+300 मिली+1 लि. 200 मिली =. (साधारण)

A) 3लि. 500 मिली B) 1 लि. 500 मिली C) 3 लि. 400 मिली D) 2 लि. 500 मिली

7. 1लि. 500 मिली हे मिली लिटर मध्ये लिहिल्यास------ (सुलभ)

A) 2500 मिली B) 1500 मिली C) 1050 मिली D) 1000 मिली

8.7250 मिली लिटर. = _______ लि.+ ________ मिली लिटर. (सुलभ)

A) 2लि. 750 मिली B) 7 लि. 250 मिली C) 5 लि. 720 मिली D) 7 लि. 520 मिली

9. थोड्या प्रमाणातील आकारमान मापनासाठी हे वापरतात. (सुलभ)

A) लिटर. B) मिली लिटर C) सेंटीमीटर D) मिटर

10. जास्त प्रमाणातील आकारमान मापनासाठी हे वापरतात. (सुलभ)

A) मिटर. B) ग्रॅम. C) मिली लिटर D) लिटर

11. आकारमानाचे आदर्श मापन हे होय--- (सुलभ)

A) लिटर. B) मिटर C) सेंटीमीटर D) मिली लिटर

12. एका पत्राची धारण क्षमता 15 लिटर तर दुसऱ्या पत्राची धारण क्षमता दहा लिटर आहे. तर दोन्ही पत्रामध्ये सामावणाऱ्या दुधाचे प्रमाण ---- आहे. (सुलभ)

A) 20 लिटर. B)30 लिटर C) 25लिटर D)15 लिटर

13. एका पेट्रोल टाकीची क्षमता 1500 लिटर. त्यामध्ये 1000 लि.आहे. तर टाकी भरण्यास आवश्यक पेट्रोलचे प्रमाण--------
(सुलभ)

A) 300 लि. B) 400 लि. C) 500 लि. D) 450 लि.

14. एका गवळयाला 1 लि. दूध राजीव च्या घरी देणे आहे. त्याच्याकडे 200 मिली मोजमाप आहे तर ------ वेळा मोजमापाचा वापर दूध देण्यास करील. (सुलभ)

A) 5 वेळा B) 4 वेळा C) 3 वेळा D) 6 वेळा

15. रवीच्या घरामध्ये अर्ध्या लिटरची 3 तेल पाकिटे आहेत. हे प्रमाण मीली लिटर मध्ये----होय. (साधारण)

A) 1000 मिली B) 1500 मिली C) 2000 मिली D) 2500 मिली

16. बाटलीतील मधाचे प्रमाण सुचविण्याचे योग्य परिमाण हे आहे. (साधारण)

A) मिटर. B) ग्रॅम. C) मिली लिटर D) लिटर

17. एका तेल व्यापाऱ्याचा जवळ 200 लिटर क्षमतेचे तीन ड्रम आहेत. तर तो साठवू शकणाऱ्या तेलाचे प्रमाण

A) 600 लि. B) 700 लि. C) 500 लि. D) 400 लि.

II योग्य जोड्या ओळखून लिहा. (साधारण)

18. आकारमानाचे आदर्श परिमाण. - 6000 मिली लिटर

19. एका पात्रातील द्रवाचे मापन म्हणजे - लिटर

20. 750 मिली म्हणजे - आकारमान

21. पात्राची क्षमता - सव्वा लिटर

22. 6 लिटर. - धारण क्षमता

23 1 लि. 250 मिली - 1000 मिली

24. 8000 मिली - 250 मिली

25. 500 मिली लिटर. - 8 लिटर

26. 1/4 लिटर - पाऊण लिटर

27. 1000 मिली - 3 लेटर

28. 2800 ml + 200ml - 4 लिटर

29. 500ml ची आठ पाकिटे. - अर्धा लिटर

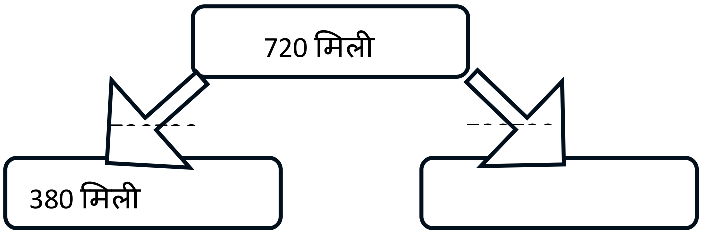
III खालील उदाहरणे सोडवा. **(2 गुण प्रश्न)**

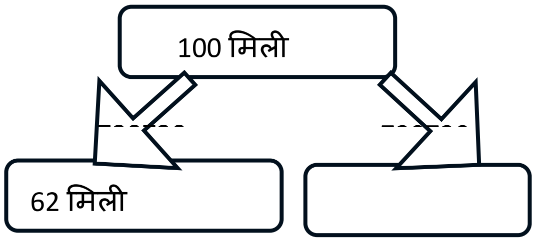
30. दैनंदिन जीवनामध्ये द्रव्याचे मिली लिटर मध्ये मोजमाप करून सांगण्याच्या दोन उदाहरणांची यादी कर.

31.लिटर वापरून मोजमाप करणाऱ्या दोन प्रसंगांची यादी कर.

32. धारण क्षमता म्हणजे काय ?

33.विचार कर आणि खालील रिकामे चौकत योग्य उत्तर भर.

34. दिलेल्या परिमाणांचे मिलि लिटर मध्ये रूपांतर करा.

1) 6 लिटर - ☐

2) 7 लि. 500 मिली - ☐

35. दिलेल्या परिमाणांचे लिटर मध्ये रूपांतर करा.

1) 5000 मिली - ☐

2) 6860. मिली - ☐

36. दिलेल्या परिणामांची बेरीज करा.

1) 6 लि. 400 मिली.
+ 3 लि. 300 मिली.
____
____

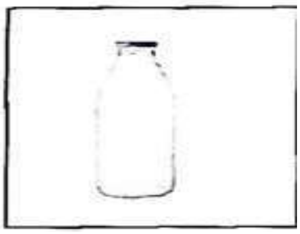
2) 14 लि. 250 मिली
+ 25 लि. 100 मिली
____
____

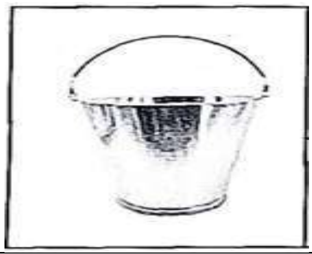
37. दिलेल्या परिणामांची वजाबाकी करा.

. 1) 125 लि 870 मिली
- 63 लि. 340 मिली.
____
____

2) 28 लि. 600 मिली
- 17 लि. 970 मिली
____
____

38. चित्रात दिलेल्या साहित्याची धारण क्षमता ओळखून योग्य उत्तराला ✓करा.

	500 मिली	
	6 लिटर	

	15 लिटर	
	15 मिली लिटर	

39. लिटरचे मिली लिटर मध्ये रूपांतर करून दिलेला तक्ता पूर्ण कर.

लिटर	8763	4567
मिली		
शिल्लक मिली		

IV. खालील उदाहरणे सूचनेप्रमाणे सोडवा.

40. खालील तक्त्यात दिलेल्या साहित्यातील पदार्थ मोजण्यास योग्य परिमाण ओळखून लिही.

मोज साहित्य	लिटर	मिली लिटर
1) कॅन मधील दूध		
2) बाटली मधील औषध		
3) ड्रम मधील तेल		

41. दिलेल्या तक्त्यातील द्रव्याचे अंदाजे मापन लिही. (साधारण)

क्र.सं.	कृती	अंदाज मिली / लिटर
1)	तुझ्या शाळेतील पिण्याच्या टाकीतील पाण्याचे प्रमाण.	
2)	एका दिवसाला मानवाला लागणाऱ्या पाण्याचे प्रमाण.	
3)	तुला एका दिवसाला लागणाऱ्या तेलाचे प्रमाण.	

42. दिलेल्या मापन तक्त्यामध्ये सुचित केलेल्या प्रमाण रंगाने दर्शव. (साधारण)

43. एक शेतकरी सोमवारी. 85 लि. 250 मिली व मंगळवारी 97 लि. 500 मिली दूध डेअरीला घालतो. तर त्याने दोन दिवसात घातलेल्या दुधाचे प्रमाण किती ? (साधारण)

44. हरीकडे 9 लिटर, 15 लिटर व 20 लिटर क्षमतेच्या बादल्या आहेत. तर तो एकूण किती लिटर पाणी साठवू करू शकतो ? (साधारण)

45. एका तेल व्यापाऱ्याकडे 100 लि., 150 लि. व 50 लि. क्षमतेचे ड्रम आहेत. तर तो एकूण किती लिटर तेल संग्रहित करू शकतो ? (साधारण)

46. एका शाळेमध्ये 500 लिटर क्षमतेने भरलेली पाण्याची टाकी आहे. त्यामधील हात धुण्यासाठी 200 लिटर पाण्याचा वापर केल्यास राहिलेल्या शिल्लक पाण्याचे प्रमाण किती ? (साधारण)

47. एका दुधाच्या कुकरची क्षमत. 2 लि. 500 मिली आहे. त्यामध्ये 1लि. 200 मिली दूध आहे. तर तो कुकर पूर्ण भरण्यास लागणाऱ्या दुधाचे प्रमाण किती ? (कठीण)

48. एका पाण्याच्या टाकीची क्षमता 500 लि. पण त्यामध्ये 375 लि. पाणी आहे. तर टाकी पूर्ण भरण्यास आवश्यक पाण्याचे प्रमाण किती ? (कठीण)

49. 500 मिली क्षमतेच्या थंड पेय (cold drink)बाटलीतील फक्त 320 मिली पेय शिल्लक आहे. तर पिलेल्या थंड पेयाचे प्रमाण किती ? (कठीण)

50. सरिताने बाजारातून 3 लि. 500 मिली तेल आणले व त्या मधील 2लि. 250 मिली तेलाचा वापर केला तर शिल्लक राहिलेल्या तेलाचे प्रमाण किती ? (कठीण)

51. राजेशने 100 लिटर क्षमता असणाऱ्या तेल ड्रमातील 63 लि. 500 मिली तेल विकले तर शिल्लक तेलाचे प्रमाण किती.? (कठीण)

52. जोसेफच्या ट्रकमध्ये 200 लि. क्षमतेची डिझेल टाकी आहे. त्यामध्ये 112 लि. 250 मिली डिझेल आहे. तर जोसेफला टाकी पूर्ण भरण्यास लागणाऱ्या डिझेलचे प्रमाण किती. ? (कठीण)

V खालील गणिते सोडवा (4 गुणांचे प्रश्न)

53. सुजाता एका तेल व्यापाऱ्याकडून विविध प्रकारचे तेल खरेदी करते. ती 2 लि. 500 मिली सूर्यफूल, 1 लि. 000 मिली खोबरे तेल आणि 2 लि. 300 मिली शेंग तेल खरेदी करते. तर तिने खरेदी केलेल्या तेलाचे प्रमाण किती ? (कठीण)

54. अभिजीत आपल्या घराला तीन प्रकारचे रंग वापरतो. त्याने 12 लि. 500 मिली पांढरा , 3 लि. 200 मिली केशरी रंग आणि 1 लिटर काळा रंग वापरतो. सर त्याने वापरलेल्या रंगाचे एकूण प्रमाण शोधा. (कठीण)

55. एक तेल व्यापारी 12 लि. 250 मिली शेंग तेल, 2 लि. 50 मिली खोबरे तेल व 2 लि. तीळ तेल विकतो. तर त्याने विकलेल्या एकूण तेलाचे प्रमाण किती. ? (कठीण)

56. बेंगळुरू शहरांमध्ये जून महिन्यात 150 मिली पाऊस झाला. जुलैमध्ये 320 मिली आणि ऑगस्ट मध्ये 240 मिली पाऊस झाला. तर तीन महिन्यात झालेल्या पावसाचे एकूण प्रमाण शोधा? (कठीण)

57. राणीने डेरीतून 2 लि.500 मिली दूध आणले. त्यापैकी 2 लि.100 मिली दूध खिरीसाठी वापरले व राहिलेल्या दुधाचे दही बनविले. तर तिने दही बनवण्यास वापरलेल्या दुधाचे प्रमाण किती. ? (कठीण)

58. राजीव आपल्या कार गाडीमध्ये 12लि.800 मिली पेट्रोल भरतो. दूरचा प्रवास केल्यानंतर पेट्रोल टाकीत. 3 लि.500 मिली पेट्रोल शिल्लक राहते. तर प्रवासासाठी त्यांनी वापरले पेट्रोलचे प्रमाण किती ? (कठीण)

59. एका डेअरीमध्ये सोमवारी बसवराज 2.500 लि., पवन 3.250 लि.,भूमिका 4.750 लि.व लीला 1.250 लि. दूध घालतात. तर डेरीत जमा झालेल्या दुधाचे एकूण प्रमाण किती. ? (कठीण)

60. एका गवळ्याकडे 5000 मिली, 1000 मिली, 500 मिली, 200 मिली, 100 मिली, 50 मिली अशी एकेक दूध मोजपात्रे आहेत. तर खाली दिलेल्या तक्त्यातील दुधाचे मोजमाप करण्यास कोणकोणत्या मोजपात्रांचा उपयोग कराल ते लिही. (कठीण)

अ.क्र.	**दुधाचे प्रमाण**	**मोजपात्रे वापर**
1)	5 लि. 150 मिली	
2)	2 लि. 700 मिली	
3)	650 मिली	
4)	3 लि.४५० मि. लि.	

@@@@@@@@@

प्रकरण - 14

वेळ

अध्ययन निष्पत्ती- घड्याळातील वेळ तास व मिनिटे यामध्ये सांगता येणे, तसेच am,pm मध्ये व्यक्त करता येणे. 24 तास घड्याळाचे 12 तासामध्ये जाणणे . दैनंदिन जीवनातील वेळे संबंधित प्रसंगांचे मौखिक अथवा लेखी स्वरूपात वेळेचे मापन, बेरीज व वजाबाकी संबंधित गणिते सोडविणे.

I.दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य उत्तर निवडा. (1गुण प्रश्न) (सुलभ)

1.एका आठवड्याचे दिवस.

A) 8. B) 7 C) 6 D) 5

2) एका वर्षाचे महिने

A) 8. B) 11 C) 12 D) 10

3) हा आठवड्याचा पहिला दिवस होय.

A) सोमवार B) मंगळवार C) रविवार D) सोमवार

4) मे महिन्यात असलेले दिवस.

A)29 B) 31 C) 28 D)30

5) एका वर्षात असलेले दिवस

A)364 B) 360 C) 365 D) 366

6) घड्याळ डायल विभागलेल्या भागांची संख्या

A) 12 B) 8 C) 24 D) 10

7) अधिक वर्षातील (लीप वर्ष) फेब्रुवारी महिन्यातील दिवस.

A) 28 B) 29 C) 30 D) 31

8) मध्यरात्री 12:00 वा. ते दुपार 12:00 वा. पर्यंतच्या काळाला आपण असे म्हणतो.

A) सायंकाळ B) दुपार C) सकाळ D) रात्री

9) दुपारी 12:00 वा. ते मध्यरात्री 12:00 वा. पर्यंतच्या काळाला आपण असे म्हणतो.

A) सायंकाळ B) दुपार C) सकाळ D) रात्री

10) राम शेतातील काम संपवून सायंकाळी सहा वाजता घरी परतला. या वाक्याला दिलेल्यातील साम्य वाक्य ओळखा.

A) राम 6 am, ला शेतातून घरी आला. B) राम 7 pm, ला शेतातून घरी आला.

C) राम 6 pm, ला शेतातून घरी आला. D) राम 7 am, ला शेतातून घरी आला.

11) रेल्वे निर्गमनाची वेळ 18:00 वा. म्हणजे 12 तास घड्याळ मधील वेळ.

A) 6 pm B) 7 pm C) 6 am, D) 8 pm

12) यातील निश्चितपणे वेळेवर होणारी ही कृती आहे.

A) शालेय प्रार्थना B) फुलाचे फुलणे

C) सूर्योदय. D) कोंबड्याचे अरवणे

13) दुपारचे 3 तास 30 मिनिटे हे असे सांगू शकतो.

A) 3:30pm B) 3:30 am C) 3:00 am D) 3:45am

14) अधिक वर्ष-----वर्षानंतर येते.

A) 3 B) 6 C) 4 D) कोणतेही नाही.

15) एका वर्षाचे आठवडे.

A) 50 B) 145 C) 18 D) 52

II पुढे दिलेल्या वेळेचे पूर्वांन्ह किवा अपरान्ह ते ओळखून लिहा (1 गुण प्रश्न) (साधारण)

16) सायं. 4:50	
17) सकाळी 7:00	
18) 13:00	
19)17:30	

III उत्तरे लिही. (1 गुण प्रश्न) (सुलभ)

20) घड्याळ मधील मोठा काटा काय सुचवतो.

21) घड्याळ मधील लहान काटा काय सुचवतो.

22) एका मिनिट मध्ये किती सेकंद असतात .

23) फक्त काही सेकंदामध्ये करता येणारी कोणतीही दोन कामे लिही.

IV दोन-तीन वाक्यामध्ये उत्तरे लिही. (2 गुण प्रश्न). (सुलभ)

24) फक्त काही मिनिटामध्ये करता येणारी कोणतीही दोन कामे लिही.

25) पूर्ण दिवस करता येणारी कोणतीही दोन कामे लिही.

IV. दिलेल्या उदाहरणांची उत्तरे लिहा (3 गुण प्रश्न)

26) चित्रात दिलेल्या घड्याळातील योग्य वेळ चौकात लिहा. (साधारण)

27) दिनांक 10-09-2012 ते 07-10-2012 पर्यंत वस्तू प्रदर्शन भरविण्यात आले. तर वस्तू प्रदर्शन किती दिवस चालले होते. (कठीण)

28) दसऱ्यानिमित्त शाळेला 02-10-2012 पासून 14 दिवसांची रजा घोषित करण्यात आली. राजे नंतर कोणत्या तारखेला शाळा सुरू होईल. (कठीण)

29) रामू 01-03-2012 ते 03-03-2012 पर्यंत शाळेला गेला नाही. तर रामू एकंदरीत किती दिवस गैरहजर राहिला. (साधारण)

30) दैनंदिन जीवनामध्ये तू करत असलेली कामे व त्यांची वेळ यांच्या नोंदी लिही. (साधारण)

31) दुपारच्या वेळी केल्या जाणाऱ्या कृती कोणकोणत्या ? (साधारण)

32) सकाळच्या वेळी केल्या जाणाऱ्या कृती कोणकोणत्या ? (साधारण)

33) रामू सकाळी 07:30 घरातून शाळेकडे निघाला व शाळेमध्ये सकाळी 9:वा. पोहोचला . तर रामूला शाळेला जाण्यास लागलेला एकूण वेळ किती? (साधारण)

34) घड्याळाचे सुबक चित्र काढून त्यामध्ये 3:30 ही वेळ दाखव. (साधारण)

35)2013 ते 2025 पर्यंत एकूण किती अधिक वर्ष (लीप वर्ष) येतात. (साधारण)

@@@@@

प्रकरण 15

माहिती संग्रह आणि विवरण

अध्ययन फळ : संग्रह केलेली माहीती तकत्यामध्ये आणि स्तंभलेखामध्ये ओळखणे. त्यांच्या निरीक्षणांची नोंद करणे.

I योग्य उत्तर निवडून लिहा **(सोपे)**

1 खाली चित्रातील चेंडूंची संख्या = ...

A. **B.** **C.** ☆ ☆ **D.** △△△△△

2. कमी आयत असणारा गट = ...

A. B. C. D. =

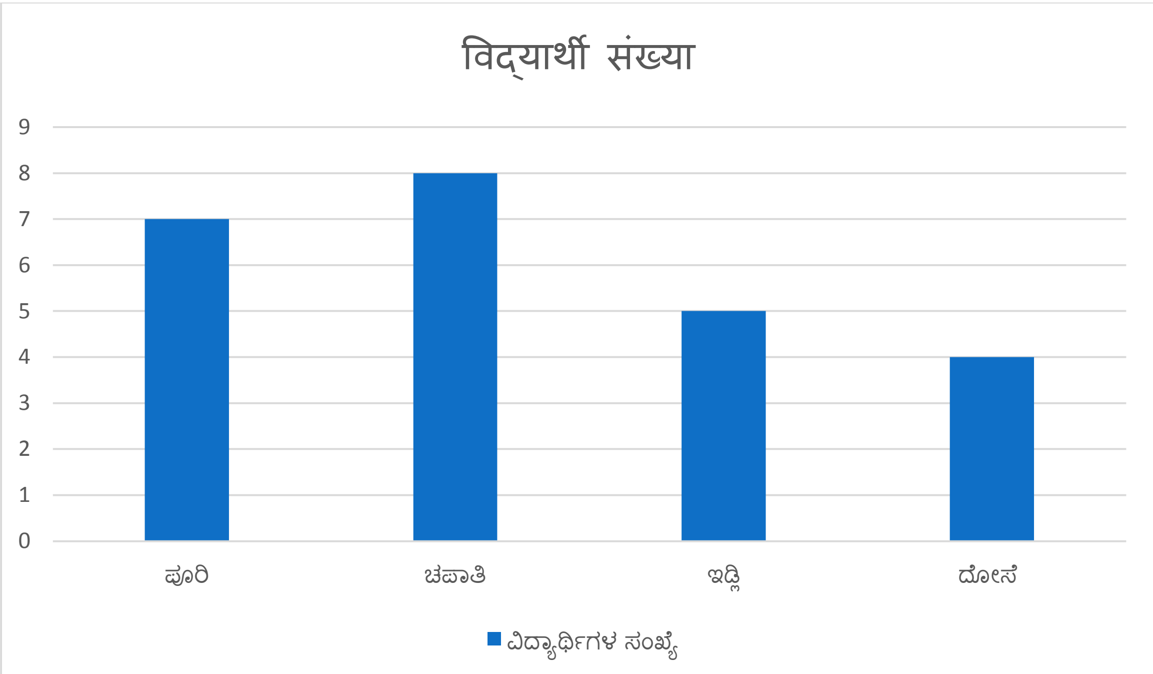
3. जास्त आंबे असणारा गट = ...

A. **B.** **C.** **D.**

4. समान त्रिकोण असणारा गट = ...

A. △△-△△△ **B.** △-△△ **C.** △△-△△ **D.** △△△ -△△

II **एका वर्गातील 25 विद्यार्थ्यांना आवडणाऱ्या आहार पदार्थांचा स्तंभलेख दिलेला आहे. याचे निरीक्षण करून खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या.** **(सोपे)**

5. जास्त विद्यार्थ्यांना आवडणारा आहार पदार्थ कोणता ?

A. चपाती **B. पुरी** **C.दोसा** **D. इडली**

6. सर्वात कमी विद्यार्थ्यांना आवडणारा आहार पदार्थ कोणता ?

A. चपाती **B. दोसा** **C. इडली** **D. पूरी**

7. चपाती आवडणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या किती ?

A. 4 **B. 6** **C. 8** **D. 7**

8. पुरी आवडणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या किती ?

A. 6 **B. 8** **C. 4** **D. 7**

9. दोसा आवडणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या किती ?

A. 8 **B.4** **C. 7** **D. 6**

10. इडली आवडणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या किती ?

A. 7 **B. 4** **C. 8** **D.6**

11. वर्गातील एकूण विद्यार्थ्यांची संख्या किती?

A. 6 **B. 4** **C. 25** **D. 7**

12. 7 विद्यार्थ्यांना आवडणारा आहार पदार्थ कोणता ?

A. पुरी **B. चपाती** **C. इडली** **D. दोसा**

13. 8 विद्यार्थ्यांना आवडणारा आहार पदार्थ कोणता ?

A. . पुरी **B. चपाती** **C. इडली** **D. दोसा**

14. 4 विद्यार्थ्यांना आवडणारा आहार पदार्थ कोणता ?

A. . पुरी **B. चपाती** **C. इडली** **D. डोसा**

15. 6 विद्यार्थ्यांना आवडणारा आहार पदार्थ कोणता ?

A. . पुरी **B. चपाती** **C. इडली** **D. डोसा**

16. 4 पेक्षा जास्त आणि 7 पेक्षा कमी विद्यार्थ्यांना आवडणाररा आहार पदार्थ कोणता ?

A. पुरी **B. चपाती** **C. इडली** **D. डोसा.**

III. खालील तक्त्याच्या सहाय्याने प्रश्नांची उत्तरे द्या. **2 गुण**

	फुले	संख्या
1	गुलाब	10
2	कमळ	5
3	सूर्य फूल	8
4	जासवंती	5

17. 10 संख्या असणारे फूल कोणते ? **(मध्यम)**

18.कोणते फूल कमी संख्येमध्ये आहे ? **(मध्यम)**

19. समान संख्या असणारी फुले कोणती ? **(मध्यम)**

20. एकूण फुलांची संख्या किती आहे ? **(मध्यम)**

21. गुलाब आणि सूर्यफूल यांच्या संख्येतील फरक किती (मध्यम)

22. सूर्यफूल आणि जासवंती फुलांची एकूण संख्या किती ? (मध्यम)

IV. खलील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

23. तक्ता म्हणजे काय ? (मध्यम)

24. निरीक्षणे म्हणजे काय ? (मध्यम)

25.स्तंभालेख म्हणजे काय ? (मध्यम)

26.स्तंभालेखाचे महत्व सांगा (कठीण)

27.तुमच्या वर्गातील विद्यार्थ्यांचे वजन करून (कि. ग्रा. मध्ये) निरीक्षणाची मांडणी करा. खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा (कठीण)

1. सर्वात जास्त वजन कोणाचे आहे ?

2. सर्वात सामान्य वजन कोणाचे आहे ?

3. तू आणि तुझा मित्राच्या वजनातील फरक किती आहे?

28.. खालील विद्यार्थ्यांच्या नावातील अक्षरांचे निरीक्षण कर आणि खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कठीण)

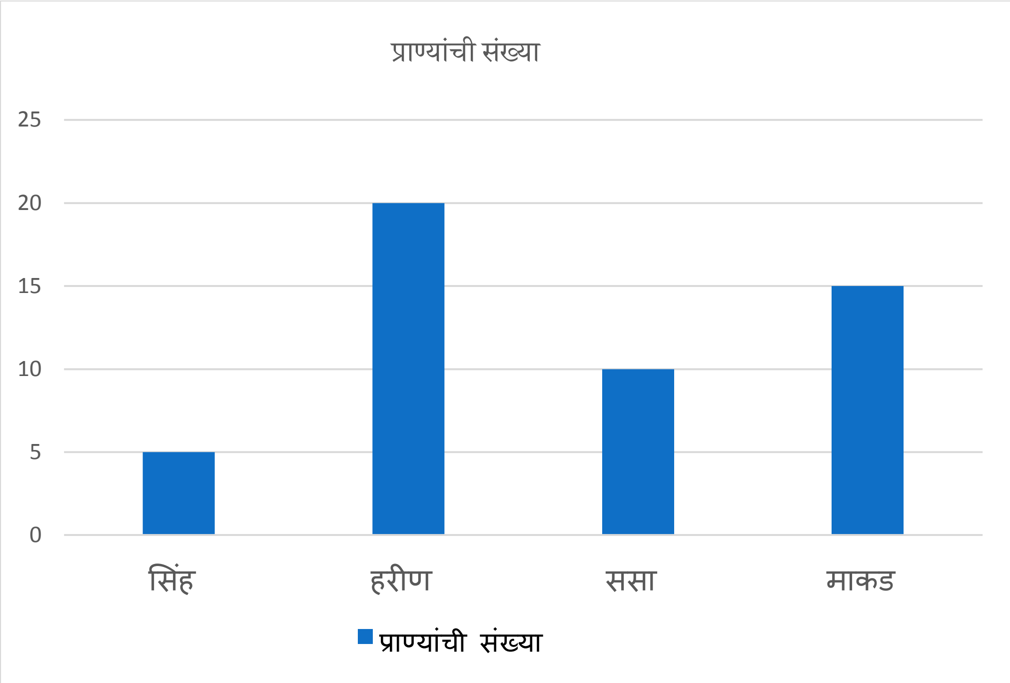
{1. अनुपमा 2. गणेश 3.. रमाकांत 4. . मोहनराय}

1.कोणाच्या नावामध्ये जास्त अक्षरे आहेत ?

2. 4 अक्षरे असणारा कोण आहे ?

3. कोणाच्या नावामध्ये कमी अक्षरे आहेत ?

29.एका प्राणिसंग्रहालयातील प्राण्यांची संख्या खालील स्तंभालेखांध्ये दिलेली आहेत. स्तंभालेखाचे निरीक्षण करून निरीक्षण तक्ता तयार करा .

30. तुमच्या शाळेतील प्रतिभा कारंजी स्पर्धेतील कोणत्याही 4 भागामध्ये (कृती) सहभाग घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची यादी शिक्षकांच्या मदतीने घेऊन त्याचा तक्ता तयार करा आणि स्तंभालेख काढा . (कठीण)

@@@@@

प्रकरण 16

नमुने आणि सममिती

अध्ययन अंश : ओरिगामी / कागद कात्रणे, शाहीचे ठसे इत्यादि वापरुन सममितीचे परावर्तन यांची परिकल्पना प्रात्यक्षिकाने समजविणे.

भौमितिक अकरतींवर आधारित सममितीचे निरीक्षण करतील, ओळखतील आणि विस्तार करतील.

भाग 1 - नमुने

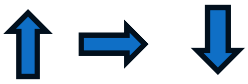
1) दिलेल्या आकृतींचा नमूना पूर्ण करा.

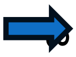
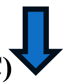
1. ________ **(सोपे)**

A) **B)** **C)** **D)**

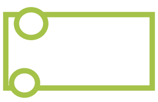
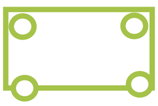
2. ________ **(सोपे)**

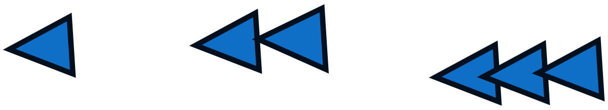
A) **B)** **C)** **D)**

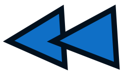
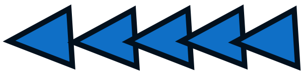
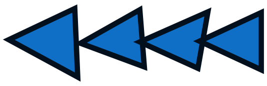
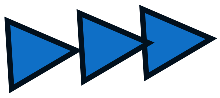
3. ________ **(सोपे)**

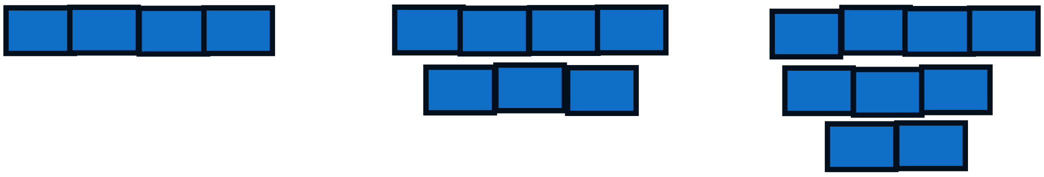
A) **B)** **C)** **D)** **C**

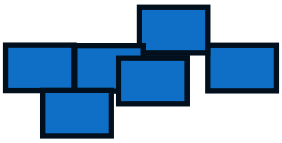
4. ________ **(मध्यम)**

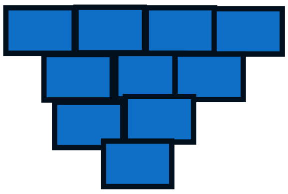
A) **B)** **C)** **D)**

5. ____________ (मध्यम)

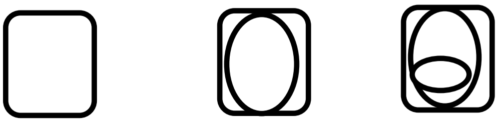
A) B) C) D)

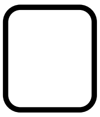
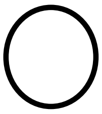
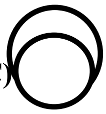
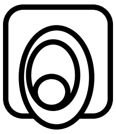
6.

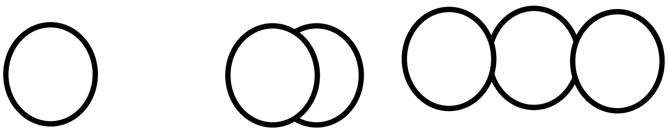
A)

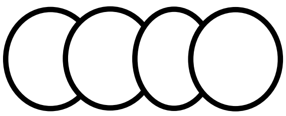
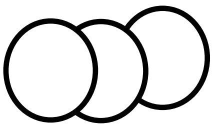
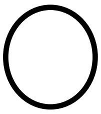
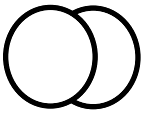
B) C) D)

(मध्यम

7. -------------------- (मध्यम)

A) B) C) D)

8. ____________ (सोपे)

A) B) C) D)

II) नमुने पूर्ण करा

9. 1, 2, 4, 8, 16 ____________ **(मध्यम)**

10. 100, 80, 60, 40 ____________ (सोपे)

11. 10, 11, 13, 16, 20 ____________ (मध्यम)

12. 20, 40, 60, 80 ____________ (सोपे)

III नमुन्यांच्या जोड्या जुळवा (मध्यम)

'अ'	'ब'
13. 3,5,7,9	51
14. 11, 12, 13, 14	30
15. 11, 21, 31, 41	11
16. 6, 12, 18, 24	15

IV. नमुन्यातील पुढील दोन संख्या लिहा .

17. 25, 30, 35 _____, _____ (सोपे)

18. 2, 4, 6 _____, _____ (सोपे)

19. 50, 40, 30 _____, _____ (सोपे)

20. 100, 200, 300 _____, _____ (सोपे)

V बेरीज नमूना पूर्ण करा (कठीण)

21. 1+ 3 = 4 = 2 X 2

22. 1+ 3 + 5 = 9 = 3 X 3

VI रिकाम्या जागी योग्य संख्या भरा

23.(4 X 2) + ___ = 9 (मध्यम)

24. (___ X 2) + 1 = 11 (मध्यम)

25. (6 X ___) + 1 = 13 (सोपे)

VII) भागलब्ध 2 येणारा भाजक लिहा . (सोपे)

26. 8 ÷ ___ = 2

27. 16 ÷ ___ = 2

28. 18 ÷ ___ = 2

29. 10 ÷ ___ = 2

VIII. खलील प्रश्नांची उत्तरे लिहा

30. नमूना म्हणजे काय? (मध्यम)

31.तुझ्या आजूबाजूच्या परिसरात पाहिलेल्या नमुन्याची नावे लिही. (मध्यम)

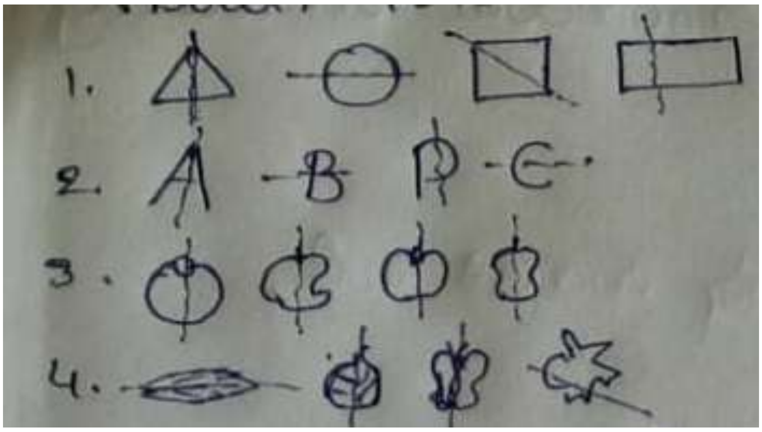
32. तुला आवडणाऱ्या कोणत्याही एका नमुन्याची आकृती काढून रंग भर. (सोपे)

34. खालील संख्यांचा गुणाकार स्वरुपातील (पटीतील) नमूना लिही.

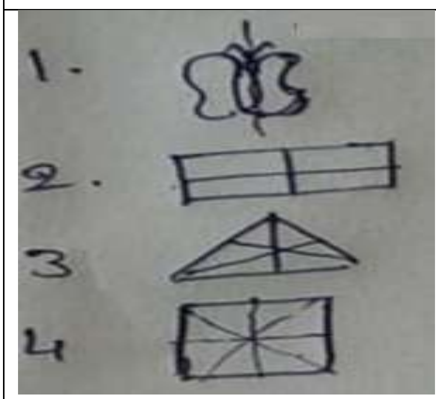
5 आणि 9 (कठीण)

भाग – 2 सममिती

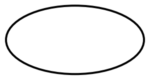
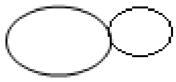
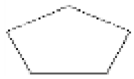
32. खलील गटातील सममिती नसलेली आकृती ओळखा (सोपे)

33. सममितीय रेषाच्या जोड्या जुळवा . (मध्यम)

<table>
<tr><th>अ</th><th>ब</th></tr>
<tr><td></td><td>3 सममितीय रेषा
1 सममितीय रेषा
4 सममितीय रेषा
2 सममितीय रेषा</td></tr>
</table>

IX खालील आकृत्यांना सममितीय रेषा काढा **(सोपे)**

36.				
37.	**E**	**O**	**H**	**I**

X सुचंनेप्रमाणे उत्तरे लिहा

38. खाली दिलेल्या अक्षरातील कोणती अक्षरे सममितीय आहेत ?

A B Q R M O H X **(सोपे)**

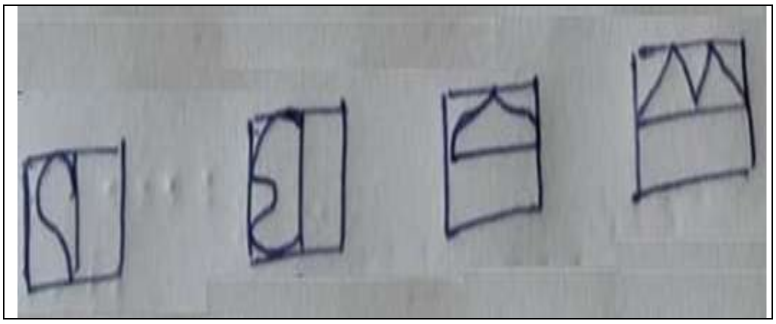
39. सममिती म्हणजे काय ? (मध्यम)

40. तुमच्या आजूबाजूला असणाऱ्या तीन सममितीय आकृत्यांची नावे सांगा. **(सोपे)**

41. खाली दिलेल्या आकृत्यामध्ये किती सममितीय रेषा काढू शकतो ?

चौरस , आयात, वर्तुळ **(मध्यम)**

42. खाली दिलेली अर्धी चित्रे सममितीय होतील अशी पूर्ण करा. **(कठीण).**

43. खालील कोणत्या अक्षराला एकापेक्षा जास्त सममिती रेषा आहेत? **(सोपे)**

A X O Y

44. इंग्रजीमधील पहिल्या लिपीतील (मोठी अक्षरे) कोणत्या अक्षरामध्ये प्रमाण अक्ष नाही (No valid standard) अशा अक्षरांची यादी करा. **(मध्यम)**

45. तुम्हाला आवडणारी कोणतीही तीन सममितीय चित्रे (आकृत्या) काढून रंग भरा.(सोपे)

46. षटकोन रचून सममितीय रेषा ओळखून काढा. (कठीण)

@@@@@@@

प्रकरण 17

टॅनग्रॅम आणि विशिष्ट रचना

अध्ययन अंश : त्रिमितीय आकृत्या ओळखून नावे देणे.

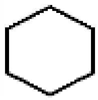
1. **गळलेल्या जागा भरा**

    1. टॅनग्रॅम हे एक .... बंध आहे
    2. टॅनग्रॅम वापरुन सरळ .... रचू शकतो.
    3. इयत्ता तिसरीमध्ये .... टॅनग्रॅमचे तुकडे वापरुन आकृत्या रचण्याचे शिकले होते..
    4. टॅनग्रॅमचे प्रत्येक तुकडे हे .... असतात
    5. 7 टॅनग्रॅममध्ये .... तुकडे असतात.‘

I) जोड्या जुळवा (सोपे)

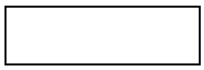
6. त्रिकोण (A)

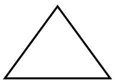
7. आयत (B)

8. चौरस (C)

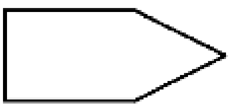
9. समभुज त्रिकोण (D)

10. षटकोन (E)

III. सुचविलेल्या टॅनग्रॅमच्या तुकड्याचा वापर करून आकृत्या तयार करा.

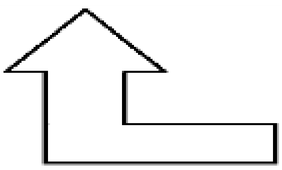
11. त्रिकोण

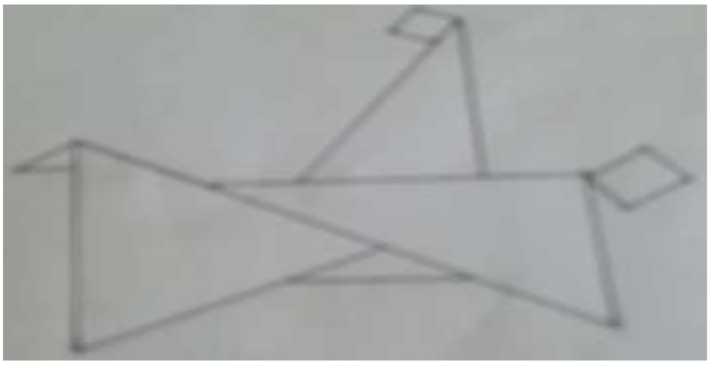
12. दोन त्रिकोण (सोपे)

13. त्रिकोण आणि समांतरभुज चौकोन (सोपे)

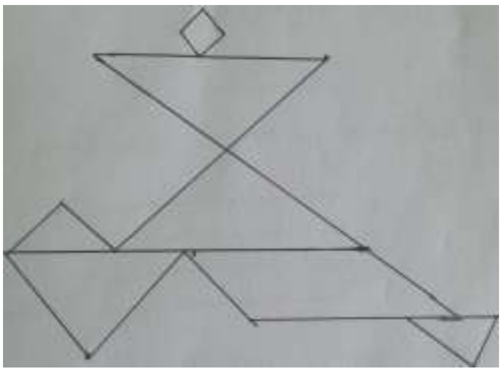
14. चौरस आणि त्रिकोण (मध्यम)

15. 7 तुकडे टॅनग्रॅम वापरुन खलील आकृती तयार करा. (मध्यम)

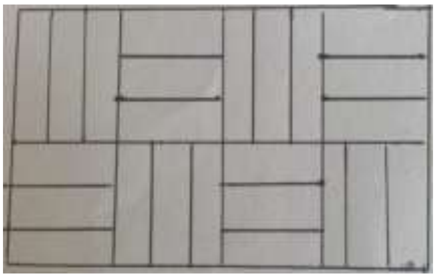
16.

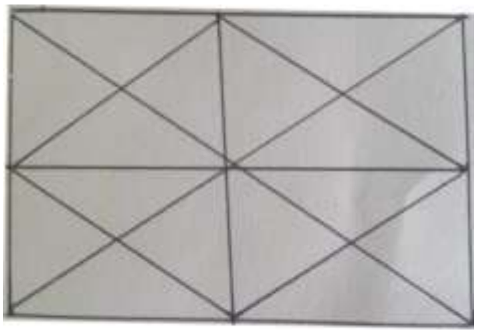
17. 7 तुकडे टॅनग्रॅम वापरुन एका पक्ष्याची आकृती तयार करा. (कठीण)

18. 7 तुकडे टॅनग्रॅम वापरुन एका प्राण्याची आकृती तयार करा. (कठीण)

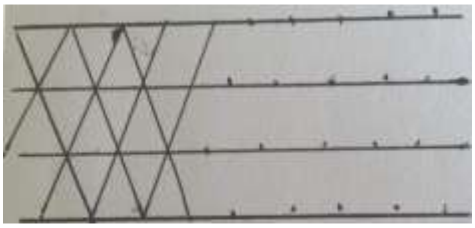
19. खालील नक्षी मध्ये वापरण्यात आलेल्या आकृत्या ओळखुन नावे सांगा (कठीण)

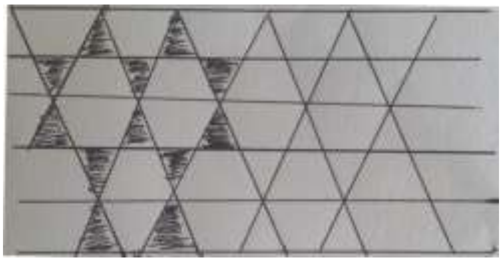
20. खालील नक्षी मध्ये वापरण्यात आलेल्या आकृत्या ओळखुन तुला आवडणारे रंग भरा. (कठीण)

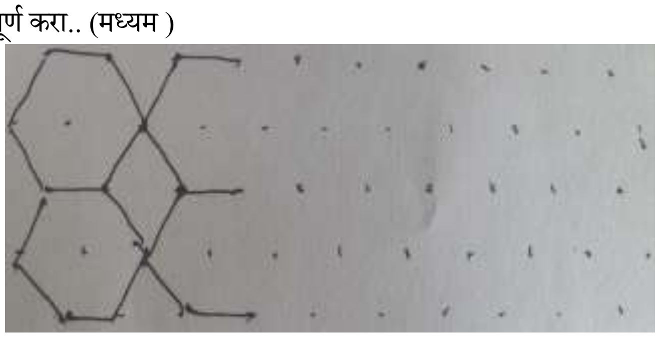
21. खालील नमूना पूर्ण करा .कठीण)

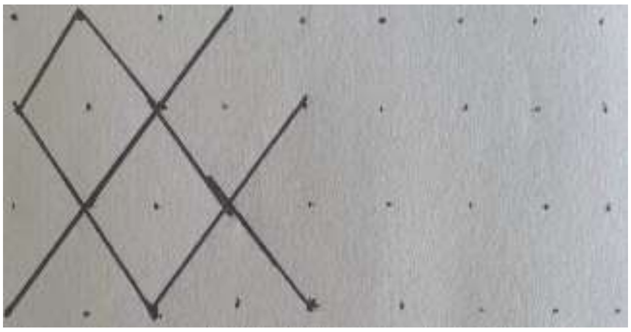
22. रंग भरून नमूना पूर्ण करा. (मध्यम)

23. खालील नमूना रेषा वापरूनपूर्ण करा.. (मध्यम)

24. खालील नमूना रेषा वापरूनपूर्ण करा.. (मध्यम)

@@@@@@

प्रकरण 18

घनाकृती

अध्ययन फळ: जळाकृतीमध्ये घन व घनायत रचणे

खालील प्रश्नांना योगी उत्तरे निवडा..

1. फाशाला असणाऱ्या पृष्टभागांची संख्या. (सोपे)

   A) 4 B) 6 C) 8 D)5

2. दोन पृष्टभाग मिळालेल्या रेषेला काय म्हणतात. (सोपे)

   A)शिरोबिंदू B)कडा C) कोन D)बाजू

3. खालीलपैकी कोणते घनायत आहे? (सोपे)

   A) आगपेटी B) आईस्क्रीम कोन C) सिलिंडर D) चेंडू

4. घनाकृती या .... मितीय आकृत्या असतात. (सोपे)

   A)एक B) द्वि C) त्री D) चार

5. घनायतमध्ये असणाऱ्या कडांची संख्या (सोपे)

   A)8 B) 10 C) 8 D) 4

6. घनायतमध्ये असणाऱ्या शिरोबिंदूची संख्या (सोपे)

   A) 6 B)12 C)8 D) 4

7. घनाचे एक उदाहरण

अ) फासा ब) रुबिक क्यूब क) गाजर ड) गोल

A. अ व ब दोन्ही बरोबर

B. फक्त अ

C. क व ड बरोबर

D. ब व क बरोबर

8. घनाच्या पृस्त भागांची संख्या (सोपे)

A) 4 B) 6 C) 8 D) 12

9. खालीलपैकी कोणता घन नाही (मध्यम)

A) B) C) D)

10. घन व घनायतमध्ये असणाऱ्या शिरोबिंदूंची संख्या (सोपे)

A)समान B) भिन्ह C) 12 D) समान नाहीत

11. खालील आकृतींमध्ये वृत्तचित्ती असणारी आकृती कोणती? (सोपे)

A) B) C) D)

12. समान आकाराची नाणी एकमेकावर ठेवल्यास कोणता आकार तयार होतो.? (मध्यम)

A) गोल B) वर्तुळ C) सिलिंडर (वृत्तचित्ती) D) शंकू

13. कडा आणि शिरोबिंदू नसलेली आकृती (मध्यम)

A) घनायत B) घन C) शंकू D) गोल

14. शंकूच्या शिरोबिंदूंची संख्या (सोपे)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

गाळलेल्या जागा भरा .

15. ज्या भगत दोन कडा एकत्र येतात त्याला .... म्हणतात. (सोपे)

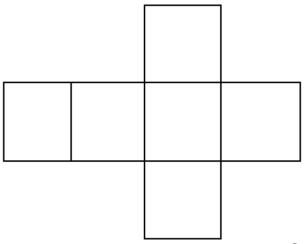
16. चित्रात दाखविलेला लकडी ओंडका हे .... उदाहरण आहे. (सोपे)

17. शंकूमध्ये असणाऱ्या पृष्ठभागांची संख्या........................ (सोपे)

18. त्रिमितीय आकृत्यांना द्विमितीय आकृतीमध्ये दाखविलेल्या आकृतीला ……………………… म्हणतात. (मध्यम)

19. खालील आकृतीमध्ये .... ची जळाकृती आहे.(मध्यम)

20 समतल आकृत्या या .... मितीय आकृत्या आहेत (सोपे)

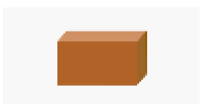
21.जोड्या जुळवा. (मध्यम)

(चित्रे पाहून योग्य त्रिमितीय आकृतीला जोड्या जुळवा)

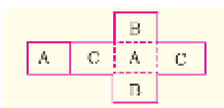
a) गोल

b) घनायत

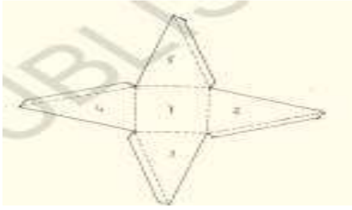
c) शंकू

d) सिलिंडर

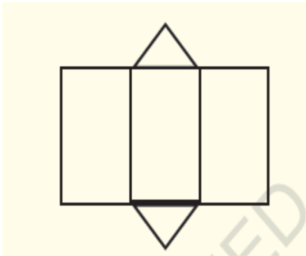
22. खालील जकृतींच्या जोड्या जुळवा (मध्यम) .

a)चौरसकृती पायाचा पिरमिड

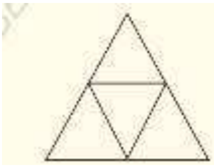
b) घनायत

c) त्रिकोणाकृती पायाचा पिरमिड

d) लोलक

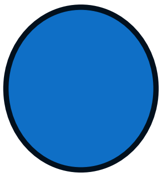
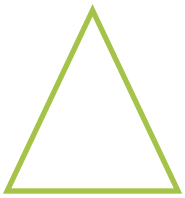
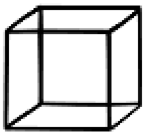

<u>दोन गुणचे प्रश्न</u>

23. घनकरीत म्हणजे काय? (मध्यम)

24. घनायताची चार उदाहरणे द्या . (मध्यम)

25. खालील घनाकृती व समतल आकृत्यांची नावे लिहा (मध्यम)

______________ __________ ___________ ___________

26. गोलची चार उदाहरणे द्या.(मध्यम)

27.तुयांच्या परिसरातील शंकू आकाराच्या वस्तूंची यादी करा. (मध्यम)

28. घनायत आणि घन यामधील फरक लिहा. (कठीण)

<u>तीन गुणांचे प्रश्न</u>

29. समतल आकृत्या व घनाकृतीचे गुणधर्म लिहा, (कठीण)

30. समतल आकृत्या व घनाकृतीमधील फरक लिहा. (कठीण)

31. सिलिंडरची आकृती काढून वक्रपृष्टभाग, समतल पृष्टभाग, वक्र कडा ओळखा. (कठीण)

32. घांनाकृतीची जाल तयार करा.(कठीण)

<u>4 गुणचे प्रश्न</u>

33. त्रिकोणाकृती पायाचा पिरमिडची जळाकृती काढा. त्याच्या कडा, शिरोबिंदू ,व पृश्त्भागांची संख्या लिहा. (कठीण) 34. लोलकाची जळाकृती काढा. त्याच्या कडा, शिरोबिंदू ,व पृश्त्भागांची संख्या लिहा. (कठीण) ಠಿಣ)

35. 5 c.m. लांबी, 4 cm रुंदी आणि 3cm ऊंची असणाऱ्या घनायताची आकृती काढा. त्याच्या कडा आणि पृष्टभागांची संख्या लिहा. त्या घनायतामध्ये 1 cm^3 चे किती घन तयार होतील?   (कठीण)

@@@@@@@@

आदर्श उत्तरपत्रिका

प्रकरण 1

साध्या भौमितिक आकृत्यांची परिमिती आणि क्षेत्रफळ

अचूक उत्तरे

I.

1 . परिमिती (संपूर्ण लांबी):
2.   **18** से.मी
3.   24 से.मी
4.   क्षेत्रफळ (एरिया):
5.   220 से.मी
6.   8 से.मी
7. 70 चौ. से.मी
8. 12 से.मी
9.   80 से.मी
10. 20 से.मी

11. 10,000 चौ.मी

12. 10 मीटर

13. 80 मीटर

14. 300 चौ.मी

15. 64 चौ.मी

16. 200 मी

17. 8 से.मी

18. 8 से.मी

19. क्षेत्रफळ:

20. 32 से.मी

21. 9 चौ. से.मी

22. 48 मीटर

II.

1. एखाद्या सरळरेषा आकृतीच्या सर्व भुजांची एकूण लांबी म्हणजेच त्या आकृतीचा परिमिती म्हणतात.

2. एखाद्या आकृतीने व्यापलेली जागा किंवा क्षेत्र म्हणजेच त्या आकृतीचे क्षेत्रफळ म्हणतात.

3. वर्गाची परिमिती = **4** × भुजा

4. आयताचे क्षेत्रफळ = लांबी × रुंदी

5. वर्गाचे क्षेत्रफळ = भुजा × भुजा

6. आयताची परिमिती = (**2** × लांबी + **2** × रुंदी)

7. समभुज त्रिकोणाची परिमिती = **3** × भुजा

III.

1. LM + MN + LN =
6 से.मी + **7** से.मी + **5** से.मी = **18** से.मी

2. XY + YZ + ZU + UV + VW =
4 + 3 + 3 + 4 + 3 + 3 = 20 से.मी

3. LE + EF + FG + GH + HI + IJ + JK + KL =
20 से.मी + **6** से.मी + **7** से.मी + **6** से.मी + **2** से.मी + **4** से.मी + **3** से.मी = **34** से.मी

4. MN + NO + OP + PM =
10 से.मी + **6** से.मी + **7** से.मी + **6** से.मी + **2** से.मी + **4** से.मी + **3** से.मी + **4** से.मी = **42** से.मी

5. PQ + QR + RS + SP =
5 से.मी + **3** से.मी + **10** से.मी + **8** से.मी = **26** से.मी

6. AB + BC + CD + DE + EA =
4 से.मी + **4** से.मी + **3** से.मी + **6** से.मी + **3** से.मी = **20** से.मी

7. **XY + YZ + WZ + WX =**

8 से.मी + **8** से.मी + **8** से.मी + **8** से.मी = **32** से.मी

IV.

1. वर्गाचे क्षेत्रफळ = भुजा × भुजा

= **6 × 6 = 36** चौ. से.मी

2. आयताचे क्षेत्रफळ = लांबी × रुंदी

= **8** से.मी × **3** से.मी = **24** चौ. से.मी

V. जोड्या जुळवा.

अ) त्रिकोण

ब) चौरस (वर्ग)

क) वर्तुळ

ड) आयत

VI .क्षेत्रफळ काढा.

1. 10 चौरस मीटर
2. 32 चौरस मीटर
3. 18 चौरस मीटर
4. 9 चौरस मीटर

VII.

1. लांबीX रुंदी

6X4 = 24 सें.मी.

2. लांबी X रुंदी

9X5 = 45 चौ.सें.मी.

3. लांबी X रुंदी

6.8 सें.मी X 4 सें.मी = 27.2 चौ.सें.मी.

4. लांबी X रुंदी

5 सें.मी X 3.5 सें.मी = 17.5 चौ.सें.मी.

VIII.

39. क्षेत्रफळ काढा

40. चौकोनाची संख्या - 10

आकृतीचे क्षेत्रफळ = 10 चौ.सें.मी.

41. चौकोनाची संख्या = 11

आकृतीचे क्षेत्रफळ = 11 चौ.सें.मी.

42. चौकोनाची संख्या =12

आकृतीचे क्षेत्रफळ = 11 चौ.सें.मी.

43 . चौकोनाची संख्या =15

आकृतीचे क्षेत्रफळ = 15 चौ.सें.मी.

IX.

44. अ) माझ्या हाताची परिमिती = 4+1+4+1 = 10 सें.मी..

ब) माझ्या डोक्याची परिमिती = 4+4+4+4 = 16सें.मी.

क) माझ्या शरीराच्या भागांची परिमिती = 6+6+6+6 = 24 सें.मी.

ड) माझ्या पायाची परिमिती = 6+1+6+1= 14 सें.मी.

45) 32 सें. मी.

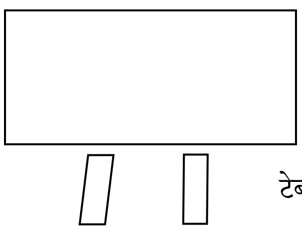
46) 24 सें.मी.

47) 24 सें.मी.

48) 22 सें.मी.

X .

49. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

लांबी- 3 मी.

रुंदी -2 मी.

टेबल आयताकार आहे.

टेबलाच्या भोवताली चिकटवण्यासाठी लागणाऱ्या टेपची लांबी = टेबलाची परिमिती

टेबलाची परिमिती = 2 लांबी + 2 रुंदी

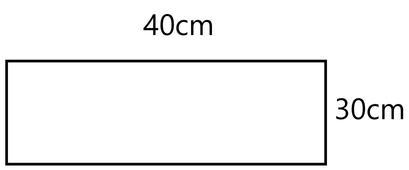
= 2(3) + 2(2)

= 6+4

= 10 मी

10 मी लांबीची टेप लागेल.

50.

फोटो फ्रेमची लांबी = 40 सें.मी.

फोटो फ्रेमची लांबी = 30 सें.मी.

भोवताली घालण्यास लागणारी फ्रेम = फ्रेमची परिमिती

परिमिती = 2 लांबी + 2 रुंदी

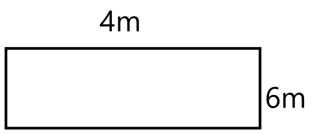
= 2 (40) + 2 (30)

= 80+60

= 140 सें.मी.

फ्रेम घालण्यास लागणाऱ्या लाकडी पट्टीची लांबी = 140 सें.मी.

51.

बोर्डची लांबी = 4 मी.

रुंदी = 6 मी.

बोर्डची परिमिती = 2 लांबी + 2 रुंदी

= 2(4) + 2(6)

= 8+ 12

= 20 मी.

∴ बोर्डवर लावण्यासाठी लागणाऱ्या रंगाच्या पट्टीची लांबी= 20 मी

52.

पार्कची लांबी = 10 मी.

रुंदी = 9 मी.

पार्कची 1 फेरी = पार्कची परिमिती

पार्कची परिमिती = 2 लांबी + 2 रुंदी

= 2(10) + 2(9)

= 20+18

= 38 मी.

पार्कची 1 फेरी पूर्ण करण्यास चालण्याच्या मार्गाची लांबी = 38 मी.

∴ 5 फेरी चालल्यास, मार्गाची लांबी = 38 X 5 मी.

= 190 मी.

अभ्यास 2

संख्या

उत्तरे

1. 9999

2. 1000
3. 1001
4. 5862
5. 3999
6. 3010
7. 2
8. दर्शनी किंमत
9. 3
10. 70
11. 4
12. 5270
13. 20
14. 7999
15. 1000
16. 1000
17. 9999
18. सात हजार तीनशे पाच.
19. 9890
20. 4739
21. 2899
22. 4000
23. 5000
24. 6
25. 3047
26. नऊ हजार
27. 8015
28. 2 ची दर्शनी किंमत= 2 ,
    2 ची स्थानिक किंमत =2000
29. 8010, 9010
30. 3295
31. 4007
32. 1045
33. 7530
34. कोणत्याही अंकाची न बदलणारी किंमत म्हणजेच दर्शनी किंमत होय .
35. 25
36. 1701,1702,1703,1704,1705,1706,1707,1708,1709,1710,
    1711,1712,1713,1714,1715,1716,1717,1718,1719,1720

37.

सहस्त्र(हजार)	शतक	दशक	सुटे
3	5	4	8

=3548

38. 5926=

सहस्त्र(हजार)	शतक	दशक	सुटे
5	9	2	6

39. 8549=8X1000+5X100+4X10+9X1
= 8000 + 500 +40 + 9
40. 5000+40+3 = 5043
41. 8351= 3 ची स्थानिक किंमत= 300
3 ची दर्शनी किंमत = 3

फरक = 297
42. 9 ची स्थानिक किंमत 9000
7 ची स्थानिक किंमत 70
43. 2175, 2200 ,2225 , 2250.
44. 4408 ,4608 ,4808 .
45. मोठ्या संख्येचे कार्ड = 7940
लहान संख्येचे कार्ड = 7094
46. 1450 , 2027, 3800 , 6520.
47. 6346 , 6328, 6320, 6315 .
48. पाच हजार नऊशे रुपये.
49. सर्वात मोठी संख्या = 8510
सर्वात लहान संख्या =1058
50. 2001 , 2002, 2003, 2004.

3 गुणांचे प्रश्न

51. 6250 ml, 5450ml , 4850 ml, 3500 ml

52.

3550	3650	3750

53.

8500	8600	8700

54. 2 हजार + 4 शतक + 9 दशक + 6 सुटे
55. 8000 + 400 + 0 + 5 = 8405

स	श	द	सु
8	4	0	5

56. चढता क्रम:-

मुल्लयनगिरी	कांचनगंगा	के2	माउंटएव्हरेस्ट
1276 मी	8586 मी	8611 मी	8846 मी

57. उतरता क्रम:-

टी.व्ही.	डायनिंग टेबल	ग्यास स्टोव	तिपाई
9999/-	9500/-	4500/-	1900/-

58. 4938 = 4 ची स्थानिक किंमत 4X1000=4000

9 ची स्थानिक किंमत 9X100=900

3 ची स्थानिक किंमत 3X10=30

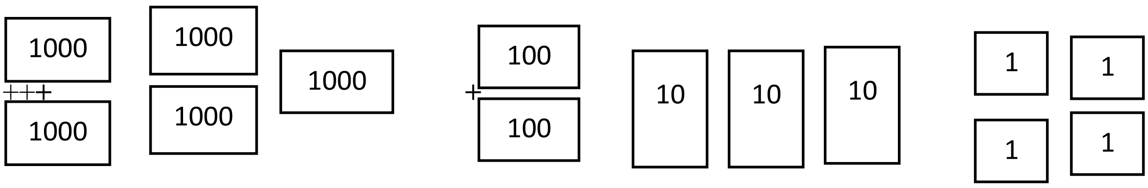
8 ची स्थानिक किंमत 8X1=8

59. = (2X1000) + (5X100) + (3X10) + (6X1)

= 2000 + 500 + 30 + 6

= 2536

60.

5,234= 5X1000 + 2X100 + 3X10 + 4X1

= 5000 + 200 + 30 + 4

= 5234

उत्तरे

अभ्यास 3

बेरीज

1) 5000

2) 9000

3) 8500

4) 7900

5) 7080

6) 8080

7) 6009

8) 7007

9) 8679

10) 7877

11) 8000

12) 8004

13) 8040

14) 8400

15) 9000

16) 4925

17) 7375

18) 9831

19) 7953

20) 6305

21)6879

22) 7596

23) 8137

24) 9682

25) 6205

26) 9777

27) 8653

28) 8836

29) 9934

30) 9925

31) 7769

32) 9038

33) 7895

34) 8547

35) 7224

36) 7124

37) 3175

38) 6675

39) 9575

40) 4800

41) कॅनरा बँकेच्या खात्यात, नव्याने जमा केलेले पैसे = रु. 2,370

कॅनरा बँकेच्या खात्यात, सुरजने जमा केलेले पैसे = रु. 3,530

कॅनरा बँकेच्या खात्यात,कार्तिकने जमा केलेले पैसे =रु. 1,653

कॅनरा बँकेच्या खात्यात,मनोजने जमा केलेले पैसे =रु. 1,500

चार विद्यार्थ्यांनी एकत्रितपणे गुंतवलेली एकूण रक्कम =रु. 9053

42) अर्पिताने घर बांधताना दगडांसाठी केलेला खर्च. = रु. 3,250

अर्पिताने घर बांधताना वाळूसाठी केलेला खर्च. = रु. 2,459

अर्पिताने घर बांधताना सिमेंटसाठी केलेला खर्च = रु. 1,254

अर्पिताने घर बांधताना लकडासाठी केलेला खर्च. = रु. 2,345

एकूण केलेला खर्च = **रु. 9308**

43) नागेंद्रने जानेवारी महिन्यात विकलेले नारळ = 1,675

नागेंद्रने मार्च महिन्यात विकलेले नारळ = 2736

नागेंद्रने मे महिन्यात विकलेले नारळ = 3294

नागेंद्रने जुलै महिन्यात विकलेले नारळ = 1607

नागेंद्रने विकलेले एकूण नारळ = **9312**

44) पहिल्या वर्षी कन्निकाच्या वडिलांनी तिच्या शिक्षणासाठी खर्च केलेले रक्कम = रु. 1538

दुसऱ्या वर्षी कन्निकाच्या वडिलांनी तिच्या शिक्षणासाठी खर्च केलेले रक्कम = रु. 2976

तिसऱ्या वर्षी कन्निकाच्या वडिलांनी तिच्या शिक्षणासाठी खर्च केलेले रक्कम = रु. 4002

चौथ्या वर्षी कन्निकाच्या वडिलांनी तिच्या शिक्षणासाठी खर्च केलेले पै रक्कम = रु. 999

कन्निकाच्या वडिलांनी तिच्या शिक्षणासाठी खर्च केलेली एकूण रक्कम = रु. 9515

45) प्रमिळाच्या बॅगमध्ये असलेली रक्कम = रु. 3,545

तिच्या आईने तिला दिलेली रक्कम = रु. 1,254

तिच्या बाबांनी तिला दिलेली रक्कम = रु. 4,258

आत्ता तिच्या बॅगमध्ये असलेली एकूण पैसे = रु. **9057**

46) कुमटा महोत्सवाच्या पहिल्या दिवशी मणकी मैदानावर जमलेले लोक = 1,250,

कुमटा महोत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशी मणकी मैदानावर जमलेले लोक =2,679

कुमटा महोत्सवाच्या तिसऱ्या दिवशी मणकी मैदानावर जमलेले लोक =1,675

कुमटा महोत्सवाच्या चौथ्या दिवशी मणकी मैदानावर जमलेले लोक =3730

कुमटा महोत्सवाच्या मणकी मैदानावर जमलेले एकूण लोक = **9334**

अभ्यास 4

वजाबाकी

1. अ) फरक 2. इ) जास्त नाही 3. ई) 94624 4. अ) 28365 5. ई) 1999

6. वजाबाकी 7. 1000 8. 2000 9. 4650 10. 200+ 40 + 1 11. 5 12. 9

13

	स	श	द	सु
-	3	8	6	5
	2	4	3	0
	1	2	3	5

	स	श	द	सु
-	9	5	7	6
	2	3	4	5
	7	2	3	1

15

	स	श	द	सु
-	6	9	0	7
	3	2	4	5
	3	6	6	2

16

	स	श	द	सु
-	8	0	0	4
	3	1	0	8
	4	8	9	6

	स	श	द	सु
	8	3	6	9

17

-	5	0	4	3
	3	3	2	6

18

	स	श	द	सु
	3	9	2	8
-	2	5	9	3
	1	3	3	5

19

		स	श	द	सु
हे वर्ष		2	0	2	5
मी जन्मलेले वर्ष	_	2	0	1	5
माझे वय		0	0	1	0

तुझे वय किती?

10 वर्षे

20

	स	श	द	सु
	5	6	4	7
-	3	1	4	3
	2	5	0	4

21

	स	श	द	सु
	6	8	2	7
-	3	9	0	0
	2	9	2	7

22 9000 – 5348 = 9000 – (5000 + 300 + 40 + 8)

9000 - 5000 = 4000

4000 – 300 = 3700

3700 - 40 = 3660

3660 - 8 = 3652

23

	स	श	द	सु
	8	0	0	0
-	3	5	8	7
	4	4	1	3

24

		स	श	द	सु
ग्रंथालयातील पुस्तकांच्या खरेदीसाठी दिलेले पैसे		6	0	0	0
कथा पुस्तके खरेदीसाठी दिलेले पैसे	_	3	4	0	0
एकूण पैसे		2	6	0	0

25 अंकिताच्या खात्यात जास्त पैसे आहेत.

अंकिताच्या खात्यात असलेले जास्त पैसे = अंकिताच्या खात्यात असलेले पैसे - आनंदाच्या खात्यात

. असलेले पैसे

= 4357 -3563

= 974 रुपये

	स	श	द	सु
	7	0	0	0
-	2	5	9	3
	4	4	0	7

26.

	स	श	द	सु
	5	7	8	9
-	1	2	5	1
	4	5	3	8

	स	श	द	सु
	7	8	2	9
-	3	2	9	1
	4	5	3	8

(सूचना : समस्या वेगवेगळ्या असू शकतात..)

27 ताळा :व्यवकलक + बाकी = व्यवकल्य

  2 5 9 3
+ 4 4 0 7
----
  7 0 0 0

28

		स	श	द	सु
शाळेच्या पाण्याच्या टाकीत भरता येणारे पाणी		2	0	0	0
टाकीमध्ये असलेले पाणी	_	1	3	9	8
टाकी भरण्यासाठी लागणारे पाण्याचे प्रमाण		0	6	0	2

29 आपल्या समोरील परिस्थितीतील समस्या ओळखणे.

30 सर्वात मोठी संख्या = 7542 सर्वात लहान संख्या = 2457

फरक = मोठी संख्या – लहान संख्या

= 5085

	स	श	द	सु
	7	5	4	2
-	2	4	5	7
	5	0	8	5

अभ्यास 5

गुणाकार

उत्तरे

1. b) शून्य
2. d) गुणक
3. b) गुणाकार
4. a) 3
5. c) बेरीज
6. b) 6
7. c) 30
8. b)1
9. b) 0
10. d) 26
11. b) 9000
12. c) 630
13. a) 3000
14. c) 800
15. c) गुण्य
16. d) परिवर्तन नियम
17. c) 0
18. a) 4×3

19. b) 240

20. b) 1500

21. a) 72 रुपये

22. d) 30

23. b) 4800

24. c) 4000 रुपये

25. d) 124

26. b) 20

27. d) 888

28. c) समान संख्या

29. a) 6

30. b) 200

31. a)□□□+□□□

32. c) 2

33. b) 2800

34. a)20

35. b)5

36. c) 0

37. b) 3×3

38) d) 30 ग्लास

39. 2+2+2+2. – 12×2. 2×4

40. 7+7+7 -- 9×5. 7×3

41. 1+1+1+1. – 7×3. 1×4

42. 9+9+9+9+9—1×4. 9×5

43. 12+12. -- 2×4. 12×2

2 अंकी उत्तरे

40. 395×24

1580

7900

9480

41.

1 मीटर कपड्यांची किंमत रु. 52

3 मीटर कपड्यांची किंमत रु. 52 ×3

52×3 = 156

42. □□□. = 3+3=6

□□□. = 3×2=6

43..

एक मुलगा एका महिन्यामध्ये वाचविलेल पैसे रु. 35

एका वर्षामध्ये 12 महिने

एका वर्षात त्याणे वाचविलेले पैसे रु. 35×12

= रु. 420

44. 712 x 5

7	1	2	
3 / 5	0 / 5	1 / 0	5

3	5	6	0

45. 86×53

86 ची दशक स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत 90

` 53 ची दशक स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत 50

90×50. वास्तविक गुणाकार 86×53

4500. = 4558

-258

4300

46. एक किलो साखरेची किंमत रु. 44

8 किलो साखरेची किंमत = 44×8

= रु.352

8 किलो साखरेची किंमत = रु. 352

51. रामय्याने प्रत्येक दिवशी बनविलेल्या लाडूंची संख्या =235

∴ 25 दिवसात तयार करू शकणाऱ्या लाडूंची संख्या = 235×25

रामाय्याला 25 दिवसांत तयार करता येणारे लाडू = 5875

47. 423×22

846

8460

9306

48. एका पॅनची किंमत रु.765

13 पॅनची किंमत =रु. 765×13

= 9945

13 पॅनची किंमत रु. 9945

49. शाळेच्या एका कार्यक्रमासाठी लागलेला खर्च रु. 900

11 कार्यक्रमासाठी लागणारा खर्च = 900×11

= 9900

11 कार्यक्रमासाठी लागणारा खर्च रु. 9900

50. 5+5+5=15

5×3=15

51. एका पोत्यातील नारळांची संख्या 74

8 पोत्यातील नारळांची संख्या = 74 ×8

= 592

52. 57×48=2736

गुण्य =57

गुणक=48

गुणाकार =2736

53. 486×6 = 2916

3 अंकी उत्तरे

56. 25 किलो ग्राम तांदळाची किंमत रु. 975

8 पोत्यातील तांदळाची किंमत = रु. 975×8

= 7800

8 पोत्यातील तांदळाची किंमत = रु.7800

57. दररोज फुले विकून कुसुमाला झालेला नफा रु. 675

एका आठवड्यात 7 दिवस असतात.

एका आठवड्यात झालेला नफा = रु. 675 × 7

= 4725

एका आठवड्यात झालेला नफा= रु. 4725

58. ऋषिका दररोज वाचत असलेल्या कथापुस्तकातील पाने = 35

28 दिवसात वाचलेल्या एकूण पानांची संख्या = 35×28

28 दिवसात वाचलेल्या एकूण पानांची संख्या = 980

59. एका ट्रकमध्ये भरता येणाऱ्या सफरचंदांच्या पेट्यांची संख्या = 240

18 ट्रकमध्ये भरता येणाऱ्या सफरचंदांच्या पेट्यांची संख्या = 240×18

= 4320

60.

1. वरील चित्रामध्ये 5 चौरस आहेत.

2. प्रत्येक चौरासामध्ये एक पान आहे’

3. सर्व चौरासामधील एकून पानांची संख्या = 5×1=5

4 अंकी उत्तरे

61. गीताने एका महिन्यात बनविलेल्या बाहुल्या =200

एका वर्षात 12 महिने असतात.

3 वर्षामध्ये 12×3

36 महिने

3 वर्षात बनविलेल्या बाहुल्या = 200×36

= 7200

62. 273 x 36 2 7 3

2	7	3	
0 / 6	2 / 1	0 / 9	3
1 / 2	4 / 2	1 / 8	6

		1		
	9	8	2	8

63. दैनंदिन जीवनातील खालील परिस्थितीत अंदाजे किंमती सांगितल्या जातात:

1. कपड्यांची किंमत सांगताना.

2. घरगुती वस्तू खरेदी करताना.

3. जेव्हा शेतकरी त्याच्या पिकाची किंमत सांगतो.

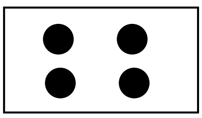
64.

×	0	1	2	3	4	5	6	7
0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	1	2	3	4	5	6	7

2	0	2	4	6	8	10	12	14
3	0	3	6	9	12	15	18	21
4	0	4	8	12	16	20	24	28
5	0	5	10	15	20	25	30	35
6	0	6	12	18	24	30	36	42
7	0	7	14	21	28	35	42	49

अभ्यास – 6
भागाकार

I. 1 गुणाचे प्रश्न

1. 4) भागाकार
2. 1) 48
3. 3) 2
4. 2) 24
5. 2) 1
6. 3) 5
7. 3) वजाबाकी
8. 2) भाजक
9. 3) भागाकार
10. 4) 5
11. 2) भागाकार
12. 1) 4
13. 3) गुणाकार
14. 2)
15. 1) 8
16. 3) 102
17. 2) लहान

II. एका वाक्यात उत्तरे लिहा. **(प्रत्येकी 1 गुण)**

18. भागाकारात ज्या संख्येला भागावे लागते त्याला भाज्य म्हणतात.

19. भागाकारात ज्या संख्येने भाज्याला भागले जाते त्याला भाजक म्हणतात.

20. भाज्याला, भाजकाने भागून आलेल्या उत्तराला भागाकार म्हणतात.

21. भागाकार करून शिल्लक राहिलेलेल्या संख्येला बाकी म्हणतात.

III. खालील प्रश्न सोडवा. **(प्रत्येकी 2 गुण)**

22. एकून विद्यार्थ्यांची संख्या = 72
एका बेंचवर बसणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या = 4

$72 \div 4$

$$\begin{array}{r|l} & 18 \\ 4 & 72 \\ & -72 \\ \hline & 00 \end{array}$$

72 विद्यार्थ्यांना बसण्यासाठी लागणाऱ्या बेंचची संख्या = 18

23. रहीम ने धावलेले एकूण अंतर= 54 मीटर
एका मिनिटांमध्ये धावलेले अंतर = 9 मीटर
∴ 54 मीटर अंतर कापण्यासाठी लागणारा वेळ = 6 मिनिटे

$54 \div 9$

$$\begin{array}{r|l} & 6 \\ 9 & 54 \\ & 54 \\ \hline & 00 \end{array}$$

24. मेरी जवळ असलेल्या अंड्यांची संख्या = 60
एका पेटीत मावणाऱ्या अंड्यांची संख्या= 6
∴ 60 अंडी ठेवण्यासाठी लागणाऱ्या पेटींची संख्या = 6

$60 \div 10$

$$\begin{array}{r|l} & 6 \\ 10 & 60 \\ & 60 \\ \hline & 00 \end{array}$$

25. एकूण आंब्याची संख्या = 56
एकूण पिशवींची संख्या= 08
∴ एका पिशवी मधील आंब्याची संख्या

$56 \div 8$

$$\begin{array}{r|l} & 7 \\ 8 & 56 \\ & 56 \\ \hline & 00 \end{array}$$

26. शाळेतील विद्यार्थ्यांची संख्या= 121
प्रवासासाठी तयार केलेल्या गटांची संख्या = 11
∴ प्रत्येक गटातील विद्यार्थ्यांची संख्या = 11

$121 \div 11$

$$\begin{array}{r|l} & 11 \\ 11 & 121 \end{array}$$

121
000

27. दोरीची एकूण लांबी = 27 मीटर
दोरीच्या समान मापाच्या तुकड्यांची संख्या= 9
∴प्रत्येक तुकड्याची लांबी = 3 मीटर

27 ÷ 9

3
9) 27
27
00

28. भागाकाराचे मुख्य अंश

7 x 3 = 21 → 21 ÷ 3 = 7
→ 21 ÷ 7 = 3

29.

6
8) 49
48
01

भागलब्ध = 6
बाकी= 01

30. एकूण विद्यार्थ्यांची संख्या= 255
एकूण बसची संख्या = 5
∴ प्रत्येक बस मधील विद्यार्थ्यांची संख्या = 51

255 ÷ 5

51
5) 255
25
005
5
0

31. दुकानदाराला सुवर्णाने दिलेली रक्कम = 110
सुवर्णाला मिळालेल्या पेनची संख्या = 11
एकूण पेनची संख्या= ₹ 10

110 ÷ 11

10
11) 110
11
000
0
0

32. 210 ÷ 2

105
2) 210
2
01
0
10

10
00

∴ 210 ÷ 2 = 105

33. एका कामगाराचा एका आठवड्याचा पगार = ₹ 3430
एका आठवड्याचे दिवस = 7
∴एका दिवसाचा पगार= ₹ 490

3430 ÷ 7

```
      490
  7 ) 3430
       28
      ----
       63
       63
      ----
      000
        0
      ----
      000
```

34.911 ÷ 6

```
     151
 6 ) 911
     6
    ---
     31
     30
    ---
      11
      06
    ---
      05
```

भागलब्ध = 151
बाकी= 05

35.24 ÷ 8 = 3

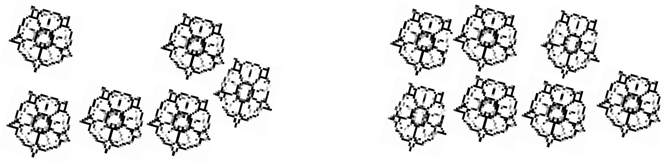
24	-	8	=	16
16	-	8	=	08
8	-	8	=	00

36. एका बेकरी वाल्याने तयार केलेल्या कप केकची संख्या = 792
त्याच्याकडे असलेल्या एकूण पेटींची संख्या = 6
∴ एका पेटीत मावणाऱ्या केक कप ची संख्या = 132

792 ÷ 6

```
     132
 6 ) 792
     6
    ---
     19
     18
    ---
     012
      12
    ---
     000
```

37. वृंदा सलमा

प्रत्येकीला मिळणाऱ्या फुलांची संख्या = 7

38. सफरचंदाच्या गटाची संख्या= 02

प्रत्येक गटातील सफरचंदाची संख्या = 05

एकूण सफरचंदाची संख्या = 10

39. 7 कि. ग्र. तांदळाची किंमत = ₹ 1029

1 कि. ग्र्. तांदळाची किंमत = ₹ 147

∴ 25 कि. ग्र. तांदळाची किंमत= ₹ 147 x 25kg

= ₹ 3675

1029 ÷ 7

```
     147
7 ) 1029
    7
   ---
    32
    28
   ---
    049
     49
   ---
     00
```

40.

```
   1063  → भागलब्ध
9 ) 9567
    9
   ---
    05
     0
   ---
     56
     54
   ---
     027
      27
   ---
      00 → बाकी
```

41.

÷	18	24
2	09	12
3	06	08

18 ÷ 2 = 09

```
    9
2 ) 18
    18
   ---
    00
```

18 ÷ 3 = 6

```
    6
3 ) 18
    18
   ---
    00
```


24 ÷ 3 = 08

24 ÷ 2 = 12

42.2 कपाट मधील असलेल्या पुस्तकांची संख्या = 210

1 कपाट मध्ये ठेवल्या जाणाऱ्या पुस्तकांची संख्या = 105

∴ 32 कपाट मधील एकूण पुस्तकांची संख्या = 105 x 32

= 3360

210÷ 2

105
2) 210
-2
01
- 0
10
- 10
00

43. एका टोपलीतील फळांची संख्या = 17

फळांचे समान वाटप करणाऱ्या मित्रांची संख्या = 5

प्रत्येकाला मिळणाऱ्या फळांची संख्या= 05

गौतमीला मिळणाऱ्या फळांची संख्या = 02

17÷ 3

5
3) 17
- 15
02

उत्तर पत्रिका

अध्याय - 7

वर्तुळ

1. (4) 2. (1) 3. (2) 4. (4) 5. (2) 6. (2) 7. (4) 8. (2) 9.(1) 10. (3)

11. बरोबर 12. बरोबर 13. चूक 14. बरोबर 15. चूक 16. चूक 17. बरोबर 18. चूक 19. बरोबर

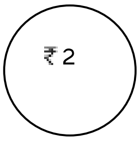
20. चूक 21. नाणे 22. व्यास 23. 5 24. मध्य 25. कैवार 26. वर्तुळ 27. वर्तुळ 28. 8 सें.मी.. 29. अर्ध 30. त्रिज्या

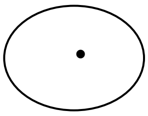
31.

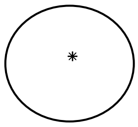

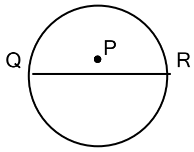
32.

33.ब्रेसलेट,नाणे,झाकण ,अंगठी,घड्याळ,चाक,चंद्र, सूर्य

34.

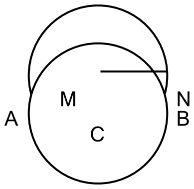
35.

36.

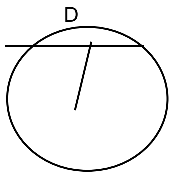
37.

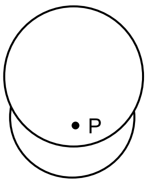
व्यास = QR

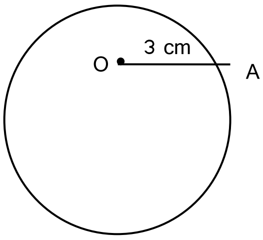
38. वर्तुळातील स्थिर बिंदू

39.

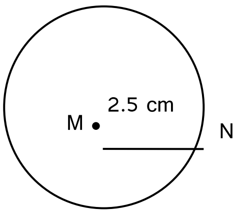
त्रिज्या = MN

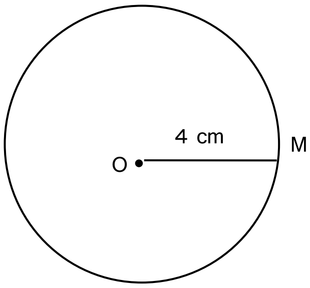
40.

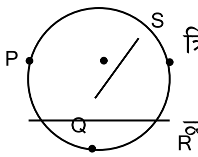
41.

त्रिज्या= AC, CB, CD

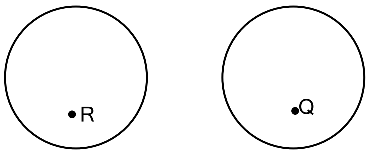
43.

44.

45.

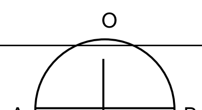
त्रिज्या = QS, QR, PQ

व्यास = PR

46.

47. वर्तुळ मध्यातून जाणारी रेषा किंवा ज्या ही व्यास असते.

वर्तुळ मध्यापासून परिघावरील कोणताही बिंदू जोडणाऱ्या रेषेस त्रिज्या म्हणतात.

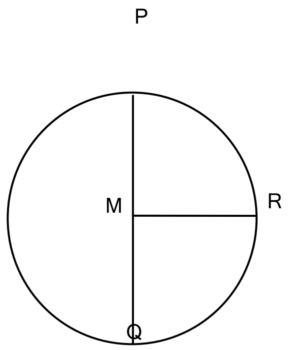

48. त्रिज्या= OB, OC, OA व्यास= AB

C

49.

50.

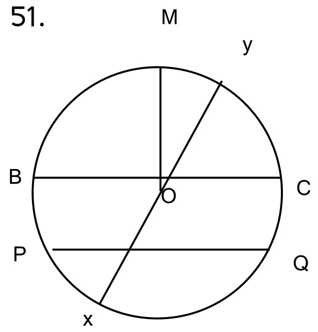
a) वर्तुळ केंद्र = M

b) त्रिज्या = MR, MP, MQ

c) व्यास= PQ

d) वर्तुळामधील एकूण त्रिज्यांची संख्या = 3

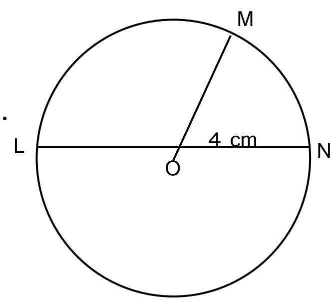
51.

त्रिज्या= 1) OM 2) Oy 3) OC 4) Ox 5) OB

व्यास = 1) BC 2) xy

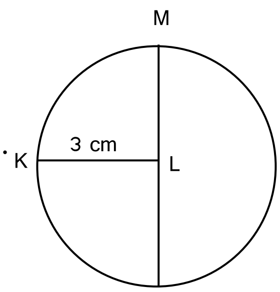
52.

त्रिज्या = OM, ON, OL व्यास = LN

वर्तुळ केंद्र = O

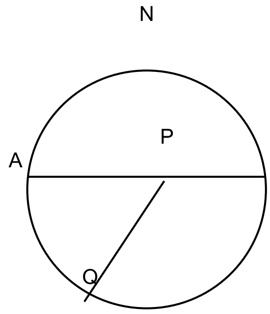
53.

त्रिज्या = ML, LN, KL व्यास = MN

वर्तुळ केंद्र= L

54.

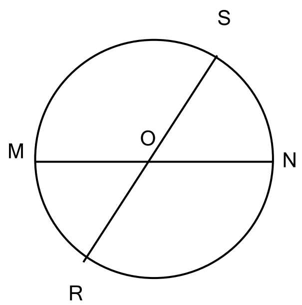

AC = व्यास

P = वर्तुळ केंद्र

PQ = त्रिज्या   AP = त्रिज्या   PC = त्रिज्या

55.

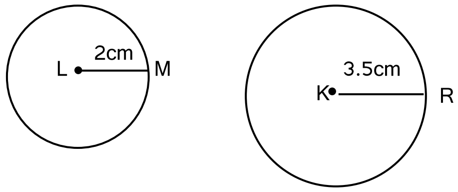

OM = 2 सें.मी.   ON = 2 सें.मी.

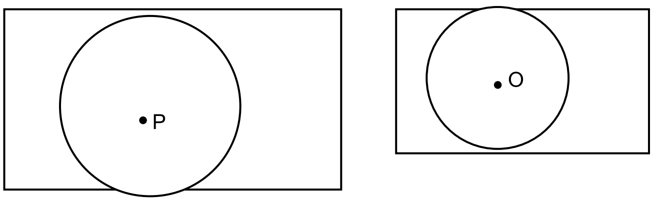
OS = 2 सें.मी.   OR = 2 सें.मी.

RS = 4 सें.मी.   MN = 4 सें.मी.

56.

57.

58.

1) कंपास   d) वर्तुळ रचना करण्याची उपकरण

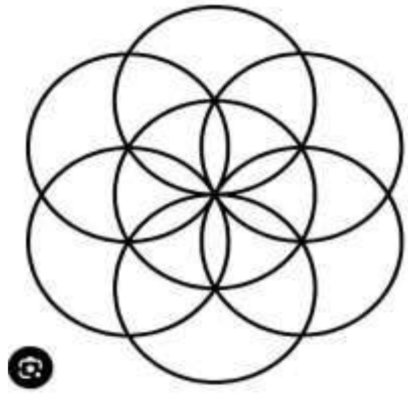
2) चक्र   e) वर्तुळाची उदाहरण

3) वर्तुळ केंद्र   b)वर्तुळा मधील स्थिर बिंदू

4) त्रिज्या   a) व्यासाच्या निम्मी

5) व्यास   c) त्रिज्येच्या दुप्पट

59.

अध्याय– 8
बौद्धिक अंकगणित

नमुना उत्तरपत्रिका

I 1) 0 2) 100 3) 3 4) 40,000 5) 4,000 6) 320 7) 100 8) 110 9) 70 10) 77 11) 800 12) 600 13) 300 14) 150

II 15) 70 16) 4 दशक 3 सुटे 17) 50 मिलिमीटर 18) रु. 90
19) 88 20) 94 21) 15 22) 400 23) 100 24) रु400 25) 6 26) 300 27) 200 28) 3 29) 1800

III 30)

दशक	सुटे
4 2	0 0
6	0

31) 30+30=60
32) 60–40=20
33) 30 x 20 = 600
34) 8 x 5 = 2 x 5 + 3 x 5 + 3x 5
35) 30x 5 + 5 + 5 = 150 + 25 = 175
36) 1 रेल्वे बोगीच्या चाकांची संख्या = 8
15 रेल्वे बोगीच्या चाकांची संख्या = 15
एकूण चाकांची संख्या= 8x 15 = 120

37)

सहस्त्र	शतक	दशक	सुटे
 1	6 8	0 0	0 0
1	4	0	0

38) रंगाप्पाने आपल्या घरात पाळलेल्या वासरांची संख्या = 40
रंगाप्पाने आपल्या घरात पाळलेल्या बकऱ्यांची संख्या= 20
रंगाप्पाने आपल्या घरात पाळलेल्या डुकरांची संख्या = 30
रंगाप्पाने आपल्या घरामध्ये पाळलेल्या जनावरांची एकूण संख्या= 90

39)सोमने जत्रेमध्ये खेळणी घोड्यासाठी दिलेली रक्कम = 60ರೂ.

सोमने जत्रेमध्ये खेळणी कार साठी दिलेली रक्कम = 30ರೂ.

सोमने खेळण्यासाठी खर्च केलेली एकूण रक्कम = 90ರೂ.

40) संजू आणि मंजू यांनी पुस्तक मेळाव्याला जाऊन कृतीयुक्त पुस्तकासाठी खर्च केलेली रक्कम = 45 ರೂ.

संजू आणि मंजू यांनी पुस्तक मेळाव्यामध्ये पुस्तकासाठी खर्च केलेली रक्कम = 30 ರೂ.

त्यांनी पुस्तक मेळाव्यामध्ये खर्च केलेली एकूण रक्कम= 75 ರೂ.

41) रंगाप्पाने सोमवारी डेअरीला घातलेले दुधाचे प्रमाण = 20 लिटर
रंगाप्पाने मंगळवारी डेअरीला घातलेले दुधाचे प्रमाण= 30 लिटर
त्याने दोन दिवस डेअरीला घातलेले दुधाचे एकूण प्रमाण= 50 लिटर

42) रिटाने चित्र युक्त पुस्तकासाठी दिलेली रक्कम = रु. 30

पीटरने चित्रयुक्त पुस्तकासाठी दिलेली रक्कम. = रु. 50

दोघांनी दिलेली एकूण रक्कम. = रु. 80

43) मंगलम्माने एका साडीसाठी दिलेली रक्कम=रु 500
मंगलम्माने दुसऱ्या साडीसाठी दिलेली रक्कम= रु. 300
तिने दोन्ही साडीसाठी दिलेली एकूण रक्कम= रू. 800

44) रामण्णाने एका घागरीसाठी दिलेली रक्कम =रु 200
रामण्णाने दुसऱ्या घागरीसाठी दिलेली रक्कम= रु. 300
त्याने दोन्ही घागरीसाठी दिलेली एकूण रक्कम= रु. 500

45) जयाची एका महिन्याची कमाई= रु8000
तिने खर्च केलेली एकूण रक्कम = रु. 7000
तिची महिन्याची शिल्लक रक्कम= ರೂ. 1000

46) राजू ने खरेदी केलेल्या बिस्किट पाकिटाची संख्या = 4
प्रत्येक पाकिटा मधील बिस्किटांची संख्या = 10
त्याने खरेदी केलेल्या एकूण बिस्किटांची संख्या= 4x 10=40

47) रामूने जत्रेसाठी घेऊन गेलेले पैसे = रु 50
त्याने खेळण्याच्या साहित्यासाठी खर्च केलेले पैसे= रु. 30
त्याच्याकडे आता शिल्लक असलेले पैसे छत्रपती तुमचं काम करा = रू 20

48) रंगाप्पाने बाजारामध्ये विक्रीसाठी घेऊन गेलेल्या नारळांची संख्या = 400

त्यामध्ये विकलेल्या नारळांची संख्या = 200

शिल्लक नारळाची संख्या = 200

49) रामप्पाने आपल्या मुलीच्या लग्नासाठी खरेदी केलेल्या साडींची किंमत=रु 300

त्याने खरेदी केलेल्या एकूण साड्यांची संख्या= 20

त्याने खरेदी केलेल्या एकूण साड्यांची किंमत= 300 x 20 = 6000

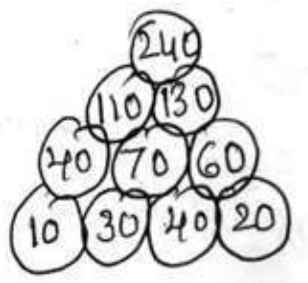
50) एका कंपास पेटी ची किंमत रु .100

अशा दहा कंपास पेटी ची किंमत =100 x 10 = 1000

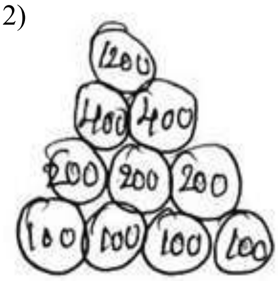
51)

20	40	30
40	30	20
30	20	40

52) 1)

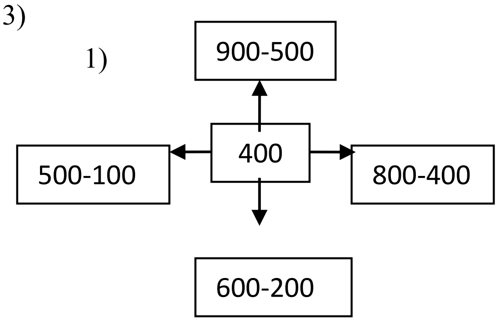

2)

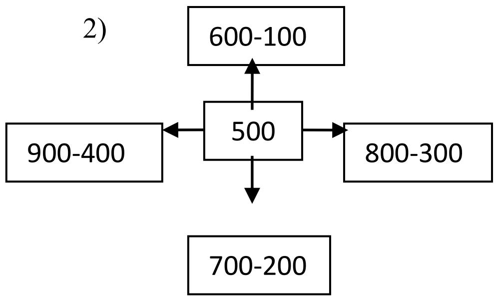

53)

1)

2)

54) 1) 100 x3 = 300 – लाल

2) 200x 4 = 400 - निळा

3) 400x 0 = 000 – तिखट हिरवा

4) 100x 1 = 100 –केसरी

5) 300x 3 = 900 - हिरवा

6) 10x 100 = 100 –तपकिरी

55)

1) 2) 500

40 8 70 800

0

6

50 3 2

4 100

अध्याय-9

अपूर्णांक आणि दशांश

1. 4

2. 4, 3

3. $\frac{1}{2}$

4. $\frac{2}{5}$

5. चार सप्तमांश

6. 3

7. 7

8. समतल रेषा

9. $\frac{2}{4}$

10. $\frac{2}{3}, \frac{4}{6}, \frac{6}{9}$

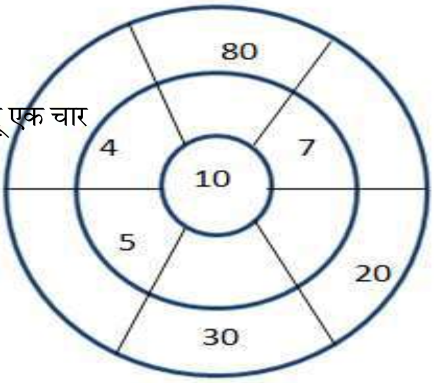
11. 0.07

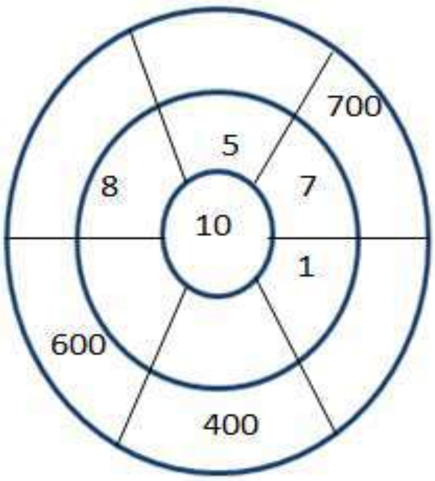
12. शून्य बिंदू एक चार

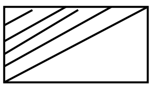
13. $\frac{2}{10}$

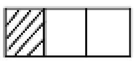
14. 0.1

15. दहा

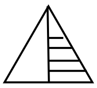

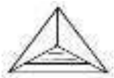

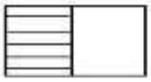
16.

17.

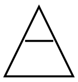
18.

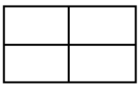
19.

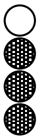
20.

21. $\frac{3}{4}$

22. 0.05

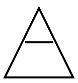
23.

24.

25.

26.

27.

28.

29. $\frac{1}{2}$

30. 7

31. $\frac{1}{3}$

32. 3

33. 5

34. $\frac{8}{9}$

35. $\frac{4}{6}$

36. $\frac{1}{5} = \frac{2}{10}$

37. $\frac{2}{3}, \frac{4}{6}$

38. 0.05

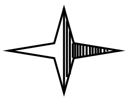
39. शून्य बिंदू दोन एक

40. दशांश बिंदू

41. 0.02

42. $\frac{3}{10}$

43. दशांश

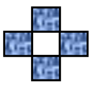
44.

45. $\frac{1}{4}$

46. $\frac{3}{5}$

47. एक चतुर्थांश

48. $\frac{5}{8}$

49.

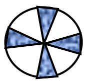
50. $\frac{7}{8}$ = अंश

51. $\frac{4}{100}$

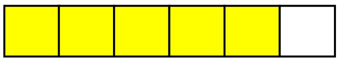
52. 0.5

53. 0.04

54. शून्य बिंदू एक पाच

55. $\frac{4}{8}$

56.

57.

58. $\frac{1}{4}$ - एका पूर्ण वस्तूचे चार समान भाग करून त्यामधील एक भाग निवडणे.

59. $\frac{3}{4}$ ← अंश
छेद

60. केलेल्या समान भागांमध्ये किती भाग निवडलेले आहेत ते समजते.

61. एका पूर्ण वस्तूचे किती समान भाग केलेले आहेत ते समजते.

62. $\frac{1}{4}, \frac{2}{8}, \frac{3}{12}$

63. दहा मधील एक भाग

64. सुटे आणि दशांश यामधील बिंदूला दशांश बिंदू म्हणतात.

शतक	दशक	सुटे	.	दशांश	शतांश

दशांश बिंदू ↑

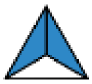
65. एका संख्येमध्ये दशांश बिंदू असेल तर त्याला दशांश अपूर्णांक म्हणतात.

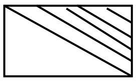
उदा.0.1,2.3

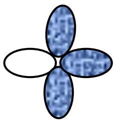
66. 10, 100, 1000…………………

67. लांबी, वजन, पैसे, अंतर यांच्या मापनामध्ये दशांश बिंदूचा वापर करतात.

68.

1. समान भाग 3 रंगवलेला भाग 2

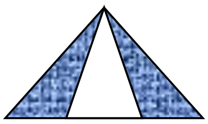
2. . समान भाग 2 रंगवलेला भाग 1

3. समान भाग 4 रंगवलेला भाग 3

69.

1. $\frac{3}{4}$

2. $\frac{2}{5}$

3. $\frac{2}{3}$

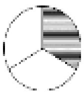
70.

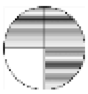
1. $\frac{1}{3}$ = ← ← अंश/छेद

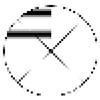
2. $\frac{3}{4}$ =. ← ← अंश/छेद

3. $\frac{2}{5}$ =. ← ← अंश/छेद

71.

1. $\frac{1}{3}$ = एक तृतीयांश

2. $\frac{3}{4}$ = तीन चतुर्थांश

3. $\frac{2}{8}$ = दोन अष्टमांश

72.

1. $\frac{1}{2}$ =. ← ← अंश/छेद

← ←

2. $\frac{4}{5}$ =.   अंश/छेद

3. $\frac{7}{8}$ =. ← ← अंश/छेद

73.

1. $\frac{2}{5}, \frac{4}{10}$
2. $\frac{2}{3}, \frac{4}{6}$
3. $\frac{3}{4}, \frac{6}{8}$

74.

1. 0.3
2. 0.04
3. 0.07

75.

1. शून्य बिंदू सात
2. शून्य बिंदू दोन एक
3. शून्य बिंदू एक पाच

76.

1. $\frac{1}{4}$

2. $\frac{1}{2}$

3. $\frac{3}{4}$

4. $\frac{2}{3}$

77.

1. $\frac{1}{4}$

2. $\frac{1}{3}$

3. $\frac{1}{4}$

4. $\frac{1}{5}$

5.

1. $\frac{1}{2}$
2. $\frac{3}{4}$
3. $\frac{2}{5}$
4. $\frac{1}{4}$

78.

1. (B) ✓
2. (B) ✓
3. (C) ✓
4. 4. (A) ✓ (ಬಿ) ✓ (B) ✓

79.

1. एक द्वितीयांश
2. तीन चतुर्थांश
3. पाच शष्टांश
4. तीन पंचमांश

80. एका पूर्ण वस्तूचे समान भाग करून त्यामधील निवडलेला भाग म्हणजेच अपूर्णांक.

केलेले समान भाग 4

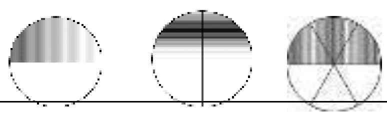
रेखांकित केलेला भाग 1

चार भागांपैकी एक भाग रेखांकित केलेला $\frac{1}{4}$

रेखांकित न केलेला भाग चार भागांपैकी तीन भाग $\frac{3}{4}$

81. अपूर्णांकामधील अंशाला व छेदाला एकाच संख्येने गुणल्यास येणाऱ्या अपूर्णांकास समान अपूर्णांक म्हणतात.

उदा : $\frac{1}{2}$ $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{6}$

$\frac{1}{2} \times \frac{2}{2} = \frac{2}{4}$

$\frac{1}{2} \times \frac{3}{3} = \frac{3}{6}$

समान अपूर्णांक $\frac{1}{2}, \frac{2}{4}, \frac{3}{6}$

82.

1. $\frac{1}{4}, \frac{2}{8}, \frac{3}{12}$
2. $\frac{2}{3}, \frac{4}{6}, \frac{6}{9}$
3. $\frac{1}{3}, \frac{2}{6}, \frac{3}{9}$
4. $\frac{3}{5}, \frac{6}{10}, \frac{9}{15}$

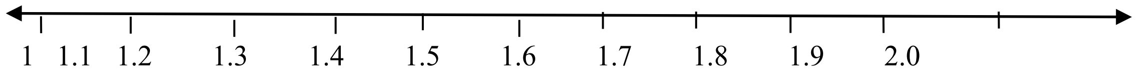
83.

$\frac{1}{2}$	$\frac{10}{15}$	$\frac{6}{9}$	$\frac{3}{6}$
$\frac{4}{6}$	$\frac{12}{18}$	$\frac{2}{4}$	$\frac{8}{12}$
$\frac{6}{12}$	$\frac{4}{8}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{5}{10}$

84.

अपूर्णांक	दशांश	अंश	छेद
$\frac{1}{10}$	0.1	1	10
$\frac{3}{10}$	0.3	3	10
$\frac{2}{100}$	0.02	2	100
$\frac{5}{100}$	0.05	5	100

85. 1 आणि 2 संख्या मधील दशांश अपूर्णांक

86.

शतक	दशक	सुटे	.	दशांश	शतांश
100	10	1	.	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{100}$

पूर्णांक ← दशांश चिन्ह → दशांश अपूर्णांक

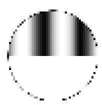
87. रामूला दिलेली बिस्किटे - $\frac{6}{15}$ =   ← अंश ← छेद

राजूकडे असलेली बिस्किटे - $\frac{9}{15}$ =   ← अंश ← छेद

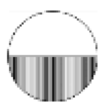
88. लाताजवळ असलेली मोसंबी फळे $\frac{3}{4}$ तीन चतुर्थांश

लहान बहिणीजवळ असलेली मोसंबी फळे. $\frac{1}{4}$ एक चतुर्थांश

89. कुत्र्यासाठी चपाती $\frac{1}{2}$ भाग

रम्याजवळ असलेली चपाती $\frac{1}{2}$ भाग

अध्याय -10
पैशांची बेरीज व वजाबाकी (उत्तरपत्रिका)

I.

1. 1500 पैसे
2. ₹ 52.50
3. 5 रुपये
4. 9.25
5. 6 रुपये 57 पैसे

II.

6. अ) 100
7. आ) 625
8. इ) ₹ 12
9. आ) वजाबाकी
10. ई) 100
11. आ) गुणाकार
12. आ) 100
13. इ) भागाकार +
14. आ) 20
15. इ) 100
16. अ) अक्षर
17. ई) 3 ₹

III.

18.

रुपये	पैसे
32	49
+ 62	51
95	00

19.

रुपये	पैसे
79	50

- 41	25
38	25

20. मिळवा 29.60 ₹
+ ₹ 61.75
₹ 78.50

₹ 169.85

21. वजाबाकी ₹ 76.25
- ₹ 44.50

₹ 31.75

22. ₹ 45.35
+₹ 33.29

₹ 78.64

23. ₹ 79.80
- ₹ 69.90

₹ 09.90

24. दुकानातून खरेदी केलेल्या वस्तूंच्या विवरणाची यादी म्हणजेच रशीद होय.

25. दुकानातील प्रत्येक वस्तूची किंमत दर्शविणारा सूचना फलक म्हणजे दरपट्टी होय.

IV.

26. अमुल्याजवळ असणारे पैसे = ₹ 25.50
काकूने दिलेले पैसे = ₹ 50.00
अमुल्याजवळ असणारे एकूण पैसे ₹ 75.50

27. गणित पुस्तकाची किंमत = ₹ 47.50
= ₹ 35.25
नोटबुकची किंमत = ₹ 18.00
दुकानदाराला द्यावयाची रक्कम ₹ 100.75

28. सौम्याजवळ असणारे पैसे = ₹ 37.50
भाजीची खरेदी किंमत = ₹ 23.50
सौम्याजवळ शिल्लक राहिलेले पैसे ₹ 14.00

₹

29. लक्ष्मीशने दिलेले पैसे = 100.00
खरेदी केलेल्या स्टँपची रक्कम = ₹ 52.50
पोस्ट मास्तरने परत करावयाची रक्कम ₹ 47.50

30. पुस्तकासाठी द्यावी लागणारी रक्कम = ₹ 18.50
खरेदी केलेल्या स्टँपची किंमत = ₹ 19..50
अमितने द्यावयाची एकूण रक्कम = ₹ 38.00

31. पुर्निमाजवळ असणारे पैसे = ₹ 158.50
बांगड्यांसाठी खर्च केलेली रक्कम = ₹ 49.75
शिल्लक रक्कम = ₹ 108.75

V.

32. खेळण्यातील एका बाहुलीची किंमत = ₹ 45
खेळण्यातील तीन बाहुल्यांची किंमत = ₹ 45 x 3
= ₹ 135

33. एका दिवसाच्या आहारासाठी खर्च केली जाणारी रक्कम ₹ = 95.50
एका आठवड्याच्या आहारासाठी खर्च करावी लागणारी रक्कम ₹ = 95.50 x 7
₹ = 668.50

34. 8 नोटबुकची किंमत - ₹ 72
एका नोटबुकची किंमत ₹ = $\frac{72^{9}}{8}$
₹ = 9

35. 4 पेनची किंमत = ₹ 40
1पेनची किंमत = ₹ $\frac{40}{4}$ = ₹ 10

38. एका पुस्तकाची किंमत = ₹ 23.75
5 पुस्तकांची किंमत = ₹ 23.75 x 5
एकूण किंमत = ₹ 118.75

39.4 साबणांची किंमत 20
1 साबणाची किंमत = ₹ $\frac{20}{4}$ = 5

अध्याय 11
मापन (लांबी)

प्रश्न 1:

1. 100
2. मीटर पट्टी
3. गुणाकार
4. 900
5. भागाकार
6. 30
7. 9 मीटर 50 सें.मी.
8. 188 मीटर
9. 4 सें.मी.
10. 50
11. 75
12. 1000
13. किलोमीटर
14. मीटर
15. 250

प्रश्न 2:

16. 400 सें.मी.
17. 720 सें.मी.
18. 25 सें.मी.
19. 750 मीटर
20. 1000 मीटर

प्रश्न 3 (योग्य / अयोग्य):

21. अयोग्य
22. योग्य
23. योग्य
24. अयोग्य
25. योग्य

प्रश्न 4:

26.

25 मीटर 46 सें.मी.
\+ 5 मीटर 28 सें.मी.

= 30 मीटर 74 सें.मी.

27.

224 मीटर 83 सें.मी.
-165 मीटर 75 सें.मी.

= 59 मीटर 08 सें.मी.

28.

धीरजजवळ असलेल्या दोरीची लांबी = 150 मीटर

धन्वीजवळ असलेल्या दोरीची लांबी = 25 मीटर

दोघांजवळ एकूण लांबी = 175 मीटर

29.

राजेशने आणलेल्या तारेची एकूण लांबी = 217 मीटर 70 सें.मी.

बेडी घालण्यासाठी वापरलेली लांबी = 190 मीटर 40 सें.मी.

म्हणून उरलेली लांबी = 27 मीटर 30 सें.मी.

30. 1) श्रीनिवासपूर ते बंगळुरू अंतर = 90 कि.मी.

2) श्रीनिवासपूर ते मुळबागल अंतर = 30 कि.मी.

31. अंदाज लावायचे काही प्रसंग:

1) खेळाच्या मैदानी लांबी

2) आपल्या घरापासून शाळेपर्यंतचे अंतर

3) आपल्या पुस्तकाची लांबी

4) आपल्या मित्राची उंची

प्रश्न 5:

32. 1) पहिल्या झाडापासून दुसऱ्या झाडापर्यंतचे अंतर = 40 मीटर

2) पहिल्या झाडापासून तिसऱ्या झाडापर्यंतचे अंतर = 60 मीटर

3) पहिल्या झाडापासून चौथ्या झाडापर्यंतचे अंतर = 70 मीटर

33. आज सकाळी दुकानदाराने विकलेली तारेची लांबी 50 मीटर 20 सेंटी मीटर

दुकानदाराने दुपारी विकलेली तार = 60 मीटर 40 सें.मी.

दुकानदाराने संध्याकाळी विकलेली तार = 5 मीटर 30 सें.मी.

एकूण विकलेली तार:

= 50 मीटर 20 सें.मी.

+ 60 मीटर 40 सें.मी.

+ 5 मीटर 30 सें.मी.

= 115 मीटर 90 सें.मी.

प्रश्न 6:

क्र.सं.	वस्तूचे नाव	सें.मी.	मीटर	कि.मी.
1	पेन्सिलची लांबी	15 सें.मी.		
2	तुझ्या गणिताच्या पुस्तकाच्या कड्याची लांबी	25 सें.मी.		
3	तुझ्या वर्गापासून रस्त्यापर्यंतचे अंतर		50 मी.	
4	तुझ्या गावापासून शेजारच्या गावापर्यंतचे अंतर			2 कि.मी.

12 मापन (वजन)

1. 7 कि.ग्रॅम 250 ग्रॅम
2. सोने
3. 7 2 कि.ग्रॅम 250 ग्रॅम
4. किराणा दुकान
5. वजनकाटा (किंवा तराजू)
6. किलोग्रॅम आणि ग्रॅम
7. 1000 ग्रॅम
8. 500 ग्रॅम
9. 250 ग्रॅम
10. 750 ग्रॅम
11. वेलदोडे, सोने
12. तांदूळ, डाळी
13. 2000 ग्रॅम
14. 4000 ग्रॅम
15. 4 कि.ग्रॅम
16. 750 ग्रॅम
17. 8000 ग्रॅम
18. 5000 ग्रॅम
19. 5500 ग्रॅम
20. 6650 ग्रॅम
21. 185 kg
22. 390 kg
23. 21 kg
24. 88 kg
25. 31 kg 600 ग्रॅम
26. 113 kg 373 ग्रॅम
27. 653 kg 606 ग्रॅम
28. 38 kg 117 ग्रॅम
29. 188 kg
30. 20 kg 250 ग्रॅम
31. 46 kg
32. 6 kg 500 ग्रॅम
33. 2 kg 370 ग्रॅम

13 घनफळाचे मापन

I.

1). 1 लीटर

2). 1000 मिली

3). घनफळ

4). 200 मिली

5). 4 लीटर

6). 3 लीटर 500 मिली

7). 1500 मिली

8). 7 लीटर + 250 मिलीलीटर

9). मिलीलीटर

10). लीटर

11). लीटर

12). 25 लीटर

13). 500 मिली

14). 5 पट

15). 1500 मिली

16). मिली

17). 600 लीटर

II.

18). लीटर

19). घनफळ

20). 3/4 लीटर

21). क्षमता (किंवा माप) - "हिडीपु" चा अर्थ

22). 6000 लीटर

23). 1250 मिली

24). 8 लीटर

25). 1/2 लीटर

26). 250 मिली

27). 1000 मिली

28). मिलीलीटर

29). 7 लीटर 250 मिली

III. 30).

1. औषधाची बाटली

2. अत्तराची बाटली (परफ्यूमची बाटली)

31). 1. पाणी 2. पेट्रोल

32). एखाद्या भांड्यात जेवढे द्रव मावू शकते, त्या द्रवाच्या प्रमाणाला त्या भांड्याची क्षमता म्हणतात.

33). 1. 340 मिली 2. 38 मिली

34). 1) 1 ली = 1000 मिली 6 ली = 6 x 1000 = 6000 मिली

2. 7 ली 500 मिली = 7 x 1000 + 500 मिली = 7000 + 500 मिली = 7500 मिली

35). 1] 5000 मिली = 5000 / 1000 = 5 ली

2] 6860 मिली = 6000 + 860 = 6000/1000 + 860 = 6.860 मिली = 6 लीटर 860 मिलीलीटर

36). 1] 9 लीटर 700 मिली

2] 39 लीटर 350 मिली

37). 1] 62 लीटर 530 मिली

2] 10 लीटर 630 मिली

38). 1] 500 मिली

2] 15 लीटर

39). 1] ली 8 शिल्लक मिली 763

2] ली 4 शिल्लक मिली 567

IV.

40). 1. लीटर 2. मिली 3. लीटर

41). 1] 1000 लीटर 2] 5-6 लीटर 3] 15 मिली

42.

43). दुधावाल्याने सोमवारी डेअरीमध्ये टाकलेले दूध = 85 ली 250 मिली

मंगळवारी डेअरीमध्ये टाकलेले दूध = 97 ली 500 मिली

दोन दिवसांत डेअरीमध्ये टाकलेल्या दुधाचे एकूण प्रमाण = 182 ली 750 मिली

44). हरीने पहिल्या बादलीत जमा केलेले पाणी = 90 ली

दुसऱ्या बादलीत जमा केलेले पाणी = 15 ली

तिसऱ्या बादलीत जमा केलेले पाणी = 20 ली

जमा केलेल्या पाण्याची एकूण मात्रा = 44 ली

45). पहिल्या ड्रममध्ये जमा होणारे रॉकेल = 100 ली

दुसऱ्या ड्रममध्ये जमा होणारे रॉकेल = 150 ली

तिसऱ्या ड्रममध्ये जमा होणारे रॉकेल = 50 ली

जमा होणाऱ्या रॉकेलची एकूण मात्रा = 300 ली

46). शाळेतील पाण्याच्या टाकीतील पाण्याची मात्रा = 500 ली

शाळेच्या बागेसाठी वापरलेले पाणी = 200 ली

टाकीत शिल्लक राहिलेले पाणी = 300 ली

47). दूध शिजवण्याच्या भांड्याची क्षमता = 2 ली 500 मिली

भांड्यात असलेले दूध = 1 ली 200 मिली

भरण्यासाठी आवश्यक असलेले दूध = 1 ली 300 मिली

48). पाण्याच्या टाकीची क्षमता = 500 ली

टाकीतील पाण्याची मात्रा = 375 ली

टाकी भरण्यासाठी अजून आवश्यक पाण्याची मात्रा = 125 ली

49). थंड पेयाच्या बाटलीचे माप = 500 मिली

शिल्लक थंड पेय = 320 मिली

वापरलेल्या थंड पेयाची मात्रा = 180 मिली

50). सरिताने विकत घेतलेले रॉकेल = 3 ली 500 मिली

तिने वापरलेले रॉकेल = 2 ली 250 मिली

शिल्लक राहिलेले रॉकेलची मात्रा = 1 ली 250 मिली

51). राजेश विकत असलेल्या ड्रममधील रॉकेल = 100 ली 000 मिली

राजेशने विकलेले रॉकेल = 63 ली 500 मिली

ड्रममध्ये शिल्लक राहिलेले रॉकेल = 36 ली 500 मिली

52). जोसेफच्या लॉरीच्या टाकीची क्षमता = 200.0000 ली (किंवा 200 ली)

टाकीतील डिझेल = 112.250 ली

टाकी भरण्यासाठी अजून आवश्यक डिझेल = 87.750 ली

53). सुजाताने विकत घेतलेले सूर्यफूल तेल = 2 ली 500 मिली

सुजाताने विकत घेतलेले खोबरेल तेल = 1 ली 000 मिली (किंवा 1 ली)

सुजाताने विकत घेतलेले शेंगदाणा तेल = 2 ली 300 मिली

सुजाताने विकत घेतलेल्या तेलाची एकूण मात्रा = 5 ली 800 मिली

54). अभिजीतने त्याच्या घरासाठी वापरलेल्या पांढऱ्या रंगाची मात्रा = 12 ली 500 मिली

तपकिरी रंगाची मात्रा = 3 ली 200 मिली

काळ्या रंगाची मात्रा = 1 ली 000 मिली (किंवा 1 ली)

त्याने वापरलेल्या रंगाचे एकूण घनफळ = 16 ली 700 मिली

55). एका व्यापाऱ्याने विकलेले शेंगदाणा तेल = 12 ली 250 मिली

खोबरेल तेल = 5 ली 500 मिली

तीळ तेल = 2 ली 000 मिली (किंवा 2 ली)

विकलेले एकूण तेल = 19 ली 750 मिली

56). जून महिन्यात बंगळूर शहरात झालेला पाऊस = 150 मिली

जुलै महिन्यात झालेला पाऊस = 320 मिली

ऑगस्ट महिन्यात झालेला पाऊस = 240 मिली

एकूण पावसाची मात्रा = 710 मिली

57). राणीने विकत घेतलेल्या दुधाची मात्रा = 2 ली 500 मिली

पायसा (मिठाई) बनवण्यासाठी वापरलेल्या दुधाची मात्रा = 2 ली 100 मिली

दही बनवण्यासाठी वापरलेल्या दुधाची मात्रा = 0 ली 400 मिली (किंवा 400 मिली)

58). राजीवने त्याच्या कारमध्ये भरलेल्या पेट्रोलची मात्रा = 12 ली 800 मिली

टाकीत शिल्लक असलेले पेट्रोल = 3 ली 500 मिली

वापरलेल्या पेट्रोलची मात्रा = 9 ली 300 मिली

59). बासवाने रविवारी डेअरीमध्ये टाकलेले दूध = 2.500 ली

पावनीने टाकलेले दूध = 3.250 ली

भूमिकाने टाकलेले दूध = 4.750 ली

नितिनने टाकलेले दूध = 1.250 ली

डेअरीमध्ये टाकलेले एकूण दूध = 11.750 ली

60).

अ. क्र.	दुधाचे मापने	मापन करणाऱ्या वस्तू
1	5ली 150मिमी	5000मिमी + 100 मिमी + 50 मिमी
2	2ली 700 मिमी	2 X 1000 मिमी + 500 मिमी +200 मिमी
3	650 मिमी	500 मिमी + 100मिमी + 50मिमी
4	3 ली 450 मिमी	3 X 1000 मिमी + 2 X 200 मिमी + 50मिमी

आध्याय : 14

काळ

I.

b) 7

c) 12

C) रविवार

b) 31

C) 365

a) 12

b) 29

a) पूर्वान्ह

b) अपरान्ह

C) रामय्या 6 pm ला घरी निघून जातो.

C) 6 AM

a) शाळेची प्रार्थना वेळ.

a) 3.30PM

C) 4

d) 52

प्र. II. खाली दिलेल्या वेळ पूर्वान्ह आणि अपरान्ह मध्ये लिहा.

संध्याकाळी 4.50	अपरान्ह 4.50
सकाळी 7.00	पूर्वान्ह् 7.00
13.00	अपरान्ह 1.00
17.30	अपरान्ह 5.30

प्र . III. उत्तरे द्या

20. घड्याळाचा मोठा काटा मिनिट दर्शवितो .

21.घड्याळाचा लहान काटा तास दर्शवितो.

22. एका तासामध्ये 60 मिनिटे असतात .

23. एका मिनिटामध्ये 60 सेकंद असतात .

प्र. IV. दोन तीन वाक्यात उत्तरे ध्या .

24. A) पापण्या लवलवणे. B) झाडावरून फुल तोडणे.

25. अ) दिवा लावणे आ) चहा करणे

26. अ) कपडे शिवणे . आ) रस्त्यावर डांबर घालणे

प्र.V. उत्तरे द्या

27. पुढील घड्याळामध्ये दाखवलेली वेळ वाचून चौकामध्ये लिहा.

28. वस्तू प्रदर्शनाची सुरुवातीची दिनांक = 10-09-2012

शेवटची दिनांक= 07-10-2012

वस्तू प्रदर्शन चाललेले दिवस = 27

29. अहमदने शाळा रजेची घोषित केलेली दिनांक = 2-10-2012

रजा दिवसांची संख्या = 14

रजा दिवसानंतर शाळा सुरू दिनांक : 16-10-2012

30. रामू शाळेला हजर झालेली दिवस= 03-03-2012

गैर दिवस .03 दिवस - 01-03-2012

31. अ) दात घासणे-5 मिनिटे आ) आंघोळ करणे– 15 मिनिटे इ) सकाळचा नाष्टा – 10 मिनिटे

32. अ) जेवण करणे   आ) लिहिणे   इ) वाचणे

33. अ) दात घासणे   आ) आंघोळ करणे   इ) शाळेला निघणे

34. रामाची घर सोडलेली वेळ = 7.30 पूर्वान्ह

शाळेला पोहोचलेली वेळ = 9.00 पूर्वान्ह

शाळेला पोहोचण्यासाठी लागलेली वेळ= 1.30 मिनिटे

35.

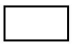
36. 2013 पासून 2025 पर्यंत येणारे लीप वर्ष - 03.

2016, 2020, 2024

अध्याय 15
माहिती संग्रह आणि विवरण

नमुना उत्तरे

1 1. B

2. A

3. D

4. C

2. 1 A. चपाती

2. B दोसे

3. C.8

4. D. 7

5. B. 4

6. D. 6

7. C. 25

8.A. पुरी

9. C. चपाती

10. C. दोसे

11.B. इडली

12. A. दोसे

3. 1. संख्या 10 असलेली फुले गुलाबी

2. कमळ आणि जास्वंदाची फुले कमी संख्येने आहेत.

3. एक अंकी संख्येमध्ये असलेली फुले कमळ व जास्वंद .

4.. 28

5. फरक 2

6. एकूण 12

4. 1. संग्रहित केलेली माहिती क्रमाने संख्या नुसार लिहिणे.

2.. निर्दिष्ट उद्देशानुसार संग्रहित केलेली माहिती किंवा अंकी अंश मुख्यांश समजावे.

3. माहिती समान रुंदीच्या स्तंभाने स्तंभाने दर्शवलेली असेल तर त्या तक्त्याला स्तंभालेख म्हणतात.

4. अनुकूलता– 1. माहिती चित्र स्वरूपात आकर्षकरित्या दाखवू शकतो.

2. जास्तीची माहितीचा अर्थ समजून घेऊ शकतो.

3. अनेक माहितीचे विवरण करू शकतो.

5. 1. 1

2

3

2) 1. जास्त अक्षर असलेला विद्यार्थी मोहन राय

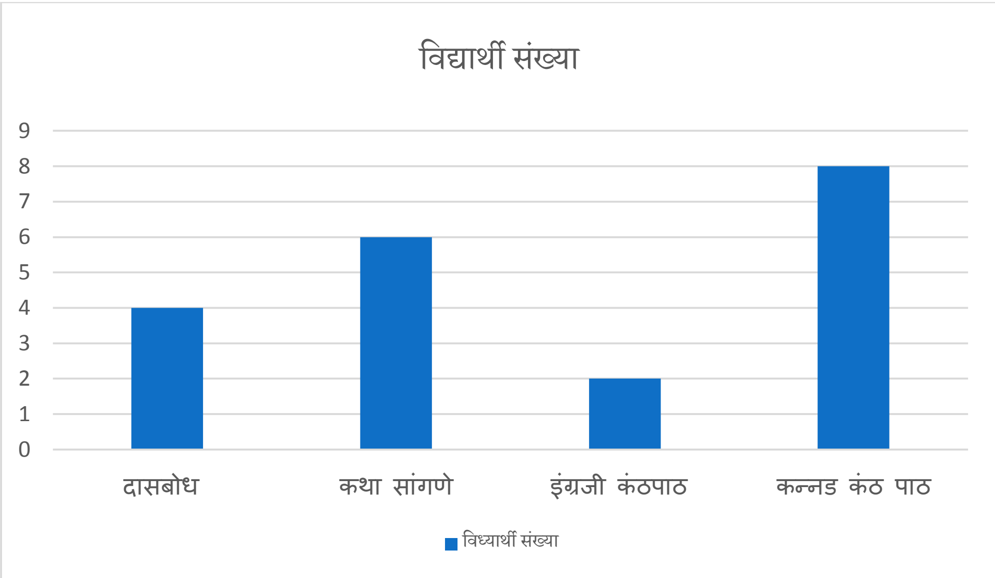
2. 4 अक्षर असलेले विद्यार्थी अनुपमा, रमाकांत

3. कमी अक्षर असलेला विद्यार्थी गणेश.

6.1

क् सं	प्राणी	संख्या
1	सिंह	5
2	हरण	20
3	ससा	10
4	माकड	15
	एकूण	50

2. प्रतिभा कारंजी कार्यक्रमामधील कृतींचा स्तंभालेख

3.

अध्याय 16

भाग 1 नमुना उत्तरे

1.B)

2.B)

3.C)

4. D)

5.C)

6 B)

7. D)

8. A)

II

* 1. 1,2,4,8,16 32

2. 100, 80, 60, 40 20

3. 10, 11, 13, 16, 20, 25

4. 20, 40, 60, 80 100

* 'अ '	' ब '
1. 3, 5, 7, 9	11
2. 11, 12, 13, 14	15
3. 11, 21, 31, 41	51
4. 6, 12, 18, 24	25

III

* 1. 25, 30, 35 , 40 , 45

2. 2, 4, 6 , 8, 10

3. 50, 40, 30, 20, 10

4. 100, 200, 300 , 400, 500

* 1+ 3 = 4 = 2 X 2

1+ 3 + 5 = 9 = 3 X 3

1+ 3+ 5+ 7 =16 = 4 X 4

1+ 3+ 5+ 7 + 9 = 25 = 5 X 5

* (4 X 2) + ____ = 9

(___ X 2) + 1 = 11

(6 X ___) + 1 = 13

* 8 ÷ 4 = 2

16 ÷ 8 = 2

IV. 1. आकारांच्या किंवा संख्येच्या निश्चित क्रमाच्या रचनेला नमुना असे म्हणतात.

2. विद्यार्थ्यांनी विचार करून लिहिणे.

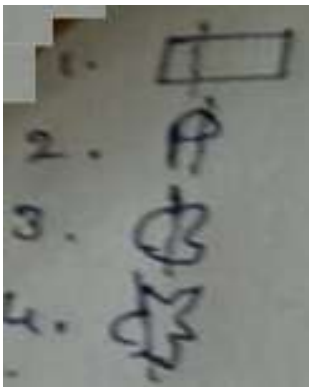
3. विद्यार्थ्यांनी चित्र काढून त्यामध्ये रंग भरणे.

V. * 5 X 1 = 5 9 X 1 = 9

5 X 1 = 5	9 X 1 = 9
5 X 2 = 10	9 X 2 = 18
5 X 3 = 15	9 X 3 = 5
5 X 4 = 20	9 X 4 = 36
5 X 5 = 25	9 X 5 = 45
5 X 6 = 30	9 X 6 = 54
5 X 7 = 35	9 X 7 = 63
5 X 8 = 40	9 X 8 = 72
5 X 9 = 45	9 X 9 = 81
5 X 10 = 50	9 X 10 = 90

सममिती
नमुना उत्तरे

I

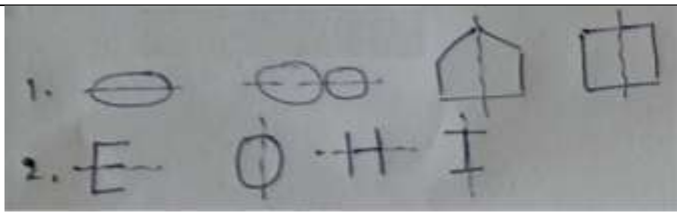

II अ. . ब

1. एक सममिती रेषा

2. दोन सममिती रेषा
3. तीन सममिती रेषा
4. चार सममिती रेषा

III

IV 1. **A B M O H X**

2. एका विशिष्ठ रेषेला अनुसरून नियमित ओळखता येणारे पद्धतशीर चित्र रेषेच्या दोन्ही समान भागात विभागत असेल तर त्याला सममिती म्हणतात.

3. मुले किती ते लिहू शकतात.

4. चौकोन 4 आयत – 2 वर्तुळ– असंख्य

5.

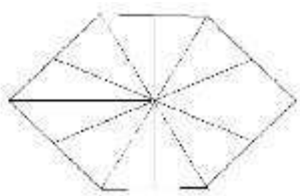

6. **X O**

7. **G J L N P** ___________

8. विद्यार्थ्यांची इच्छा

V

एकूण संख्या 6

अध्याय: 17

टॅनग्रॅम आणि विशिष्ट रचना

उत्तर पत्रिका

1 समस्यात्मक

2. आकृतीच्या

3. 5

4. आकृती

5. 7

6. C

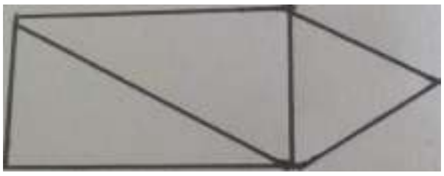
7. D

8. A

9. E

10. B

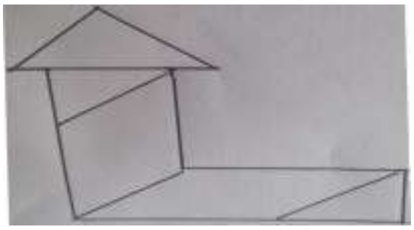
11.

12

13

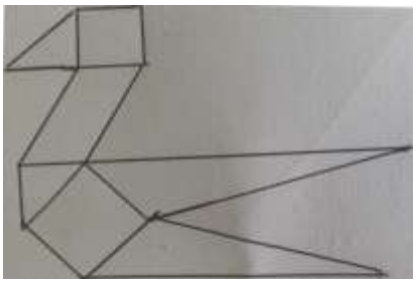

14. फक्त चौकोन आणि त्रिकोणाचा वापर करून आकृती रचने.

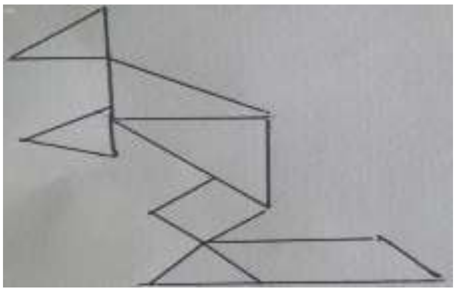
15. सात तुकड्यांचा टॅनग्राम देऊन कृती करून घेणे.

16. सात तुकड्यांचा टॅनग्राम देऊन कृती करून घेणे.

17

18

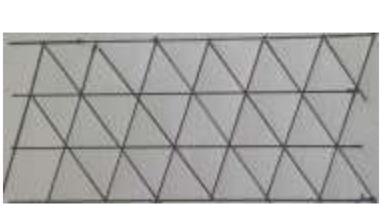

19 आयताकृती

20

21

22

23

24

अध्याय : 18

घनाकृती

नमुना उत्तरे

1.B) 6

2.B) शिरोबिंदू

3.a) काडीपेटी

4.C) तीन

5.C) 12

6.C)8

7.A)अ आणि ब दोन वेळा

8.B)6

9.B) काडीपेटी

10. अ) सम

11. ब)

12. क)सिलेंडर

13. ड) गोल

14. अ)1

15. शंकू

16. सिलेंडर

17. 2.

18. जाल

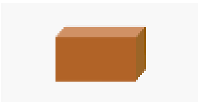
19. घनायात

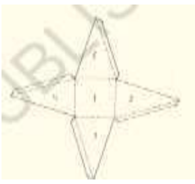
20. 2

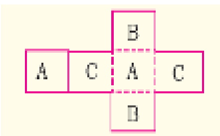
21. अ) शंकू

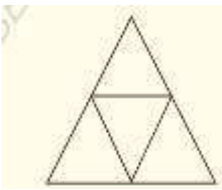
ब) गोल

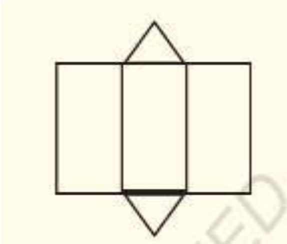
क) सिलेंडर

ड) घनायात

22. अ)चौरसाकृती पिरॅमिड जाल

ब) घनायातजाल जाल

क)त्रिकोणाकृती पिरॅमिडजाल

ड) त्रिकोणाकृती ततळाचा पिरॅमिड जाल

23. लांबी, रुंदी आणि उंची (भरीव) असणाऱ्या त्रिमितीय आकृतीला घनाकृती असे म्हणतात.

24. काडीपेटी, साबणवडी पुस्तक, उंबरठा ही घनायताची उदाहरणे आहेत.

25. सिलेंडर, गोल, त्रिकोणाकृतीतळाचा पिरॅमिड.

26. गोल चेंडू, सूर्य गोल या गोलाच्या आकृती आहेत.

27. आईस्क्रीम कोन, गाजर, वाळूचा ढीग, ट्रॅफिक कोन ही शंकू ची उदाहरणे आहेत.

28. घनायत आणि घनाला 6 पृष्ठभाग ,12 कडा आणि 8 शिरोबिंदू असतात.

3 गुणाचे प्रश्न

29. समतल आकृती आणि घनाकृतीची लक्षणे

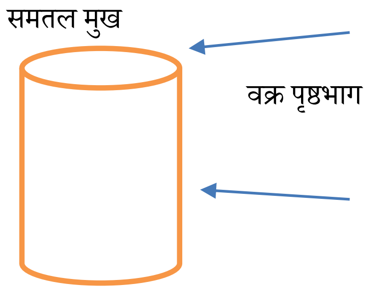
समतल आकृती	**घनाकृती**
1. समतल आकृती द्विमितीय आकृती असतात.	1. घनाकृती या त्रिमितीय आकृती आहेत..
2. समतल आकृतीला फक्त लांबी आणि रुंदी असते.	2. घनाकृतीना लांबी, रुंदी आणि उंची असते.
3. त्रिकोण, आयत, चौरस, वर्तुळ या समतल आकृती आहेत.	3. घनायत, घन, शंकू, दंडगोल, वृत्तचिती ही घनाकृतीची उदाहरणे आहेत.
4. समतल आकृतीना क्षेत्रफळ असते.	4. घनाकृती भरीव असतात.

30. समतल आकृती व घनाकृती मधील फरक

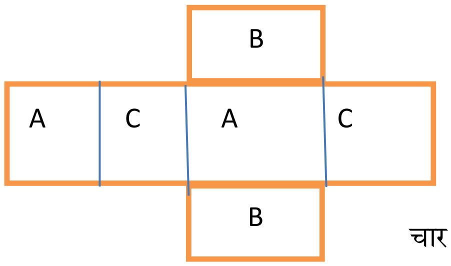
समतल आकृती	**घनाकृती**
1. समतल आकृती द्विमितीय आकृती असतात.	1. घनाकृती या त्रिमितीय आकृती असतात.
2. समतल आकृती लांबी व रुंदी असते.	2. घनाकृती ना लांबी, रुंदी आणि उंची असते.

3. त्रिकोण, चौकोन, वर्तुळ, ही समतल आकृतीची उदाहरणे आहेत.	3. घनायत, घन, शंकू, दंडगोल ही घनाकृतीची उदाहरणे आहेत.
4. समतल आकृती ना क्षेत्रफळ असते.	4. घनाकृती भरीव असतात.

31.

32. घनायताची जालाकृती

चार गुणाचे प्रश्न

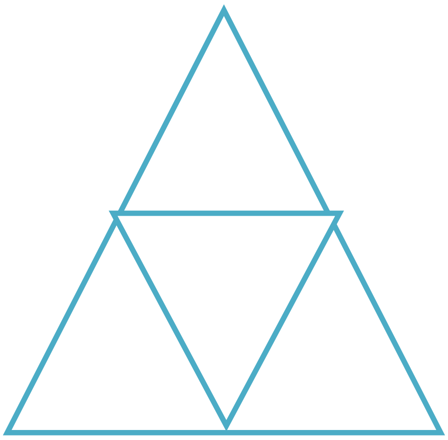
33.

त्रिकोणाकृतीतळाचा पिरॅमिड

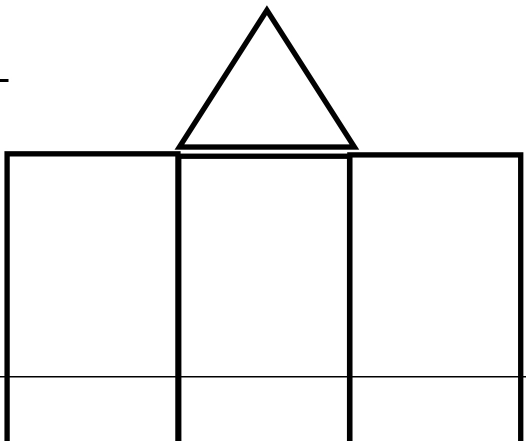
पृष्ठभाग. : 4

कडा. : 6

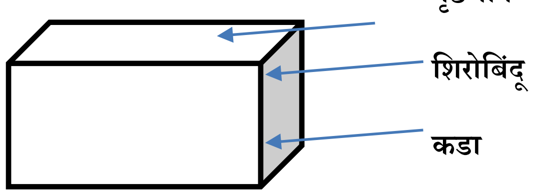
शिरोबिंदू. : 4

34. त्रिकोनाकृती लोलक - **पृष्ठभाग 5 कडा 9, शिरोबिंदू 6**

35. घनायात

पृष्ठभाग 6

शिरोबिंदू :8

कडा. : 12

वरील घणायतामध्ये $1cm^3$ 27 चौरस घन सामावलेले असतात..

@@@@@@@@